

Stockholms
universitet

Årsredovisning 2009

Årsredovisning 2009 (Dnr SU 112-1902-09) har producerats av Planeringsenheten vid Stockholms universitet. Ekonomiavdelningen har svarat för den ekonomiska redovisningen.

Redaktör och handläggare: Anna-Karin Orsmark
Grafisk form: Pangea Design
Tryck: US-AB, april 2010

Årsredovisningen finns också att ladda ner i pdf-format på adress: [www.su.se/Om universitetet](http://www.su.se/Om_universitetet) under menynamnet Fakta.

Styrelsebeslut

Styrelsen för Stockholms universitet har vid sammanträde idag, den 16 februari 2010, fastställt årsredovisning för budgetåret 2009.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vi bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Styrelse

Sten Heckscher regeringsråd, ordförande

Kåre Bremer professor, rektor

Lena Gerholm professor, prorektor

Lars Brandt avdelningschef

Ethel Forsberg generaldirektör

Inger Liliequist riksantikvarie

Lars Nyberg verkställande direktör

Staffan Salén verkställande direktör

Berit Svedberg kulturdirektör

Gudrun Dahl professor

Said Mahmoudi professor

Andrey Tibajev studeranderepresentant

Lotta Wiklund studeranderepresentant

Lotta Paulin studeranderepresentant

Suppleanter

Stefan Nordlund professor

Gunnar Svensson professor

Oscar Lavelid studeranderepresentant

Förord

År 2015 ska utbildning och forskning vid flertalet av Stockholms universitets institutioner inta en nationellt ledande och internationellt framstående ställning. Detta är universitetets vision. Den ska uppnås bland annat genom satsningar på internationalisering, framstående utbildnings- och forskningsmiljöer samt ökad kvalitet inom alla delar av verksamheten.

I årsredovisningens inledande avsnitt redovisas ett antal av de frågor som präglat universitetet under 2009. Flera av dessa kan kopplas till arbetet med visionen. Högskoleverket har granskat universitetets kvalitetsarbete och gett oss godkänt. Ett stort arbete har lagts ned på att hantera kårobligatoriets avskaffande. Året har också präglats av den fortsatta planeringen för byggnation i Albano och ett nytt hus för universitetets studenter. Liksom tidigare år har universitetet erhållit flera större forskningsbidrag från externa finansiärer, bland annat ERC, Vetenskapsrådet och FAS.

Universitetets ekonomiska läge är fortsatt stabilt och vi går återigen med överskott, trots att vi inte utnyttjar takbeloppet för utbildningen på grundnivå och avancerad nivå fullt ut. När det gäller regeringens mål för vår verksamhet – kvinnliga professorer, examensmål – blev resultatet för förra perioden gott. Nu är det en ny period, 2009-2012, och resultaten för 2009 visar att det finns möjligheter att nå målen men att ansträngningarna bör intensifieras.

Årsredovisningens innehåll styrs främst av återrapporteringskraven i regeringens regleringsbrev. En mer omfattande redovisning med mer information finns tillgänglig i universitetets interna uppföljningsdokument.

Rektor Kåre Bremer

Innehållsförteckning

Inledning	11
<hr/>	
Åtgärder med anledning av vissa förordningar	17
Intern styrning och kontroll	17
Förordning om årsredovisning och budgetunderlag	20
<hr/>	
Ekonomiskt resultat	23
Finansiering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå	25
Intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	25
Uppdragsverksamhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå	26
Myndighetskapital för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	27
Finansiering av forskning och utbildning på forskarnivå	27
Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå	27
Uppdragsforskningens intäkter och kostnader	29
Myndighetskapital för forskning och utbildning på forskarnivå	30
Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet	30
Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex	31
<hr/>	
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	33
Omfattning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå	33
Sökandetryck	33
Helårsstudenter	39
Helårsprestationer och prestationsgrad	40
Examina	41
Övrig utbildning	43
Uppdragsutbildning	43
Kompletterande utbildning för jurister med utländsk bakgrund	44
Kompletterande utbildning för lärare med utländsk bakgrund (ULV)	44
Speciallärarutbildning	45
Lärarutbildning med inriktning mot förskola och förskoleklass	46
Särskilda åtaganden	47
Tolk- och översättarinstitutet	47
Utbildning i särskilda ämnen	47
Test i svenska för universitets- och högskolestudier (Tisus)	48
Nationella medel för studenter med funktionshinder	49
Specialpedagogisk utbildning	51
Övrig återrapportering	52
Åtgärder för studie- och karriärvägledning inom lärarutbildningen	52

Forskning och utbildning på forskarnivå	55
Omfattning av utbildning på forskarnivå	55
Nyantagning	55
Genomsnittlig studietid	56
Examina	56
Totala omfattningen av studiefinansiering i utbildning på forskarnivå	57
Åtgärder i utbildningen på forskarnivå	58
Utbildningsvetenskaplig forskning och utbildning på forskarnivå	58
Utbildning på forskarnivå för lärare i skolan	60
Publiceringar	62
Särskilda forskningsområden	62
Svenska som andraspråk för döva	62
Gemensamt för verksamhetsgrenarna	65
Kvalitetsarbete	65
Prioriterade insatser	65
Internationalisering	66
Jämställdhetsarbetet vid universitetet	72
Studenter på grundnivå och avancerad nivå	72
Studenter på forskarnivå	73
Lärarkåren	73
Studierektorer	74
Jämställdhetsaspekter i utbildningen	74
Studentinflytande	75
Holdingbolag	75
Samarbeten med andra universitet och högskolor	77
Kompetensförsörjning	78
Sjukfrånvaro	79
Ekonomisk redovisning	81
Sammanställning av väsentliga uppgifter	83
Redovisningsprinciper och värderingsgrunder	84
Resultaträkning	88
Balansräkning	89
Anslagsredovisning	91
Finansiella villkor	93
Noter till resultat- och balansräkning	95
Kapitalförändring per verksamhetsgren	104
Redovisning av avgiftsbelagd verksamhet 2009	105
Erättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter	106

Bilaga 1 Underlag för beräkning av anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för budgetåret 2009	111
---	------------

Bilaga 2 Statistik rörande studenter och studenter på forskarnivå med funktionshinder som erhållit medel för särskilt pedagogiskt stöd budgetåret 2009	114
---	------------

Inledning

Vid Stockholms universitet bedrivs utbildning och forskning inom humaniora, juridik, samhällsvetenskap och naturvetenskap. Universitetet har ca 50 000 studenter årligen och ca 6 000 anställda. Studenterna kan välja bland 200 program och 1 900 fristående kurser.

Utbildningen vid Stockholms universitet är av hög kvalitet. Detta har framgått inte minst av Högskoleverkets tidigare ämnes- och programutvärderingar, där universitetet kommit mycket väl ut. Det kan konstateras att söktrycket till universitetets utbildningar har fortsatt att öka märkbart under 2009, vilket är ett gott mått på universitetets attraktionsvärde.

Universitetet har en tydlig grundforskningsprofil men bedriver även tillämpad forskning. Forskningen inom humaniora, juridik, naturvetenskap och samhällsvetenskap håller hög kvalitet och det finns en stor bredd av ämnen. Många forskargrupper befinner sig i forskningens framkant. Av universitetets forskningsområden har universitetet utsett 15 till ledande. Forskningen inom dessa är nationellt ledande och har en hög status internationellt, vilket till exempel framgår av Vetenskapsrådets årliga tilldelning av medel till de forskningsområden där universitetet är verksamt. Under 2009 påbörjades en process med att se över och revidera listan över ledande forskningsområden. Samtidigt bedrivs ett arbete inom fakulteterna med att identifiera framstående utbildningsmiljöer. Detta arbete ska avslutas under 2010.

Lärarytbildningen

Den 1 januari 2008 övertog Stockholms universitet Lärarytbildningsnämndens verksamhet. Ett omfattande arbete med att omstrukturera lärarytbildningen har pågått under 2009. Arbetet har haft sin grund i det förslag till ny nationell lärarytbildning som presenterades i december 2008.

I november 2009 tillsatte rektor en särskild beredningsgrupp för den framtida lärarytbildningen vid Stockholms universitet. Lärarytbildningsnämndens arbetsutskott fick i uppdrag att ta fram ett förslag till vilka examina, inriktningar och ämneskombinationer universitetet ska ansöka om. Beredningsgruppen ska, baserat bland annat på Lärarytbildningsnämndens förslag, lägga fram ett slutgiltigt förslag till rektor om vilka examensrätter som ska sökas. Dessutom har gruppen i uppdrag att utarbeta förslag som rör den framtida ledningen, beslutsstrukturen och samordningen av lärarytbildningen vid Stockholms universitet. Gruppen ska också ta fram förslag om hur den framtida institutionsorganisationen ska se ut och om lokalisering av den framtida lärarytbildningen. Beredningsgruppens förslag ska läggas fram för rektor senast den 1 mars 2010.

Masterutbildningar

Intresset för masterutbildningarna har fortsatt att öka under 2009, vilket troligtvis beror på att fler studenter nu känner till möjligheten att läsa till en masterexamen. En stor del av ökningen beror också på att allt fler utländska studenter söker sig till universitetets svenska masterutbildningar. Det planerade införandet av anmälnings- och studieavgifter 2011 kan emellertid få stor effekt på antalet sökande.

Högskoleverkets granskning av kvalitetsarbetet

Under 2009 har Högskoleverket granskat universitetets interna system för kvalitetsarbete och konstaterat att kvalitetsarbetet fungerar väl men att det kan förbättras ytterligare på några punkter.

Bedömargruppen, som utsågs av Högskoleverket och bestod av sektorsföreträdare samt en studentrepresentant, ansåg i sin sammanfattande bedömning att Stockholms universitet har ”ett godtagbart kvalitetsarbete som visar att merparten av kvalitetsarbetet fungerar väl men att vissa områden behöver förbättras”. Högskoleverket följde bedömargruppens bedömning och gav universitetet mellanbetyget B, som innebär ett godkänt resultat.

Bedömargruppens kritik och rekommendationer handlade om uppföljning avseende lokala strategier som ansluter till centralt uppställda mål, förankring av den övergripande kvalitetsmodellen i organisationen, formulerandet av vissa centrala strategier, förekomsten av vissa styrdokument, systematiserad information om vägledning och stöd till studenter samt regelbundna undersökningar av lärandemiljö och studentstöd. I rapporten framkommer emellertid att åtskilliga delar fått mycket positiva omdömen. Exempelvis framhålls Institutionen för matematikämnet och naturvetenskapernas didaktiks verksamhetsplan som ett föredöme, liksom även universitetsbibliotekets kvalitetsarbete, samordningen av information till allmänheten och den årliga uppföljningen av universitetets verksamhetsplan.

Kårobligatoriets avskaffande

Ett stort arbete har under året lagts ned för att planera för avskaffandet av kårobligatoriet under 2010. En hel del av detta arbete har handlat om ekonomiska frågor och i vilken utsträckning universitetet ska bidra ekonomiskt till att upprätthålla ett aktivt deltagande från studenternas sida i utbildningarna. Universitetsstyrelsen avsatte i sitt budgetbeslut i november nära 8 mnkr för finansiering av studentmedverkan, studiesocial verksamhet och kårvidningen. Därtill har fakultetsnämnderna anmodats att avsätta ytterligare 2 mnkr för finansiering av fakultetsföreningarnas verksamhet.

Strategiska forskningsområden

Regeringen aviserade i forskningspropositionen 2008 en satsning omfattande 1,8 mdkr på strategisk forskning. 24 strategiska områden identifierades inom vilka lärosätena under våren 2009 kunde söka medel, företrädesvis genom strategiska samarbeten.

Stockholms universitet har som huvudsökande erhållit tre strategiska forskningsstöd inom områdena Effekter på naturresurser, ekosystemtjänster och biologisk mångfald, Havsmiljöforskning samt Klimatmodeller. Dessutom har universitetet varit medsökande i ytterligare fyra framgångsrika ansökningar om strategiska forskningsmedel, däribland inom området Molekylär biovetenskap, den första fasen av Science for Life Laboratory i samverkan med Karolinska Institutet och Kungliga Tekniska högskolan (KTH). Övriga områden där Stockholms universitet har erhållit medel som medsökande är Cancer i en ansökan där Uppsala universitet var huvudsökande samt E-vetenskap och IT och mobil kommunikation, båda med KTH som huvudsökande.

Science for Life Lab

Det största av bidragen till strategiska forskningsområden som universitetet erhållit avser Science for Life Lab, som är ett nationellt resurscenter ägnat åt storskalig biovetenskaplig forskning med fokus på biomedicin. Samarbetet inleddes som en gemensam satsning mellan KTH, Karolinska Institutet och Stockholms universitet. En överenskommelse har nu träffats med Uppsala universitet om att göra Science for Life Laboratory till en gemensam satsning under detta namn, med två noder, Science for Life Laboratory Stockholm och Science for Life Laboratory Uppsala. KTH, Karolinska Institutet och Stockholms universitet har tilldelats drygt 100 mnkr inom området molekylär biovetenskap i regeringens satsning på strategiska forskningsområden.

Lokalfrågor

Under 2009 har en omfattande planering pågått för lokalexpansion vid universitetet. Avsikten är att de delar av lärarutbildningen som är placerade vid Konradsbergska flyttas över till Frescati. För att hantera det ökade lokalbehov som därmed uppstår kommer universitetet att bygga nya fastigheter i Albano. Samtidigt har också planeringen för byggande av ett nytt studenthus fortsatt.

Externa medel

Forskare vid Stockholms universitet lyckades mycket väl i regeringens utlysning om strategiska forskningsanslag trots att utlysningen till största delen handlat om medicin och teknik. Sammanlagt rör det sig om 60 mnkr för universitetets del för fyra forskare/forskargrupper inom Naturvetenskapliga fakulteten. Dessutom ingår universitetets forskare i Science for Life Lab tillsammans med Karolinska Institutet och KTH. Tillsammans med det resterande anslag inom molekylära livsvetenskaper som tilldelats Uppsala universitet planeras på initiativ av Stockholms universitet en samordning av dessa resurser som start för ett nationellt forskningsinstitut.

Stockholms universitet får flest anslag i landet av Vetenskapsrådet inom humaniora och samhällsvetenskap samt inom utbildningsvetenskap och är störst inom NT-området av lärosäten utan teknisk fakultet. Det enskilt största anslaget inom forskningens infrastrukturer tilldelas forskare vid universitetet. Totalt beviljades forskare vid Stockholms universitet ca 280 mnkr från Vetenskapsrådet. Bland övriga större nationella bidrag kan nämnas att forskare vid Nationalekonomiska institutionen tilldelas 18 mnkr från Naturvårdsverket. Bland bidragen från FAS kan nämnas att Juridiska institutionen har erhållit ett programstöd om 6 mnkr för arbetslivsforskning och att Stressforskningsinstitutet tilldelas 50 mnkr fördelat på 10 år för Interdisciplinär forskning om arbetsrelaterad stress och hälsa.

Ett forskningsavtal har tecknats med det grekiska företaget TEMES och Academy of Athens rörande klimat- och miljöforskning i medelhavsområdet (17,5 mnkr).

Europeiska forskningsrådet (ERC) har i andra omgången av utlysningar för etablerade toppforskare belönat 236 forskare med medel för att bedriva banbrytande forskning i Europa. Två av dessa forskare (en samhällsvetare och en naturvetare) som i hård internationell konkurrens har fått anslag är verksamma vid Stockholms universitet. Totalt har 12 bidrag getts till forskare i Sverige. Nationellt har hittills alla ERC-medel inom samhällsvetenskap gått enbart till forskare vid Stockholms universitet. 2009 har bidragen varit 11 respektive 17 mnkr för fem år.

Översynsprojektet

Den översyn av de viktigaste administrativa processerna som påbörjades 2008 har fortsatt under året. Översynen avser administration inom områdena ekonomi, personal, student, fastigheter och IT. Under hösten har ett antal konkreta förslag till förbättringar i de administrativa processerna tagits fram. Dessa kommer att bearbetas och implementeras under 2010.

Aula Magna

Åtgärder med anledning av vissa förordningar

Intern styrning och kontroll

Förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll trädde i kraft den 1 januari 2008 och anger att vissa större myndigheter ska ha en systematisk process för intern styrning och kontroll.

Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör de krav som framgår av 3 § myndighetsförordningen (2007:515). Där anges att styrelsen ansvarar inför regeringen för verksamheten och ska se till att verksamheten bedrivs

- på ett effektivt sätt,
- enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU,
- att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt,
- och att myndigheten hushållar väl med statens medel.

Intern styrning och kontroll är sedan länge integrerat i Stockholms universitets verksamhet.

Inom universitetets kärnverksamhet är exempelvis formerna för kvalitetssäkring integrerade i verksamheten. En regelbunden kartläggning och uppföljning sker till exempel av institutionernas processer, rutiner och strategier avseende kvalitetssäkring av såväl utbildnings- och forskningsverksamheten som av den samverkan som sker med det övriga samhället. Den externfinansierade forskningen kvalitetsprövas i stor utsträckning av sakkunniga vid ansökningsförfaranden och extern finansiering beviljas i konkurrens med andra lärosäten. Andra exempel är de utvärderingar som till exempel Höskoleverket genomför av universitetets utbildningar.

När det gäller universitetets stödprocesser är på samma sätt intern styrning och kontroll integrerat i den dagliga verksamhet som bedrivs i olika funktioner på alla organisatoriska nivåer. Olika typer av kontroller och rutiner är införda i syfte att upprätthålla en betryggande internkontrollnivå inom verksamheten. Exempelvis kan nämnas besluts- och delegationsordningar, arbetsfördelning och rutinbeskrivningar för olika arbetsmoment, policys och andra styrdokument, automatiska kontroller inbyggda i IT-system och så vidare.

Löpande internkontrollarbete pågår således kontinuerligt och är inget nytt i sig.

Förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll ställer dock tydligare krav på att processen för intern styrning och kontroll ska formaliseras samt att hela processen - riskanalys, kontrollåtgärder och uppföljning - ska dokumenteras.

Dokumentationen av processen ska sedan utgöra en del av underlaget för den bedömning av den interna styrningen och kontrollen som styrelsen ska göra i samband med undertecknandet av årsredovisningen. Att styrelsen ska intyga

huruvida den interna styrningen och kontrollen är betryggande är ett nytt krav från 2008 enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

I enlighet med kraven i förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll har därför Stockholms universitet formaliserat processen för intern styrning och kontroll. En *riskanalys* för Stockholms universitet upprättas årligen. Universitetsstyrelsen beslutade i december 2008 om riskanalys för 2009 för Stockholms universitet. Vid genomförandet av riskanalysen identifierades då ett antal riskområden inom både kärn- och stödverksamheten, varav två risker värderades till högrisker och femton risker värderades till medelrisker. Under hösten 2009 har revidering av universitetets riskanalys skett och i december 2009 beslutade universitetsstyrelsen om en reviderad riskanalys inför 2010. Den reviderade riskanalysen innebär vissa förändringar jämfört med den tidigare riskanalysen.

De två riskområden som inför 2009 värderades till högrisker kvarstår även i den reviderade riskanalysen, det vill säga den förändrade resurstilldelningsmodellen för statsanslag till forskning och utbildning på forskarnivå (enligt den forskningspolitiska propositionen) samt frågan om otillräcklig täckning av indirekta kostnader i den externfinansierade verksamheten från externa finansiärer. Emellertid har tre risker med anknytning till riskområdet kompetensförsörjning och rekrytering av kvalificerad personal värderats upp till högrisker i den reviderade riskanalysen, mot bakgrund av att det bedöms föreligga en ökad risk för svårigheter att rekrytera professorer, kvalificerade forskare och annan strategisk personal. Det innebär att riskanalysen efter revideringen innehåller fem risker som är värderade till högrisker.

Under revideringsprocessen identifierades dessutom några nya riskområden, vilka upptagits i den reviderade riskanalysen. Exempel på nytillkomna risker är risker kopplade till låg per capita ersättning, kårobligatoriets avskaffande och införandet av studieavgifter för studenter från utomeuropeiska länder, vilka samtliga värderats till medelrisker i riskanalysen.

Riskanalysen omfattar efter revideringen ett knappt åttiotal risker, varav fem värderats till högrisker och femton till medelrisker.

Arbetet med att dokumentera *kontrollåtgärder*, det vill säga hur Stockholms universitet hanterar och kontrollerar de risker som identifierats i riskanalysen, pågår. Detta är dock ett långsiktigt arbete som kommer att ske fortlöpande. Hittills inriktas arbetet med att dokumentera kontrollåtgärder i första hand på de risker som i riskanalysen värderats till hög- och medelrisker.

Beträffande de risker som utgör högrisker i universitetets riskanalys så har samtliga dessa högriskområden inslag av extern karaktär och därför kan universitetet endast i viss utsträckning påverka riskexponeringen genom att besluta om kontrollåtgärder.

När det gäller den förändrade resurstilldelningsmodellen för statsanslag till forskning och utbildning på forskarnivå kommer universitetet att bevaka och följa upp effekterna av den förändrade resurstilldelningsmodellen. När det gäller frågan om otillräcklig täckning av indirekta kostnader från externa finansiärer har universitetet vidtagit kontrollåtgärd i form av att från och med den 1 januari 2009 ha implementerat den modell för fullkostnadsredovisning som Sveriges universitets- och högskoleförbund har rekommenderat samtliga lärosäten i Sverige att införa. Kon-

trollåtgärden förväntas bidra till en kvalitetsförbättring genom ökad transparens och genom att skapa tydligare underlag vid ansökan av extern finansiering, vilket i sin tur kan medföra förbättrade möjligheter att i högre grad få täckning för indirekta kostnader från externa finansiärer. Även riskerna med anknytning till riskområdet kompetensförsörjning och rekrytering av kvalificerad personal har till viss del inslag av extern karaktär. Universitetet arbetar dock internt med olika insatser för att kunna tillgodose kompetensförsörjningsbehoven och begränsa risken, bland annat genom en medveten rekrytering, attraktiva anställningsvillkor, attraktiv arbetsmiljö, genom att effektivisera rekryteringsprocessen, genom analys av kompetensbehov, kompetensutveckling av befintlig personal och så vidare.

Inom ramen för den formaliserade processen för intern styrning och kontroll har, under 2009, även rutiner vidareutvecklats för *uppföljning och bedömning* av den interna styrningen och kontrollen. En rutin har utvecklats för uppföljning och bedömning av om kontrollåtgärder fungerar och har avsedd effekt. Ett antal kontrollåtgärder kopplade till vissa av de risker i universitetets riskanalys som värderats till högrisk och/eller medelrisk, har valts ut för uppföljning. Rutinen kommer att utvärderas under 2010. Ambitionen på sikt är att uppföljning av kontrollåtgärder ska ske integrerat med den ordinarie processen för verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning.

Under våren 2009 genomfördes, i samarbete med Ernst & Young AB, dessutom en översiktlig genomgång och bedömning av universitetets sammantagna process för intern styrning och kontroll. Tanken är att en sådan genomgång av processen som helhet ska genomföras regelbundet. Vid genomgången identifierades vissa möjligheter till utveckling som bedöms kunna bidra till att ytterligare stärka och förbättra universitetets process för intern styrning och kontroll.

Exempelvis identifierades ett behov av att, som komplement till den löpande uppföljningsrutinen som beskrivits ovan, utveckla en metodik för att genomföra en fördjupad och mer detaljerad analys och genomgång av intern styrning och kontroll inom vissa utvalda riskområden och processer. Bakgrunden till behovet av att kunna genomföra sådana systematiska temagenomgångar, är att vissa risker/riskområden i universitetets riskanalys är komplexa och att det då finns behov av nedbrytning och kartläggning av riskexponering och kontrollåtgärder på en mer detaljerad nivå.

Metodikutveckling pågår inom detta område och det förslag till metodik som arbetats fram testas i praktiken med hjälp av en pilotprocess – inköps- och upphandlingsprocessen – för vilken en fördjupad genomgång och dokumentation av risker och kontrollsystem sker i syfte att förbättra och kvalitetssäkra den interna styrningen och kontrollen inom området.

Andra områden som har varit prioriterade under 2009, bland annat ur ett intern styrning och kontroll perspektiv, där kontrollåtgärder vidtagits är exempelvis projektredovisningen, bisysslor, inköp och upphandling, tidrapportering, översyn av vissa av universitetets administrativa stödprocesser med mera.

I arbetet med att formalisera och dokumentera universitetets process för intern styrning och kontroll har, i olika faser, styrelse, ledning, verksamhetsföreträdare för olika delar av verksamheten och andra medarbetare varit involverade.

Under processen har samråd skett med universitetets internrevision samt med Ernst & Young AB. Även Riksrevisionen har lämnat råd och synpunkter under arbetets gång.

Med utgångspunkt i det arbete som hittills genomförts inom processen för intern styrning och kontroll vid Stockholms universitet 2009 samt mot bakgrund av den dialog som förts med internrevisionen och Riksrevisionen, görs den sammanfattande bedömningen att den interna styrningen och kontrollen inom universitetet är betryggande.

Förordning om årsredovisning och budgetunderlag

Enligt förordningen (SFS 2000: 605) om årsredovisning och budgetunderlag 3 kap. 1 § ska myndigheterna kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och till vad regeringen, i förekommande fall, har angett i regleringsbrev eller i något annat beslut. Resultatredovisningen ska främst avse hur verksamhetens prestationer har utvecklats med avseende på volym och kostnader. Redovisningen ska lämnas i enlighet med den indelning som myndigheten bestämmer om inte regeringen beslutat annat.

Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till förordningen om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten översiktligt beskriva sin verksamhet och resultatet av verksamheten, företrädesvis de viktigaste prestationerna, deras volym och kostnader. Enligt de allmänna råden kan kostnad per prestation avse såväl kostnad per prestationstyp och år som enskild prestations totala kostnad.

Enligt universitetet ska förordningen och föreskrifterna tolkas på följande sätt:

Universitetets huvuduppgifter är utbildning, forskning och samverkan. Det är prestationer i anslutning till dessa huvuduppgifter som ska redovisas. Så sker också i årsredovisningen, där en rad olika resultatuppgifter finns rörande utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt forskning och utbildning på forskarnivå. I särskilda avrapporteringar redovisar också universitetet sitt samverkansarbete. Vidare finns i årsredovisningen uppgifter om kostnader för verksamhetsgrenarna. Följande prestationer och kostnader med koppling till huvuduppgifterna redovisas i denna årsredovisning:

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå:

- Antal sökande till utbildning på grundnivå och avancerad nivå (se sid. 33)
- Sökandetryck till utbildning på grundnivå och avancerad nivå (se sid. 33)
- Antal helårsstudenter (exkl. uppdragsutbildning) (se sid. 39)
- Andel studenter på avancerad nivå (se sid. 40)
- Antal helårsprestationer (exkl. uppdragsutbildning) (se sid. 40)
- Prestationsgrad (se sid. 40)
- Antal utfärdade examina (se sid. 41)

Kostnaderna för verksamheten redovisas på sidan 25.

Forskning och utbildning på forskarnivå:

- Antal nyantagna forskarstudenter (se sid. 55)
- Antal antagna till licentiatutbildning (se sid. 56)
- Aktiva forskarstuderande (årsarbetare) (se sid. 83)
- Genomströmningstid i utbildning på forskarnivå (se sid. 56)
- Antal forskarexamina (se sid. 56)
- Antal publikationer (se sid. 62)
- Professorer (årsarbetare) (se sid. 83)

Kostnaderna för verksamheten redovisas på sidan 27.

En rad av de ovanstående uppgifterna finns också sammanfattade i väsentliga uppgifter.

Detta är alltså prestationer och kostnader avseende kärnverksamheten. Att korstabulera prestations- och kostnadsinformationen ovan i syfte att, i enlighet med förordningen, redovisa kostnad per prestation kan förefalla enkelt. Men att göra detta resulterar lätt i en tämligen intetsägande sifferexercis. Det krävs tydliga definitioner av både prestationerna och de kostnader som prestationerna ställs emot för att nyckeltalen faktiskt ska ge meningsfull information.

Än mer komplicerad är prestations- och kostnadsuppgifterna när det gäller samverkansuppgiften. Som framgår av de redovisningar universitetet lämnat de senaste åren är samverkan en ytterst omfattande och komplex verksamhet som bedrivs på alla nivåer inom lärosätet och i många olika former. Att försöka definiera samverkansuppgiften i termer av ett antal mätbara prestationer till vilka vissa kostnader kopplas kräver ett omfattande arbete.

Det krävs därför mer tid för detta arbete än det som stått till förfogande inför årsredovisningen för 2009. Ett utvecklingsarbete inför årsredovisningen 2010 har initierats mellan lärosätena och i avvaktan på resultatet av detta redovisas i denna årsredovisning inte någon specifik kostnad per prestation.

När det gäller övriga stadganden om högskolornas uppgifter i högskoleförfattningarna (högskolorna ska arbeta med jämställdhet, mångfald, internationalisering, hållbar utveckling, studenthälsovård med mera) så skiljer sig dessa från huvuduppgifterna ovan. De kan snarare betraktas som ett antal direktiv om hur huvuduppgifterna utbildning, forskning och samverkan ska bedrivas. Man kan uttrycka det som att utbildning, forskning och samverkan ska bedrivas med beaktande av jämställdhet, internationalisering, mångfald och så vidare. Det implicita syftet är att till exempel kvaliteten på forskningen – och forskarnas publikationer – kan höjas genom ökad internationalisering och större mångfald inom forskarkåren; att studenternas prestationer kan förbättras och effektiviseras genom att universitetet tillhandahåller en bra studenthälsovård med mera.

Men vad som åstadkoms i termer av ökad jämställdhet, internationalisering med mera kan inte rimligen betraktas som prestationer av samma slag som redovisats ovan för utbildning och forskning. Därför är det universitetets tolkning att dessa uppgifter inte omfattas av de nya formuleringarna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

Ekonomiskt resultat

Stockholms universitet redovisar ett positivt resultat om 73,0 mnkr för 2009. Det innebär att universitetet ännu ett år uppvisar ett överskott. Överskottet är större än föregående år då överskottet uppgick till 13,1 mnkr. Intäkterna för 2009 är 5,5 procent högre än intäkterna för 2008 medan de totala kostnaderna för 2009 är 3,8 procent högre än kostnaderna för 2008. Om 2009 års överskott ställs i relation till universitetets totala kostnader motsvarar överskottet ca 1,9 procent av verksamhetens kostnader. De senaste årens positiva resultatutveckling har inneburit en tillväxt i universitetets ackumulerade myndighetskapital, vilket vid utgången av 2009 uppgår till 465,6 mnkr.

Tabellen nedan visar den ekonomiska utvecklingen för Stockholms universitet 2007-2009.

Ekonomisk utveckling, totalt (mnkr)	2009	2008	2007
Verksamhetens intäkter			
Anslag	2 577,8	2 467,3	1 951,8
Avgifter och andra ersättningar	316,1	317,8	282,1
Bidrag	897,5	764,3	684,2
Finansiella intäkter	10,5	56,0	32,8
Summa intäkter	3 802,0	3 605,5	2 950,9
Verksamhetens kostnader			
Personal	2 389,8	2 337,8	1 885,5
Lokaler	666,8	587,1	486,3
Övrig drift	546,2	536,0	423,1
Finansiella kostnader	2,3	14,4	9,3
Avskrivningar	123,7	117,1	93,0
Summa kostnader	3 728,8	3 592,5	2 897,2
Resultat från andelar i dotterföretag	-0,2	0,1	-0,3
Transfereringar			
Erhållna	189,5	192,5	156,6
Lämnade	-189,5	-192,5	-156,6
Kapitalförändring	73,0	13,1	53,4

Tabell 1: Ekonomisk utveckling för Stockholms universitet 2007-2009. Överföringen av lärarutbildningen vid tidigare Lärarhögskolan i Stockholm till Stockholms universitet den 1 januari 2008, har bidragit till den betydande ökningen av universitetets intäkter och kostnader mellan 2007 och 2008.

Nedan följer kortfattade kommentarer till resultatet. En utförligare beskrivning av de resultatpåverkande faktorerna lämnas i kommentarerna till intäkter och kostnader för respektive verksamhetsgren.

Resultatet för 2009 är sammansatt och påverkat av flera faktorer, främst:

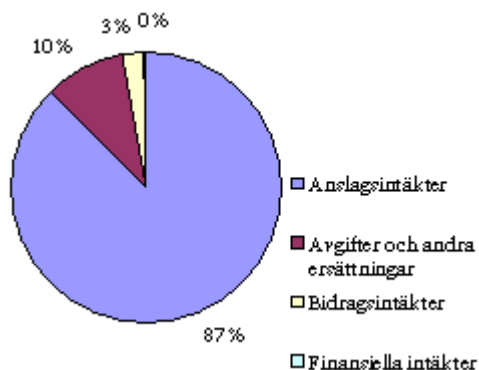
- högre anslagsintäkter, en ökning om totalt 110,5 mnkr jämfört med 2008. Anslagsintäkterna för 2009 har reducerats till följd av en återbetalning om 101,4 mnkr på grund av underproduktion av helårsstudenter och helårsprestationer. Beloppet som återbetalats för 2009 är dock lägre än de 158,7 mnkr som

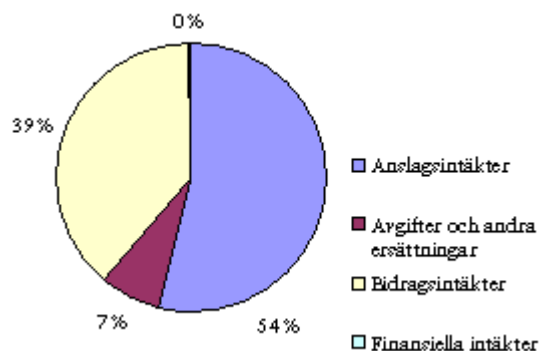
återbetalades 2008, på grund av att antalet studenter ökat. Att beloppet som återbetalas för 2009 är 57,3 mnkr lägre än återbetalningen för 2008, är tillsammans med pris- och löneuppräknings, förklaringen till att anslagsintäkterna är högre 2009 än 2008.

- ökade bidragsintäkter, en ökning om totalt 133,2 mnkr jämfört med 2008, varav en del består av den förstärkning av forskningsmedel om 66,1 mnkr som universitetet erhållit i enlighet med den forskningspolitiska propositionen. Medlen avser egentligen anslagsmedel men då de under 2009 utbetalats via Kammarkollegiet redovisas de som bidragsmedel. I december 2009 meddelade Ekonomistyrningsverket att dessa medel skulle intäktsföras i sin helhet, vilket medfört en positiv resultatpåverkan. Till största del består dock ökningen av bidragsintäkter av fortsatt tilldelning och ianspråktagande av externa bidrag för forskningsprojekt.
- ökade personalkostnader, en ökning om totalt 52,0 mnkr jämfört med 2008. Personalkostnaderna har påverkats av den lönerevision som genomförts under andra halvåret 2009. Den relativt blygsamma ökningen av personalkostnaderna tyder på viss återhållsamhet och försiktighet när det gäller att binda upp personalkostnader.
- ökade lokalkostnader, en ökning om totalt 79,7 mnkr jämfört med 2008. Lokalkostnaderna har bland annat ökat till följd av en avsättning om 46,8 mnkr som är gjord under 2009 för de tomma lokaler som uppstått på Campus Konradsberg när universitetet flyttat verksamhet från Campus Konradsberg till andra lokaler i universitetets regi. Denna påverkan på lokalkostnaderna är en effekt av att lärarutbildningen överfördes till Stockholms universitet den 1 januari 2008. Andra orsaker till att lokalkostnaderna har ökat är dels avtalade indexuppräknings av lokalhyra i enlighet med klausuler i hyreskontrakten, dels effekten av en principförändring avseende redovisning av lokalhyra för universitetets lokaler i Alba Nova. Beträffande Alba Nova transfererades tidigare medel till KTH som betalade hyra för dessa lokaler, under 2009 har principen förändrats så tillvida att universitetet betalar lokalhyran, vilket medfört att lokalkostnaderna ökat.

Diagrammen nedan visar intäkter för verksamhetsgrenen utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive för verksamhetsgrenen forskning och utbildning på forskarnivå med fördelning på olika intäktslag/finansieringskällor.

Diagram 1: Intäkter för utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2009 (1 599,3 mnkr) med fördelning på olika intäktslag (anges i procent).

Diagram 2: Intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå 2009 (2 202,7 mnkr) med fördelning på olika intäktslag (anges i procent).

Finansiering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Av årsredovisningen för 2009 ska framgå intäkter och kostnader fördelade på de två områdena utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt forskning och utbildning på forskarnivå. Vidare ska denna redovisning kommenteras. För utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska en uppdelning göras på utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev och på uppdragsverksamhet.

Intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Verksamhetsgrenen utbildning på grundnivå och avancerad nivå redovisar ett negativt resultat om 22,7 mnkr för 2009. Intäkterna uppgick till 1 599,3 mnkr och kostnaderna till 1 621,9 mnkr.

Av tabellen nedan framgår intäkter och kostnader samt den ekonomiska utvecklingen för verksamhetsgrenen utbildning på grundnivå och avancerad nivå under perioden 2007 till 2009.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	2009	2008	2007
Verksamhetens intäkter			
Anslag	1 397,3	1 325,0	930,5
Avgifter och andra ersättningar	155,5	145,7	114,7
Bidrag	41,1	30,1	29,2
Finansiella intäkter	5,4	23,7	12,8
Summa intäkter	1 599,3	1 524,4	1 087,2
Verksamhetens kostnader			
Personal	1 002,7	994,0	699,6
Lokaler	356,6	252,6	191,8
Övrig drift	220,7	208,8	134,7
Finansiella kostnader	1,2	6,3	3,4
Avskrivningar	40,8	38,3	19,5
Summa kostnader	1 621,9	1 500,0	1 049,0
Resultat från andelar i dotterföretag	-0,1	0,0	-0,1
Transfereringar			
Erhållna	125,9	104,1	76,7
Lämnade	-125,9	-104,1	-76,7
Kapitalförändring	-22,7	24,5	38,1

Tabell 2: Intäkter och kostnader och ekonomisk utveckling för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för 2007-2009.

En faktor som påverkat resultatet för utbildningen på grundnivå och avancerad nivå negativt är den underproduktion av helårsstudenter och helårsprestationer om 101,4 mnkr som skett 2009. Då universitetet förbrukat sina sparade helårsprestationer måste underskottet inom takbeloppet återbetalas till statsmakterna. Beloppet som återbetalas för 2009 är dock lägre än de 158,7 mnkr som återbetalades 2008. Att återbetalningen 2009 är 57,4 mnkr lägre än den återbetalning som gjordes 2008, är tillsammans med pris- och löneuppräknningen, förklaringen till att anslagsintäkterna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå är högre 2009 än 2008.

Personalkostnaderna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för 2009 uppgår till 1 002,7 mnkr, vilket innebär en ökning med 8,7 mnkr (0,9 procent). Den blygsamma ökningen antyder att insikten om att universitetet inte heller för 2009 skulle nå upp till takbeloppet har medfört viss återhållsamhet och försiktighet med personalkostnader inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Lokalkostnaderna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgår 2009 till 356,6 mnkr. Lokalkostnaderna har ökat betydligt mellan 2008 och 2009 bland annat till följd av en avsättning om 46,8 mnkr som är gjord under 2009 för de tomma lokaler som uppstått på Campus Konradsberg när universitetet flyttat verksamhet från Campus Konradsberg till andra lokaler i universitetets regi. Belopp motsvarande hyran för tomma lokaler som inte utnyttjas avsätts som redovisningsmässig försiktighetsåtgärd då förpliktelser i form av hyreskontrakt föreligger samtidigt som universitetet beslutat att avveckla Campus Konradsberg. Beloppet är beräknat på hela den återstående kontraktstiden för de tomma lokalerna. Denna påverkan på lokalkostnaderna är en effekt av att lärarutbildningen överfördes till Stockholms universitet den 1 januari 2008.

Uppdragsverksamhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabellen nedan visar hur intäkterna och kostnaderna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid universitetet fördelar sig på olika intäkts- och kostnadsposter. Redovisningen sker uppdelat på uppdrag enligt regleringsbrevet och uppdragsverksamhet. Med uppdragsverksamhet avses här uppdragsutbildning samt beställd utbildning från andra lärosäten.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	2009		2008		2007	
	Uppdrag i regl.brev	Uppdragsverksamhet	Uppdrag i regl.brev	Uppdragsverksamhet	Uppdrag i regl.brev	Uppdragsverksamhet
Verksamhetens intäkter						
Anslag	1 397,3	0,0	1 325,0	0,0	930,5	0,0
Avgifter och andra ersättningar	55,6	99,9	43,5	102,1	36,2	78,5
Bidrag	41,1	0,0	30,1	0,0	29,2	0,0
Finansiella intäkter	5,4	0,0	23,7	0,0	12,8	0,0
Summa intäkter	1 499,4	99,9	1 422,3	102,1	1 008,7	78,5
Verksamhetens kostnader						
Personal	947,4	55,3	945,3	48,7	654,5	45,1
Lokaler	347,9	8,7	245,2	7,4	181,1	10,7
Övrig drift	183,4	37,3	173,2	35,5	102,9	31,7
Finansiella kostnader	1,2	0,0	6,3	0,0	3,4	0,1
Avskrivningar	40,4	0,3	38,0	0,2	19,1	0,4
Summa kostnader	1 520,3	101,7	1 408,1	91,8	961,0	88,0

Tabell 3: Intäkter och kostnader för utbildningen på grundnivå och avancerad nivå för 2007-2009, redovisat med uppdelning på uppdrag enligt regleringsbrev och uppdragsverksamhet.

Universitetets uppdragsutbildning utgör 6,2 procent av de totala intäkterna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Intäkterna för uppdragsverksamheten uppgick 2009 till 99,9 mnkr och kostnaderna till 101,7 mnkr. En stor intäktskälla när det gäller uppdragsutbildning är de medel som kommer från Skolverket för uppdrag inom ramen för det så kallade Lärarlyftet. Kommuner och företag är andra uppdragsgivare inom uppdragsutbildningen. De olika kostnadslagens

relativa andel av kostnaderna för uppdragsverksamheten ligger på en förhållandevis konstant nivå mellan 2008 och 2009.

Myndighetskapital för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Det totala myndighetskapitalet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgår vid utgången av 2009 till 428,0 mnkr. Myndighetskapitalets förändring sedan 2007 redovisas i tabellen nedan.

Myndighetens utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2009	2008	2007
Kapital (mnkr)	428,0	450,6	418,9
Förändring från föregående år (%)	-5,0	7,6	4,6

Tabell 4: Myndighetskapital för utbildningen på grundnivå och avancerad nivå 2007-2009.

Finansiering av forskning och utbildning på forskarnivå

Av årsredovisningen för 2009 ska framgå intäkter och kostnader fördelade på de två områdena utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt forskning och utbildning på forskarnivå. Vidare ska denna redovisning kommenteras. För forskning och utbildning på forskarnivå ska en uppdelning göras på forskning och uppdragsforskning.

Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå

Verksamhetsgrenen forskning och utbildning på forskarnivå redovisar ett positivt resultat om 95,7 mnkr för 2009. Intäkterna uppgick till 2 202,7 mnkr och kostnaderna till 2 106,9 mnkr.

Av tabellen nedan framgår intäkter och kostnader samt den ekonomiska utvecklingen för verksamhetsgrenen forskning och utbildning på forskarnivå under perioden 2007 till 2009.

Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	2009	2008	2007
Verksamhetens intäkter			
Anslag	1 180,5	1 142,4	1 021,4
Avgifter och andra ersättningar	160,6	172,1	167,4
Bidrag	856,4	734,2	655,0
Finansiella intäkter	5,2	32,3	20,0
Summa intäkter	2 202,7	2 081,0	1 863,8
Verksamhetens kostnader			
Personal	1 387,1	1 343,8	1 185,9
Lokaler	310,2	334,5	294,5
Övrig drift	325,6	327,2	288,4
Finansiella kostnader	1,1	8,1	5,9
Avskrivningar	82,9	78,8	73,5
Summa kostnader	2 106,9	2 092,5	1 848,2
Resultat från andelar i dotterföretag	-0,1	0,0	-0,2
Transfereringar			
Erhållna	63,6	88,4	79,9
Lämnade	-63,6	-88,4	-79,9
Kapitalförändring	95,7	-11,4	15,3

Tabell 5: Intäkter och kostnader och ekonomisk utveckling för forskning och utbildning på forskarnivå för 2007-2009.

Universitetets intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå kommer från en rad olika finansieringskällor, där anslagsmedel utgör den största. Andra större finansieringskällor är bidragsintäkter från bland annat statliga forskningsråd, övriga statliga myndigheter, EU och stiftelser. Den relativa fördelningen mellan olika finansieringskällor framgår av tabellen nedan.

Finansieringskälla (mnkr)	2009		2008		2007	
	Intäkter	Andel (%)	Intäkter	Andel (%)	Intäkter	Andel (%)
Anslag	1 180,5	53,6	1 142,4	54,9	1 021,4	54,8
Avgifter och andra ersättningar	160,6	7,3	172,1	8,3	167,4	9,0
Bidrag	856,4	38,9	734,2	35,3	655,0	35,1
Finansiella intäkter	5,2	0,2	32,3	1,6	20,0	1,1
Totalt	2 202,7	100,0	2 081,0	100,0	1 863,8	100,0

Tabell 6: Intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå 2007-2009 med fördelning på intäktslag/finansieringskällor. Respektive intäktslags andel av de totala intäkterna för forskning och utbildning på forskarnivå anges i procent.

Ökningen av anslagsintäkter för forskning och utbildning på forskarnivå mellan 2008 och 2009 beror dels på pris- och löneomräkning, dels på en förändring mellan posterna intäkter av anslag och transfereringar.

Vidare kan noteras att bidragsintäkterna för forskning och utbildning på forskarnivå för 2009 har ökat med ca 122,2 mnkr jämfört med 2008. En del av ökningen av bidragsintäkter förklaras av den förstärkning av forskningsmedel om 66,1 mnkr som universitetet erhållit i enlighet med den forskningspolitiska propositionen men som under 2009 utbetalats via Kammarkollegiet och därmed redovisas som bi-

dragsmedel. I december 2009 meddelade Ekonomistyrningsverket att dessa medel skulle intäktas i sin helhet, vilket medfört en positiv resultatpåverkan och bidragit till det redovisade överskottet för universitetet. Till stor del består dock ökningen av bidragsintäkter av fortsatt tilldelning och ianspråktagande av externa bidrag för forskningsprojekt.

De totala kostnaderna för forskning och utbildning på forskarnivå uppgick 2009 till 2 106,9 mnkr. Liksom inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå är personalkostnaderna helt dominerande. Personalkostnaderna har ökat mellan 2008 och 2009 bland annat till följd av ökade lönekostnader på grund av den lönerrevision som slog igenom under andra halvåret 2009. Av tabellen nedan framgår kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå redovisat per kostnadsslag inklusive relativa jämförelsetal.

Ändamål (mnkr)	2009		2008		2007	
	Kostnader	Andel (%)	Kostnader	Andel (%)	Kostnader	Andel (%)
Personal	1 387,1	65,8	1 343,8	64,2	1 185,9	64,2
Lokaler	310,2	14,7	334,5	16,0	294,5	15,9
Övrig drift	325,6	15,5	327,2	15,6	288,4	15,6
Finansiella kostnader	1,1	0,1	8,1	0,4	5,9	0,3
Avskrivningar	82,9	3,9	78,8	3,8	73,5	4,0
Totalt	2 106,9	100,0	2 092,5	100,0	1 848,2	100,0

Tabell 7: Kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå 2007-2009 med fördelning på kostnadsslag. Respektive kostnadsslags andel av de totala kostnaderna för forskning och utbildning på forskarnivå anges i procent.

Uppdragsforskningens intäkter och kostnader

Universitetet bedriver forskning på uppdrag av bland annat statliga myndigheter och företag inom det privata näringslivet. Uppdragsforskningen utgör drygt 4 procent av de totala intäkterna för forskning och utbildning på forskarnivå. Intäkterna för uppdragsforskningen uppgick år 2009 till 91,5 mnkr, vilket är en minskning med 23,5 mnkr i förhållande till föregående år. Minskningen förklaras till stor del av att uppdragsforskning utförd för Statens naturvårdsverk avseende miljöövervakning under 2009 har omklassificerats till avgift inom forskningen för så kallad resurssamordning i enlighet med 4 § avgiftsförordningen (1992:191). Även kostnadssidan för uppdragsforskningen har påverkats av denna förändring. De största uppdragsgivarna inom uppdragsforskningen var under 2009 Skolverket, Statens naturvårdsverk, Stockholms stad samt svenska företag.

Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	2009		2008		2007	
	Forskning	Uppdragsforskning	Forskning	Uppdragsforskning	Forskning	Uppdragsforskning
Verksamhetens intäkter						
Anslag	1 180,5	0,0	1 142,4	0,0	1 021,4	0,0
Avgifter och andra ersättningar	69,1	91,4	57,1	115,0	58,0	109,3
Bidrag	856,4	0,0	734,2	0,0	655,0	0,0
Finansiella intäkter	5,2	0,0	32,3	0,0	20,0	0,0
Summa intäkter	2 111,2	91,5	1 966,0	115,0	1 754,4	109,3
Verksamhetens kostnader						
Personal	1 341,5	45,6	1 287,1	56,7	1 143,4	42,5
Lokaler	304,9	5,4	328,3	6,2	288,4	6,1
Övrig drift	286,7	38,8	276,8	50,4	237,8	50,6
Finansiella kostnader	1,1	0,0	8,1	0,0	5,9	0,0
Avskrivningar	81,1	1,8	76,1	2,7	70,9	2,6
Summa kostnader	2 015,2	91,6	1 976,5	116,0	1 746,4	101,8

Tabell 8: Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå för 2007-2009, redovisat med uppdelning på forskning och uppdragsforskning.

Myndighetskapital för forskning och utbildning på forskarnivå

Det totala myndighetskapitalet för forskning och utbildningen på forskarnivå uppgår vid utgången av 2009 till 36,6 mnkr. Myndighetskapitalets förändring sedan 2007 redovisas i tabellen nedan.

Myndighetens forskning och utbildning på forskarnivå	2009	2008	2007
Kapital (mnkr)	36,6	-57,8	-74,5
Förändring från föregående år (%)	163,4	22,5	31,2

Tabell 9: Myndighetskapital för forskning och utbildning på forskarnivå 2007-2009.

Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet

Av årsredovisningen för 2009 ska framgå i vilken omfattning anslagsmedel efter beslut har använts för att samfinansiera bidragsfinansierad verksamhet.

Anslagsmedel får tas i anspråk för samfinansiering av projekt eller liknande verksamhet inom ramen för universitetets verksamhetsområden, om ändamålet med anslaget inte hindrar detta. Av tabellen nedan framgår i vilken omfattning anslagsmedel använts för att samfinansiera bidragsfinansierad verksamhet under 2009.

Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet 2009	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	Forskning och utbildning på forskarnivå
Anslagsmedel som använts för att samfinansiera bidragsverksamhet (mnr)	7,4	116,0
Andel av den totala finansieringen i bidragsverksamheten (%)	18,0	12,0

Tabell 10: Anslagsmedel som samfinansierat bidragsfinansierad verksamhet 2009.

Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex

Stockholms universitet har getts rätt att enligt 12 § donationsförordningen (1998:140) förvalta medel i aktier och andra värdepappersfonder. Av årsredovisningen för 2009 ska framgå hur avkastningen har utvecklats i förhållande till marknadsindex.

Stockholms universitet har medgivande från regeringen att enligt 12 § donationsförordningen (1998:140) förvalta medel i aktier och andra värdepappersfonder. Den genomsnittliga avkastningen för donationsmedel som förvaltas enligt 12 § donationsförordningen (1998:140) uppgick 2009 till 5,4 procent, att jämföra med marknadsindex som uppgick till 7,2 procent.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Omfattning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Sökandetryck

Stockholms universitet ger ca 200 program och ca 1 900 fristående kurser. Liksom 2008 ökade antalet sökande till universitetet under 2009 vilket tyder på att den tidigare nedåtgående trenden i sökandetrycket har brutits.

Höstterminen 2009 ansökte sammanlagt 60 354 personer till universitetets kurser och program. Det är en ökning med 11,7 procent i förhållande till höstterminen 2008, då antalet sökande var 54 012 (40 207 2007). Lågkonjunkturen och den finansiella krisen förklarar troligtvis en stor del av ökningen. Ett ökat inflöde av utländska studenter samt att antalet ungdomar i högskoleålder nu ökar från år till år är andra orsaker.

Antal förstahandssökande per plats	Ht 2009	Ht 2008	Ht 2007
Program, grundnivå	1,1	1,0	1,7
Program, avancerad nivå	2,7	2,1	0,4
Kurser, grundnivå	0,6	0,9*	0,9*
Kurser, avancerad nivå	0,4	-	-

Tabell 11: Genomsnittligt antal förstahandssökande per plats på program och kurser höstterminerna 2007-2009.

* Både kurser på grundnivå och avancerad nivå

Program på grundnivå har något fler förstahandssökande höstterminen 2009 jämfört med 2008. En förklaring till den kraftiga minskningen av antalet förstahandssökande mellan 2007 och 2008 var förmodligen det låga söktrycket till lärarutbildningen. Trenden när det gäller lärarutbildningarna verkar emellertid ha vänt och intresset har ökat. Att antalet förstahandssökande per plats i vissa fall minskat trots att antalet sökande ökar kan ha flera orsaker. Exempelvis kan antalet erbjudna platser ha ökat, antalet förstahandssökande ökar heller inte alltid i samma takt som antalet sökande vilket också kan förklara skillnaden.

Intresset för program på avancerad nivå fortsätter att öka. Antalet sökande till höstens 65 sökalternativ i den internationella masteromgången var totalt 18 322 personer. Antalet antagna var 632 personer.

En orsak till det ökade antalet förstahandssökande på den avancerade nivån kan vara att kännedomen om den avancerade nivån ökar. Internationella studenter utgör en stor del av antalet sökande. De studenter som börjat sina studier inom den nya Bolognaanpassade utbildningen på grundnivå har ännu inte nått avancerad nivå. Hur stor andel av dem som kommer att fortsätta till avancerad nivå och om detta kommer att påverka antalet sökande är alltså ännu oklart. Om anmälningsavgifter och studieavgifter för sökande utanför EES införs kommer detta att påverka antalet sökande. I vilken utsträckning återstår emellertid att se. Anmälningsavgifter och studieavgifter planeras att införas från och med höstterminen 2011.

Sökandetrycket är ojämnt fördelat mellan olika utbildningar och utbildningsområden. Antalet förstahandssökande är fler än antalet tillgängliga platser för program på grundnivå inom Juridiska fakulteten och Samhällsvetenskapliga fakulteten men färre inom övriga fakulteter.

När det gäller program på avancerad nivå är antalet förstahandssökande per plats fler än antalet platser inom Juridiska fakulteten, Samhällsvetenskapliga fakulteten och Naturvetenskapliga fakulteten.

Endast Juridiska fakulteten har fler förstahandssökande till fristående kurser på grundnivå än det finns platser. Bilden är densamma för fristående kurser på avancerad nivå.

På grundnivå har juristprogrammet och civilekonomprogrammet flest antal sökande totalt sett, följt av socionomprogrammet¹. Flest sökande per plats har socionomprogrammet med inriktning mot socialpedagogik, psykologprogrammet och socionomprogrammet.

Program på grundnivå

Program, grundnivå	Antal sökande ht 2009	Antal sökande per plats ht 2009
Juristprogrammet, 270 hp	5 391	18
Civilekonomprogrammet, 240 hp	4 527	14
Socionomprogrammet, 210 hp	3 559	20
Kandidatprogram i företagsekonomi med inriktning mot marknadsföring och management, 180 hp	2 208	15
Socionomprogrammet med inriktning mot socialpedagogik, 210 hp	2 010	48
Kandidatprogram i företagsekonomi med inriktning mot redovisning och finansiering, 180 hp	1 438	10
Kandidatprogram i marknadskommunikation och IT, 180 hp	1 345	16
Psykologprogrammet, 300 hp	1 117	24
Kandidatprogram i datorspelsutveckling, 180 hp	1 060	6
Data- och systemvetenskapligt kandidatprogram, 180 hp	1 050	5

Tabell 12: Antal sökande till de tio mest efterfrågade programmen på grundnivå vid universitetet höstterminen 2009.

¹ Juristprogrammet, Civilekonomprogrammet och Psykologprogrammet räknades 2008 till den avancerade nivån. Program som omfattar både kurser på grundnivå och på avancerad nivå klassas 2009 i antagningsstatistiken på grundnivå eftersom tillträdeskraven är på grundnivå.

Program, grundnivå	Antal sökande ht 2008	Antal sökande per plats ht 2008
Socionomprogrammet, 210 hp	2 821	29
Socionomprogrammet med inriktning mot socialpedagogik, 210 hp	1 618	51
Kandidatprogram i företagsekonomi med inriktning mot redovisning och finansiering, 180 hp	970	11
Data- och systemvetenskapligt kandidatprogram, 180 hp	746	5
Kandidatprogram i marknadskommunikation och IT, 180 hp	745	11
Kandidatprogram i företagsekonomi med inriktning mot detaljhandel, 180 hp	702	12
Kandidatprogram i datorspelsutveckling, 180 hp	674	6
Kandidatprogram i ekonomi och IT, 180 hp	651	9
Personal, arbete och organisation, 180 hp	614	8
Läroprogrammet med inriktning mot pedagogiskt arbete med yngre barn, 210 hp	504	3

Tabell 13: Antal sökande till de tio mest efterfrågade programmen på grundnivå vid universitetet höstterminen 2008.

Program, grundnivå	Antal sökande ht 2007	Antal sökande per plats ht 2007
Juristprogrammet, 270 hp	4 006	13
Civilekonomprogrammet, 240 hp	3 157	16
Socionomprogrammet, 210 hp	3 012	31
Socionomprogrammet med inriktning mot socialpedagogik, 210 hp	1 799	56
Psykologprogrammet, 300 hp	1 084	27
Personal, arbete och organisation, 180 hp	715	9
Data- och systemvetenskapligt kandidatprogram, 180 hp	676	5
Kandidatprogram i företagsekonomi med inriktning mot redovisning och finansiering, 180 hp	653	9
Kandidatprogram i företagsekonomi med inriktning mot detaljhandel, 180 hp	513	7
Socionomprogrammet med inriktning mot omsorg om äldre och funktionshindrade, 210 hp	481	15

Tabell 14: Antal sökande till de tio mest efterfrågade programmen på grundnivå vid universitetet höstterminen 2007.

Intresset för program på avancerad nivå ökar för varje år. Om man bortser från de tre program som nu tillhör grundnivån i antagningsstatistiken, juristprogrammet, civilekonomprogrammet och psykologprogrammet, har antalet sökande till program på avancerad nivå ökat markant mellan 2008 och 2009.

Program på avancerad nivå

Program, avancerad nivå	Antal sökande ht 2009	Antal sökande per plats ht 2009
Masterprogram i bank och finans/finansiell ekonomi, 120 hp	2 397	171
Masterprogram i International Strategic Management, 120 hp	1 577	99
Masterprogram i marknadsföring, ledarskap och samhälle, 120 hp	1 482	106
Masterprogram i data- och systemvetenskap, 120 hp	1 321	9
Juris magisterexamen i internationell kommersiell skiljemannarätt, 60 hp	1 080	40
Masterprogram i strategisk IT-management, 120 hp	979	32
Masterprogram i nationalekonomi, 120 hp	899	25
Masterprogram i informations- och kommunikationsteknik för utveckling, 120 hp	876	-
Masterprogram i redovisning, revision och finansiell företagsanalys, 120 hp	831	104
Juris magisterexamen i rättsinformatik, 60 hp	735	49

Tabell 15: Antal sökande till de tio mest efterfrågade programmen på avancerad nivå vid universitetet höstterminen 2009.

Program, avancerad nivå	Antal sökande ht 2008	Antal sökande per plats ht 2008
Juristprogrammet, 270 hp	4 519	15
Civilekonomprogrammet, 240 hp	3 688	18
Psykologprogrammet, 300 hp	962	24
Kombinationsutbildningen för master-/magisterexamen och lärarexamen, inriktning historia, 270 hp	250	17
Kombinationsutbildningen för master-/magisterexamen och lärarexamen, inriktning engelska, 270 hp	215	4
Kombinationsutbildningen för master-/magisterexamen och lärarexamen, inriktning psykologi, 300 hp	205	41
Kombinationsutbildningen för master-/magisterexamen och lärarexamen, inriktning svenska, 300 hp	194	6
Kombinationsutbildningen för master-/magisterexamen och lärarexamen, inriktning samhällskunskap, 330 hp	165	33
Masterprogram i marknadsföring, ledarskap och samhälle, 120 hp	148	6
Masterprogram i International Strategic Management, 120 hp	139	6

Tabell 16: Antal sökande till de tio mest efterfrågade programmen på avancerad nivå vid universitetet höstterminen 2008.

Program, avancerad nivå	Antal sökande ht 2007	Antal sökande per plats ht 2007
Masterprogram i socialt arbete	57	2,9
Masterprogram i data- och systemvetenskap	39	1,6
Masterprogram i historiska studier, med inriktning på historia eller idéhistoria	38	1,9
Masterprogram i ekosystem, institutioner och globalisering	33	2,8
Masterprogram/Magisterprogram i besluts-, risk- och policyanalys (dagtid, deltid)	29	1,0
Masterprogram i informations- och kommunikationsteknik för utveckling	25	1,3
Masterprogram arkeologi, allmän inriktning	19	0,5
Masterprogram arkeologi, laborativ inriktning	15	1,3
Masterprogram förhistorisk arkeologi och tidig historia	11	0,9
Masterprogram/Magisterprogram i besluts-, risk- och policyanalys (dagtid, heltid)	11	0,4

Tabell 17: Antal sökande till de tio mest efterfrågade programmen på avancerad nivå vid universitetet höstterminen 2007.

Efterfrågan tenderar generellt att vara lägre på kurser än på program. Variationerna i efterfrågan är dock stora och de mest populära kurserna har ett högt söktryck. Nedan visas de tio mest efterfrågade kurserna höstterminen 2009. Psykologi I har flest sökande totalt medan Reklam och PR har flest sökande per plats.

Det totala antalet sökande har ökat jämfört med tidigare år medan antalet sökande per plats ligger på ungefär samma nivå som tidigare.

Kurser på grundnivå och avancerad nivå

Kurs, grundnivå*	Antal sökande ht 2009	Antal sökande per plats ht 2009
Psykologi I, 30 hp	2 170	9
Företagsekonomi I, 30 hp	2 143	10
Kriminologi I, 30 hp	1 430	7
Engelska I, 30 hp	1 341	1
Juridisk introduktionskurs (kvällstid, deltid), 15 hp	1 304	11
Reklam och PR, 30 hp	1 258	14
Kriminologi (distans) I, 30 hp	1 154	7
Nationalekonomi I, 30 hp	1 126	6
Grundkurs i handelsrätt, Juridisk översiktscurs (kvällstid, deltid), 30 hp	1 111	8
Statsvetenskap I, 30 hp	1 096	5

Tabell 18: Antal sökande till de tio mest efterfrågade kurserna vid universitetet höstterminen 2009.

*2009 är första året då även kurserna delas upp på grundnivå och avancerad nivå i årsredovisningen.

Kurs, grundnivå och avancerad nivå	Antal sökande ht 2008	Antal sökande per plats ht 2008
Psykologi I, 30 hp	1 592	9
Företagsekonomi I, 30 hp	1 516	4
Kriminologi I, 30 hp	1 188	7
Juridisk introduktionskurs (kvällstid, deltid), 15 hp	1 171	10
Kriminologi (distans) I, 30 hp	1 094	8
Engelska I, 30 hp	985	-
Rättspsykologi I (kvällstid, deltid), 15 hp	911	18
Internationella relationer I, 30 hp	899	10
Reklam och PR, 30 hp	890	14
Introduktion till modevetenskap, 15 hp	881	4

Tabell 19: Antal sökande till de tio mest efterfrågade kurserna vid universitetet höstterminen 2008.

Kurs, grundnivå och avancerad nivå	Antal sökande ht 2007	Antal sökande per plats ht 2007
Psykologi I, 30 hp	1 719	9
Företagsekonomi I, 30 hp	1 502	4
Juridisk introduktionskurs (kvällstid, deltid), 15 hp	1 155	10
Engelska I, 30 hp	1 111	5
Kriminologi I, 30 hp	1 103	6
Kriminologi (distans) I, 30 hp	1 078	8
Statsvetenskap I, 30 hp	975	5
Rättspsykologi I (kvällstid, deltid), 15 hp	864	14
Nationalekonomi I, 30 hp	843	3
Introduktion till modevetenskap, 7,5 hp	821	2

Tabell 20: Antal sökande till de tio mest efterfrågade kurserna vid universitetet höstterminen 2007.

Antalet sökande till kurser på avancerad nivå ligger betydligt lägre än antalet sökande till kurser på grundnivå. Det är dock mer än en sökande per plats till flera av de mest efterfrågade kurserna.

Kurser på avancerad nivå

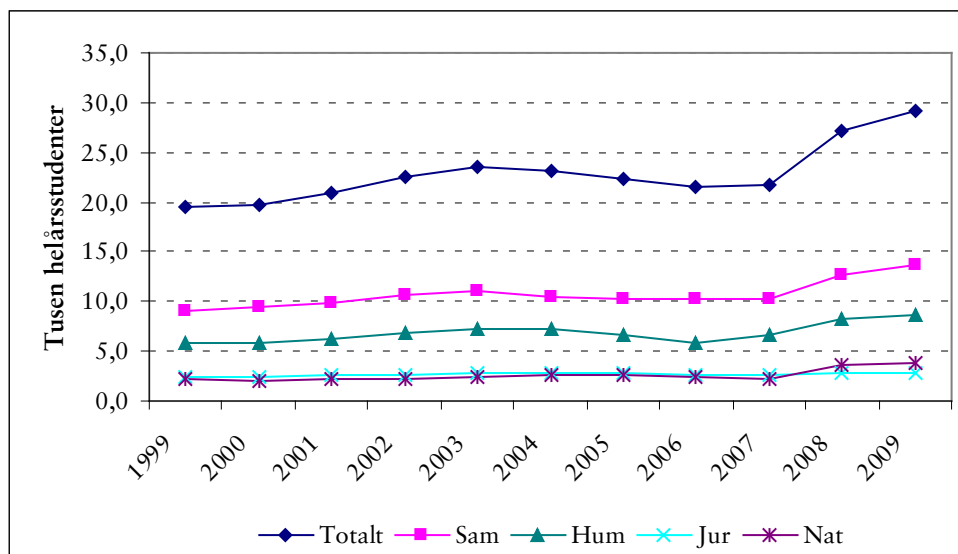
Kurs, avancerad nivå*	Antal sökande ht 2009	Antal sökande per plats ht 2009
Företagsekonomi IV, magisterkurs, 30 hp	504	3
Yrkesetiska dilemman och professionella samtal, 7,5 hp	494	1
Att organisera för, värdera och bedöma lärande, 7,5 hp	487	1
Företagsekonomi IV, utvidgad kurs, 30 hp	315	2
Fortsättningskurs i handelsrätt, Beskattningsrätt II (kvällstid, deltid), 15 hp	143	3
Arkivvetenskap, 1-årig magisterkurs, 60 hp	122	4
Barn och ungdomar med psykiska funktionshinder (dagtid, deltid), 7,5 hp	74	2
Miljökonsekvensbeskrivningar, 15 hp	60	1
Sociala perspektiv på psykisk hälsa, välfärd och normalitet (dagtid, deltid), 7,5 hp	59	2
Globalisering, miljö och social förändring, 15 hp	57	1

Tabell 21: Antal sökande till de tio mest efterfrågade kurserna på avancerad nivå vid universitetet höstterminen 2009.

*2009 är första året då även kurserna delas upp på grundnivå och avancerad nivå i årsredovisningen.

Helårsstudenter²

Antalet helårsstudenter (exklusive beställd utbildning) vid Stockholms universitet uppgick 2009 till 28 632. Det är en ökning med 5,2 procent i förhållande till 2008 då antalet helårsstudenter uppgick till 27 216 (21 663 2007).

Diagram 3: Antal helårsstudenter (exklusive beställd utbildning) per fakultet vid Stockholms universitet 1999-2009.

Efter en uppgång i början av 2000-talet minskade antalet studenter. Orsakerna bakom detta är sammansatta men bottnade troligen främst i den då rådande högkonjunkturen som gjorde det möjligt för många ungdomar att etablera sig på arbetsmarknaden utan någon högskoleutbildning. En bidragande orsak kan också

² Antalet studenter som är förstagångs- och fortsättningsregistrerade på ett kurstillfälle multiplicerat med kurstillfällets poängomfattning under en viss period dividerat med 60.

ha varit den demografiska strukturen med låga födelsetal under 1980-talet. Denna nedgång bröts emellertid 2006 och nu ökar åter antalet studenter. Konjunkturen har vänt och födelsekullarna blir större. En stor del av den kraftiga ökningen mellan 2007 och 2008 berodde emellertid på övertagandet av lärarutbildningen.

Nedanstående tabell visar hur studentpopulationen fördelar sig på utbildningsområden.

Utbildningsområde	2009 HST	2008 HST	2007 HST
Humaniora	7 249	6 723	5 985
Juridik	2 779	2 758	2 599
Samhällsvetenskap	8 834	8 234	7 594
Naturvetenskap	3 213	3 134	2 552
Teknik	1 551	1 261	1 419
Vård	377	376	376
Medicin	538	520	496
Undervisning	2 438	2 681	-
Övrigt	1 582	1 433	648
Idrott	71	96	-
Totalt	28 632	27 216	21 663

Tabell 22: Helårsstudenter per utbildningsområde 2007-2009 exklusive beställd utbildning.

Andelen studenter på avancerad nivå var 2009 17 procent jämfört med 2008 då andelen var 10 procent³. Som tidigare nämnts finns en tydlig tendens mot att andelen studenter på avancerad nivå ökar.

Helårsprestationer och prestationsgrad

Antalet helårsprestationer vid Stockholms universitet uppgick 2009 till 21 314. Det är en ökning med 3,8 procent i förhållande till 2008.

Prestationsgraden inom universitetets utbildningar, det vill säga antalet uppnådda poäng (helårsprestationer) i förhållande till antalet registrerade studenter (helårsstudenter), tenderar att ligga under det nationella genomsnittet. Detta kan förklaras med att andelen studenter som följer fasta program är förhållandevis låg vid universitetet samt att arbetsmarknaden i regionen är god jämfört med övriga landet.

³ Olika metoder har använts för att ta fram uppgifterna för 2008 och uppgifterna för 2009. Det är därför inte möjligt att göra en exakt jämförelse. Med anledning av att masterprogrammen infördes först under hösten 2007 är det inte möjligt att ta med 2007 i jämförelsen.

Utbildningsområde	2009 HPR	2008 HPR	2007 HPR
Humaniora	4 715 (65,0)	4 365 (64,9)	3 859 (64,5)
Juridik	2 352 (84,6)	2 271 (82,3)	2 244 (86,3)
Samhällsvetenskap	6 652 (75,3)	6 135 (74,5)	5 539 (72,9)
Naturvetenskap	2 346 (73,0)	2 389 (76,2)	1 859 (72,8)
Teknik	888 (57,3)	808 (64,1)	751 (52,9)
Vård	351 (93,1)	348 (92,6)	353 (93,9)
Medicin	402 (74,7)	382 (73,5)	426 (85,9)
Undervisning	2 263 (92,8)	2 505 (92,7)	-
Övrigt	1 268 (80,0)	1 239 (86,5)	528 (82,2)
Idrott	76 (100,1)	93 (96,9)	-
Totalt	21 314 (74,4)	20 536 (75,4)	15 560 (71,8)

Tabell 23: Antal helårsprestationer (hpr) 2007-2009 fördelat per utbildningsområde med prestationsgrad inom parentes. En förklaring till att prestationsgraden kan vara mer än 100 procent kan vara att helårsprestationer har registrerats i efterhand.

Skillnaden mellan prestationsgraden på program och kurser är en orsak till att prestationsgraden skiljer sig åt mellan de olika utbildningsområdena. Utbildningsområdena vård och undervisning har i större utsträckning programutbildningar medan utbildningsområdet humaniora främst erbjuder kurser. En annan orsak är könsfördelningen inom utbildningsområdena. Kvinnor har inom de flesta områden en högre prestationsgrad än männen, vilket innebär att utbildningsområden med en hög andel kvinnliga studenter (till exempel undervisning och juridik) har hög prestationsgrad.

Examina

Antalet yrkesexamina har minskat vilket kan bero på att intresset för lärarutbildningen varit litet under de senaste åren. Denna trend verkar emellertid ha vänt vilket innebär att antalet yrkesexamina kan förväntas öka framöver. Antalet masterexamina har som väntat ökat markant vilket beror på att det nu är två år sedan den tvååriga utbildningen på avancerad nivå infördes. Att antalet magisterexamina minskar kan också ses som en konsekvens av detta. Alltfler studenter väljer en masterexamen istället för en magisterexamen. Även antalet högskoleexamina fortsätter att minska vilket liksom det minskade antalet magisterexamina är en konsekvens av införandet av Bologna modellen. Universitetet ska främst ge treårig kandidatutbildning på grundnivå, tvåårig masterutbildning på avancerad nivå och fyraårig utbildning på forskarnivå.

Examenstyp	2009	2008	2007
Masterexamen	157	12	2
Magisterexamen	895	1 033	944
Yrkesexamen*	1 628	2 248	684
Kandidatexamen	1 206	1 156	1 064
Högskoleexamen	24	46	68
Basblockexamen	-	4	10
Äldre examina**	-	0	3
Övriga examina	-	0	0
Totalt	3 910	4 499	2 775

Tabell 24: Antalet avlagda examina under perioden 2007-2009 fördelat på examenstyp.

*Med yrkesexamen avses juris kandidatexamen/juristexamen, sjukhusfysikerexamen, socionomexamen, lärarexamen, psykoterapeutexamen och psykologexamen.

**Med äldre examina avses examina enligt studieordning fastställd före 1994/95.

I årsredovisningen ska utfall redovisas per år avseende perioden 2009–2012 i förhållande till målen. För fyraårsperioderna 2009–2012 är målet minst 3 000 lärarexamen med inriktning mot tidigare år varav minst 2 500 med inriktning mot förskola/förskoleklass. När det gäller lärarexamen med inriktning mot senare år är målet minst 2 000. Minst 30 procent av antalet lärarexamina, exklusive lärarexamen med inriktning mot förskolelärare, bör ha en inriktning mot matematik, teknik eller naturvetenskap.

Olika examina som räknas in i utfallet ska särredovisas. För lärarexamina ska dessutom antal samt andel examina med matematisk, teknisk eller naturvetenskaplig inriktning särredovisas. Vidare ska antalet examinerade yrkeslärare redovisas.

Antalet lärarexamen med inriktning mot tidigare år uppgick 2009 till 549 vilket är en minskning jämfört med föregående år. Vid Stockholms universitet tog 481 studenter en examen med inriktning mot förskola⁴. Även detta är en minskning jämfört med 2008.

När det gäller lärarexamen med inriktning mot senare år var antalet examina 414. Också detta är en minskning jämfört med föregående år.

Minskningen av antalet examina är troligtvis en följd av det minskade intresset för lärarutbildningen. Som nämnts ovan finns emellertid tecken på att denna trend nu vänt vilket sannolikt kommer att leda till ett ökat antal lärarexamina.

4 Orsaken till den stora andelen examina med inriktning mot förskola är att den nya lärarexamen 210 hp (140 p) vänder sig mot skolans tidigare år vilket inkluderar förskola, förskoleklass och fritidshem. Någon lokal examensordning som innebär en inskränkning fattades inte vid Lärarhögskolan i Stockholm. Uppföljningen har inte anpassat sig efter förändringarna i lärarutbildningen från 2001. Studenterna är behöriga som förskollärare med en ny lärarexamen mot tidigare år.

Examen	Antal			Andel	Mål
	2009	2008	2007	2009	2009-2012
Lärexamen med inriktning mot tidigare år	549	644	868		3 000
varav mot förskola	481	590	832		2 500
Lärexamen med inriktning mot senare år	414	740	555		2 000
varav matematik, teknik, naturvetenskap	67	148	119	14%	>30 %
varav yrkeslärare	97	128	72		

Tabell 25: Antal lärexamina 2007-2009.

Övrig utbildning

Uppdragsutbildning

Av årsredovisningen för 2009 ska framgå de totala intäkterna för anordnandet av uppdragsutbildning, såväl poänggivande som icke poänggivande utbildningar, och antalet helårsstudenter i poänggivande utbildningar. Av denna redovisning ska utbildning som givits inom ramen för lärarlyftet särredovisas.

Omfattningen av uppdragsutbildningen har minskat under 2009 jämfört med 2008. Även prestationsgraden har sjunkit något. En orsak till den minskade uppdragsutbildningen kan vara nedgången i konjunkturen. Den minskade prestationsgraden kan exempelvis bero på att andelen studenter som väljer att genomgå examination minskat.

Poänggivande uppdragsutbildning	2009	2008	2007
Helårsstudenter	710	1 036	438
Helårsprestationer	424	654	301

Tabell 26: Antal helårsstudenter och helårsprestationer år 2007-2009 i poänggivande uppdragsutbildning.

Intäkterna av universitetets uppdragsutbildning är 90 554 tkr vilket är en liten minskning jämfört med 2008. Till detta kommer Stiftelsen Fakultetskursers intäkter som uppgick till 4 794 tkr (2008 5 462 tkr, 2007 3 015 tkr).

Uppdragsutbildning	2009	2008	2007
Intäkter, tkr	90 554	93 958	34 591

Tabell 27: Intäkter från uppdragsutbildning 2007-2009.

Juridiska institutionen bedriver uppdragsutbildning och har liksom tidigare år uppdragit åt Stiftelsen fakultetskursers att sköta genomförandet av dessa kurser. Riksrevisionen har emellertid riktat kritik mot denna konstruktion och trots revidering av avtalet har kritiken kvarstått. Stiftelsen och institutionen har därför beslutat att avveckla avtalet. För att kunna uppfylla redan ingångna avtal ville man dock ha 2009 på sig för att slutföra verksamheten. Avtalet har sagts upp med upphörande den 13 november 2009 varvid institutionen tagit över slutförandet av alla då pågående poänggivande kurser.

Kompletterande utbildning för jurister med utländsk bakgrund

Av årsredovisningarna ska framgå antalet helårsstudenter som deltagit i juridisk kompletterande utbildning, antalet sökande till utbildningen på lärosätet, utbildningens upplägg samt de viktigaste erfarenheterna av satsningen.

85 personer sökte juridisk kompletterande utbildning inför höstterminen 2009. Juridiska institutionen antog 15 helårsstudenter som hade avslutad utländsk juristutbildning.

Utbildningen består av följande obligatoriska terminer.

Termin 1 - Juridisk introduktionskurs, 15 hp och Civilrätt 1, 12 hp

Termin 2 - Statsrätt, 12 hp och Straffrätt, 18 hp

Termin 3 - Processrätt, 19,5 hp och Förvaltningsrätt, 15 hp

Termin 4 - Examensarbete, 30 hp.

Därutöver erbjuds studenterna att välja ytterligare kurser inom institutionens utbud om de så önskar.

De erfarenheter Juridiska institutionen kan redovisa från utbildningen baserar sig på de studenter som antogs på samma sätt höstterminen 2007 (inga studenter antogs under 2008), eftersom de som antogs innevarande hösttermin ännu ej tenterat sin första kurs.

Intresset för utbildningen har varit stort vid båda ansökningstillfällena. De som antogs höstterminen 2007 har lyckats mycket bra i sina studier. Av de 15 studenter som antogs är fem klara med sin utbildning. Fem skriver denna termin sitt examensarbete och fem läser juridiska kurser utöver de obligatoriska.

Kompletterande utbildning för lärare med utländsk bakgrund (ULV)

Av årsredovisningarna ska framgå antalet helårsstudenter som bedrivit kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk lärarutbildning, antalet sökande till utbildningen på lärosätet, utbildningens upplägg samt de viktigaste erfarenheterna av satsningen.

ULV-projektet (Utländska lärares vidareutbildning) är ett regeringsuppdrag till sex lärosäten att anordna kompletterande utbildning för personer med utländsk lärarutbildning. Syftet är att deltagarnas anställningsbarhet inom den svenska skolan ska förbättras genom att de får en svensk lärarexamen eller ett behörighetsbevis. Stockholms universitet har det nationella samordningsansvaret för projektet. Regionalt utvecklingscentrums (RUC) föreståndare är nationell samordnare och RUC svarar också för den nationella ledningsgruppen och mycket av samordningsarbetet.

Under 2009 har två antagningsomgångar genomförts och ULV 4 respektive 5 har påbörjats. Antagningen till ULV 6 med start vårterminen 2010 pågår. Till ULV 1-5 har totalt 1 476 personer sökt och av dessa har 739 påbörjat studierna vid något av de medverkande lärosätena.

Till utbildning vid Stockholms universitet vårterminen 2009 (ULV 4) sökte 158 personer och av dessa kunde 109 antas och 90 påbörjade studierna. Till ULV 5 med start höstterminen 2009 sökte 182 personer till Stockholms universitet och 131

kunde antas. Av dessa påbörjade 100 personer studierna. I december 2009 hade 98 personer sökt till ULV 6 med start vårterminen 2010 och 65 personer hade antagits.

Deltagarna har examen från ett stort antal länder. Den mycket varierande bakgrunden utgör en verklig potential för det svenska skolväsendet samtidigt som det innebär att bedömningen av ansökningshandlingar, validering, studievägledande samtal med studerande kring de individuella studiegångarna etc. är komplicerad och tidsödande. Majoriteten av de studerande har valt att studera på halvfart och på distans.

Vanligtvis omfattar den kompletterande utbildningen 90-100 hp. Ca en tredjedel av de studerande läser inriktning mot lärarexamen mot förskolan, en tredjedel mot grundskolans senare år och en tredjedel mot gymnasiet. Naturvetenskapliga ämnen och språk är mest frekventa. Trots kravet på kunskaper i svenska motsvarande Svenska B har vissa studenter problem med språket. Under utbildningen ges därför möjlighet till språkstöd.

Under året har 26 personer antagits till en introduktionsperiod i svensk skola i kombination med kursen Att vara lärare i Sverige efter rekommendation av Högskoleverket.

Speciallärarutbildning

Av årsredovisningen ska framgå antalet helårsstudenter som deltar i utbildning som leder till en speciallärarexamen samt hur medlen för kvalitetsförstärkning har använts samt hur de har bidragit till kvalitetsförstärkningen av utbildningen.

Speciallärarutbildningen, som startade hösten 2008, är en professionsutbildning, med två inriktningar: inriktning mot svenska respektive inriktning mot matematik. För 2009 kan 34,5 helårsstudenter och 27,9 helårsprestationer redovisas. Professionsfördjupning, forskningsanknytning samt de praktiska momenten (VFU) i form av fältstudier är tre viktiga delar i utbildningen.

Utbildningen består av tre kurser om vardera 30 hp, som under 2009 har kvalitetsförstärkts på en rad områden med hjälp av extra tilldelade ekonomiska resurser. I korthet har medlen för kvalitetsförstärkning använts på följande sätt:

- Ledning av och deltagande i utvecklingsarbete av kursplaner och hur genomförandet av kurser ska utformas
- Samarbete med lärare vid Institutionen för matematikämnet och naturvetenskapsämnenas didaktik
- Utarbetande av en ny utbildningsplan
- Ledning och deltagande i programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammen
- Deltagande i Nationella nätverket för speciallärar- och specialpedagogprogrammen
- Arrangerande av ett nationellt nätverksmöte för speciallärar- och specialpedagogprogrammen höstterminen 2009

Arbetet med kvalitetsförstärkningen av utbildningen under 2009 har varit av grundläggande karaktär. En strävan har varit att förbättra själva undervisningens

innehåll samt logiken/progressionen inom och mellan de kurser som genomförts med utgångspunkt i lärarerfarenheter och studenternas synpunkter samtidigt som professionsutvecklingen och forskningsanknytningen i utbildningen beaktas.

En ny utbildningsplan för speciallärarutbildningen har utarbetats. I den gamla utbildningsplanen finns ett spår som innebär att vetenskapsteori och metod om 15 hp är integrerade i samtliga kurser. Detta har inte fungerat tillfredsställande eftersom studenterna har haft svårt att tillgodogöra sig de teoretiska och metodologiska kunskaperna. I den omarbetade, nya utbildningsplanen är 7,5 hp i vetenskapsteori och metod fortfarande integrerade i två av de tre kurserna, men speciallärarstudenterna får också en sammanhängande delkurs om 7,5 hp i vetenskapsteori och metod i anslutning till examensarbetet. Denna omstrukturering antas höja såväl kvaliteten i examensarbetet som forskningsanknytningen i utbildningen som helhet. Dessutom medför den nya strukturen för vetenskapsteori och metod att delkursen kan samläsas med studenterna i specialpedagogutbildningen, vilket antas ge en högre kvalitet i undervisningen bland annat genom att möjliggöra en ökad lärarskurs.

Lärarutbildning med inriktning mot förskola och förskoleklass

Universitetet ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa att ett tillräckligt antal lärarstudenter väljer inriktning mot arbete i förskola och förskoleklass.

Vid Stockholms universitet finns en utbildning enbart riktad mot förskola och förskoleklass. Presumtiva studenter som vill arbeta i förskolan nås därmed lättare. Studenterna får en starkare identitet som lärare i förskolan och erfarenheterna visar att de mer sällan byter inriktning mot grundskolan under studietiden, vilket har varit vanligt inom studiegångar mot yngre åldrar som riktar sig både mot förskola och mot grundskolans tidigare år.

Stockholms universitet har inrättat en särskild ingång i lärarprogrammet för barnskötare som önskar skaffa sig en lärarexamen med inriktning mot förskolan. Utbildningen ges på deltid så att studenten kan arbeta parallellt och ha kvar kontakten med sin förskola. Söktrycket på denna utbildning är stort och antalet första-handssökande till höstterminen 2009 var cirka 400.

Under året har också en kompletterande pedagogisk utbildning mot förskolan för lärare med utländsk lärarexamen genomförts.

Särskilda insatser har gjorts för att påverka rekrytering till utbildningarna genom deltagande i utbildningsmässor. Riktade utskick till gymnasier och förskolor i Stockholms län har gjorts. Studievägledare har anställts vid den institution som svarar för förskollärarutbildningen för att bland annat kunna medverka vid rekryteringen av nya studenter till utbildning med inriktning mot förskolan.

Särskilda åtaganden

Tolk- och översättarinstitutet

Vid Stockholms universitet finns Tolk- och översättarinstitutet. I verksamheten ska ingå att erbjuda tolk- och översättningsutbildning för 120 studerande per budgetår och konferenstolkutbildning vartannat år för minst 10 studerande. Stockholms universitet ska i årsredovisningen redovisa antalet deltagare i dessa utbildningar.

Verksamhetsåret 2009 var antalet registrerade studenter vid Tolk- och översättarinstitutet (TÖI) totalt 237, varav 184 var kvinnor. Antalet helårsstudenter uppgick till 137.

Under det gångna året har TÖI bedrivit kontakttolkutbildning i franska – svenska. Inom ramen för översättningsutbildningar har kurser i översättning till och från svenska anordnats på grundnivå och översättning från engelska, franska och spanska på avancerad nivå. Dessutom har specialkursen Juridik för tolkar och översättare givits. Konferenstolkutbildningen kommer att ges med start höstterminen 2010.

Kurs	Registrerade studenter 2009	2009 HST	2008 HST	2007 HST
Översättarutbildningar	119	71,5	40,5	45
Konferenstolk	-	-	-	-
Övriga tolkutbildningar	13	9	11	10
Specialkurs	55	19	7	12
Tolk/översättarutbildning	50	37,5	21	23
Totalt	237	137	79,5	90

Tabell 28: Antal registrerade studenter och helårsstudenter vid TÖI:s utbildningar år 2009 med jämförelsetal för åren 2007 och 2008.

Utbildning i särskilda ämnen

Av årsredovisningen ska framgå antalet erbjudna platser, antalet sökande samt antalet helårsstudenter och helårsprestationer inom finska, lettiska, litauiska, portugisiska, strålningsbiologi och svenskt teckenspråk.

Stockholms universitet har under 2009 haft som särskilt åtagande att erbjuda utbildning i ämnena finska, lettiska, litauiska, portugisiska, strålningsbiologi och svenskt teckenspråk.

Nedan redovisas antalet sökande till respektive utbildning. Intresset för portugisiska fortsätter att minska medan antalet sökande till framförallt finska och svenskt teckenspråk ökar.

Ämne	2009	2008	2007
Finska	244	184	178
Lettiska	8	13	11
Litauiska	8	4	1
Portugisiska	432	469	577
Strålningsbiologi	5	2	12
Svenskt teckenspråk	524	450	421

Tabell 29: Totalt antal sökande till utbildningar som ges enligt särskilt åtagande 2007-2009.

Universitetet erbjuder ett visst antal platser i dessa ämnen varje år. I de flesta av ämnena antas dock alla behöriga sökande. Detta får till följd att antalet platser och antalet antagna kan skilja sig högst väsentligt.

Ämne	2009	2008	2007
Finska	480	480	320
Lettiska	20	100	100
Litauiska	20	100	100
Portugisiska	250	272	256
Strålningsbiologi	10	12	5
Svenskt teckenspråk	249	146	127

Tabell 30: Antal erbjudna platser på utbildningar som ges enligt särskilt åtagande 2007-2009.

I förhållande till tidigare år har inga stora förändringar skett vad gäller antalet helårsstudenter och helårsprestationer.

Ämne	2009		2008		2007	
	HST	HPR	HST	HPR	HST	HPR
Finska	43	24	46	20	43	27
Lettiska	13	6	11	7	8	6
Litauiska	7	2	6	2	3	2
Portugisiska	81	38	89	39	103	50
Strålningsbiologi	6	5	4	4	3	2
Svenskt teckenspråk	32	28	38	32	39	29

Tabell 31: Antal helårsstudenter och antal helårsprestationer på utbildningar som ges enligt särskilt åtagande vid Stockholms universitet 2007-2009.

Test i svenska för universitets- och högskolestudier (Tisus)

Av årsredovisningen ska framgå antalet deltagare i testet.

Stockholms universitet har regeringens uppdrag att ansvara för konstruktion, utveckling och samordning av det behörighetsgivande testet i svenska (Tisus). Målgrupp för provet är studerande med utländsk gymnasieexamen.

Provet gavs den 12 maj och 3 november vid sju universitet och högskolor: Göteborg, Linköping, Lund, Malmö, Stockholm, Umeå och Uppsala. Provet gavs även på ett 60-tal olika platser världen över. 28 procent fler gjorde provet 2009 jämfört med föregående år.

	2009	2008	2007
Antal testdeltagare	778	607	614
<i>varav i</i>			
Stockholm	258	234	206
Göteborg	86	83	76
Uppsala	73	42	34
Lund	66	26	76
Malmö	44	48	46
Linköping	22	9	16
Umeå	7	4	5
Utlandet	222	161	155

Tabell 32: Antal testdeltagare 2009 med jämförelsetal 2007 och 2008.

Cirka en tredjedel av proven genomfördes 2009 utanför Europa. Flest testtagare per ort fanns i Aten (14), Zürich (10), Genève (8), Paris (8), Berlin (7), Beijing (7) och Tokyo (7). Nya orter var exempelvis Istanbul i Turkiet och Curitiba i Brasilien.

Testet fick under året betyget Satisfactory i en extern kvalitetsgranskning som genomfördes 2008 enligt de minimikrav som gäller för medlemmarna i Association of Language Testers in Europe (ALTE). Det ställs dock krav på en handlingsplan för att förbättra jämförbarheten för de muntliga och skriftliga provdelarna mellan provomgångarna. Utvecklingsarbetet har under året fokuserat på detta genom ett större valideringsarbete av det muntliga delprovet. Det har bland annat inneburit besök och inspelningar på de olika provorterna. Provorterna har genomfört gemensamma bedömningar och även haft en fortbildningsdag på Umeå universitet.

Nationella medel för studenter med funktionshinder⁵

Av årsredovisningen ska framgå vilka åtgärder som vidtagits vid lärosätena för att förbättra situationen för studenter med funktionshinder samt kostnaderna för de pedagogiska stödåtgärderna. Vidare ska framgå det kända antalet studenter med funktionshinder vid lärosätena med fördelning per lärosäte, funktionshinder och kön.

Stockholms universitet har i uppdrag att samla in uppgifter om övriga högskolors kostnader för särskilt pedagogiskt stöd till studenter med funktionshinder och i mån av behov fördela de nationella medel som anvisas för detta ändamål.

De kostnadsuppgifter som universitetet samlar in avser endast personliga pedagogiska insatser i studiesituationen för enskilda studenter med funktionshinder samt riktade pedagogiska insatser som erbjuds studenterna ifråga i grupp. Sammanställningen 2009 avser kostnader för teckenspråkstolkning, skrivtolkning, antecknings-

⁵ För statistik rörande studenter på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå med funktionshinder som erhållit medel för särskilt pedagogiskt stöd budgetåret 2009 se bilaga 2.

stöd, mentor, enskild handledning och extra handledning, (riktat) språkstöd, viss studentassistans inom högskolan samt vissa kostnader för lektor eller motsvarande för litteratur som inte produceras av Talboks- och punktskriftsbiblioteket. Från ett antal lärosäten redovisas även kostnader för anpassad examination, en åtgärd som vid alltfler lärosäten inkluderas i den pedagogiska metodutvecklingen på institutionsnivå.

Under 2009 uppgick dessa kostnader till 63 679 tkr (65 183 tkr 2008 och 62 956 tkr 2007), vilket i första hand ska täckas genom att universitet, högskolor och enskilda utbildningsanordnare med statligt bidrag till utbildning och tillstånd att utfärda examina avsätter 0,3 procent av sina anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. 42 664 tkr (67 procent 2009, 72 procent 2008 och 70 procent 2007) av dessa kostnader avser utbildningstolkning (teckenspråk).

De anvisade medlen för budgetåret 2009 uppgick till 30 934 tkr (26 451 tkr 2008 och 26 250 tkr 2007), varav 28 027 tkr fördelades i januari, med kostnadsuppgifterna för 2007 som underlag. Vidare tilldelades Institutionen för lingvistik vid Stockholms universitet 1 143 tkr (1 124 tkr 2008 och 968 tkr 2007) för arbetet med digitalt svenskt teckenspråkslexikon i enlighet med propositionen Den öppna högskolan (2001/02:15). Under året har en utökad och omarbetad version av det tidigare lexikonet publicerats, Svenskt teckenspråkslexikon 2009, och är tillgänglig på institutionens webbplats www.ling.su.se/tsp. Universitetets kostnader för arbetet med det särskilda åtagandet rörande studenter med funktionshinder, inklusive högskolegemensamma aktiviteter som härrör till åtagandet, uppgick till 1 355 tkr.

Jämfört med 2008 ökade antalet kända studenter med funktionshinder med 22 procent (12 procent 2008 och 7 procent 2007). Här kan nämnas att i takt med att den generella tillgängligheten utvecklas vid universitet och högskolor, kommer ett stigande antal studenter inte med i denna studentstatistik.

Budgetåret 2009 erhöll 5 853 studenter (4 805 2008 och 4 290 2007), varav 23 studenter på forskarnivå, särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionshinder. I studentgruppen var 62 procent kvinnor, vilket överensstämmer i stort med studentpopulationen i övrigt. Uppskattningsvis har ytterligare 1 470 studenter, varav 5 studenter på forskarnivå, under året kontaktat högskolornas samordnare för studenter med funktionshinder för samtal och studieplanering – eller kommit till samordnarens kännedom genom lärare och vägledare vid institutioner/motsvarande.

Vid många lärosäten har det under året tagits initiativ till nya samarbeten mellan samordnare för studenter med funktionshinder och lärare, studievägledare, bibliotekarier, språkverkstäder/motsvarande och studenthälsovården. Mentorstöd erbjuds vid flertalet lärosäten för studenter med kognitiva funktionshinder.

Nya samarbeten har även skapats kring servicen för det varje år stigande antalet studenter som ger sig tillkänna på grund av läshinder.

Specialpedagogisk utbildning

Stockholms universitet ska medverka till att tillgodose behovet av pedagoger med inriktning mot undervisning av elever med synskada respektive elever med hörselskada. Av årsredovisningen ska framgå hur universitetet arbetat med detta uppdrag.

Arbetet med uppdraget bedrivs främst via Specialpedagogiska institutionen, som är hemvistinstitution för studenter som läser lärarprogrammet med inriktning mot döv/hörsel. Arbetet sker på en rad olika sätt:

I samarbete mellan lärare vid Specialpedagogiska institutionen och lärare som arbetar inom specialskolan (vars huvudman är Specialpedagogiska skolmyndigheten) genomförs ett longitudinellt projekt, VIA-projektet. Projektet innebär bland annat att studenter under kursernas gång reflekterar över sitt eget lärande och de professionskrav som ställs på lärare inom döv-/hörselområdet. En projektrapport inkom till institutionen i november och kommer att presenteras under våren 2010.

Samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten sker inom flera områden, bland annat genom utformning och genomförande av kurser. Exempelvis har en kurs utvecklats i ett samarbete mellan Specialpedagogiska institutionen, Institutionen för lingvistik och Specialpedagogiska skolmyndigheten. Kursdeltagarna var yrkesverksamma lärare på Manillaskolan och Alviksskolan.

Under 2009 har Stockholms universitet även ansvarat för att i samverkan med Örebro universitet, Malmö högskola, samt under hösten även Karlstads universitet, utarbeta kurser inom ett masterprogram inom döv/hörselområdet.

En arbetsgrupp vid Stockholms universitet med representanter för flera institutioner (Specialpedagogiska institutionen, Institutionen för lingvistik samt Institutionen för matematikämnet och naturvetenskapernas didaktik) samt en representant från Lärarutbildningskansliet har diskuterat framtida satsningar på utbildning och forskning inom döv- och hörselområdet. Arbetsgruppen har identifierat ett ökat behov av kompetens inom döv- och hörselområdet när det gäller nu verksamma och blivande lärare inom förskolan. I det fortsatta utvecklingsarbetet kring lärarutbildningen för dövas och hörselskadades behov är det viktigt att uppmärksamma de förändringar som specialskolorna genomgår. Andelen elever med cochlea-implantat ökar parallellt med förändringar inom undervisningen i hörselklasser där allt fler elever efterfrågar teckenspråk.

En doktorand i naturvetenskapsämnenas didaktik anställdes i juli 2009 vid Institutionen för matematikämnet och naturvetenskapernas didaktik och under hösten 2009 har en rapport om hur NO-undervisning i specialskolan kan utvecklas framställts. Rapporten kommer att presenteras för lärare vid Specialpedagogiska skolmyndigheten vintern/våren 2010.

Höstterminen 2009 påbörjades utbildningen inom det nya masterprogrammet i specialpedagogik med inriktning mot synpedagogik och synpedagogiskt arbete, omfattande 120 hp. Programmet ges på halvfart under åtta terminer. Programmet

avser att fördjupa och bredda tidigare yrkesverksamma lärares kunskaper med fokus på arbete med barn, ungdomar, vuxna och äldre med synnedsättning eller blindhet. Programmet ska också förbereda för studier på forskarnivå. Möjlighet finns att avsluta programmet med en magisterexamen.

Övrig återrapportering

Åtgärder för studie- och karriärvägledning inom lärarutbildningen

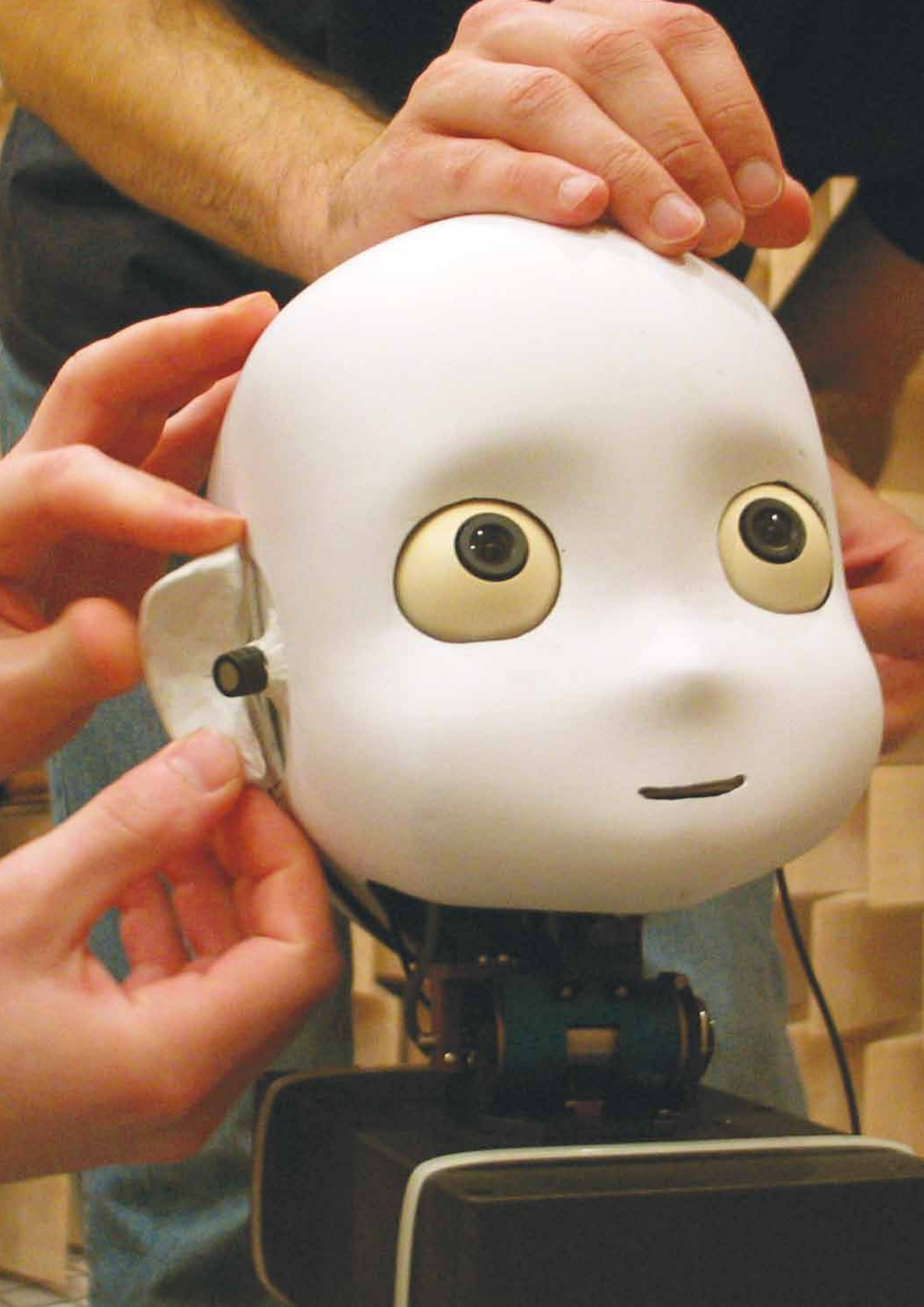
Lärosäten som bedriver lärarutbildning ska efter hörande av Högskoleverket och Statens skolverk planera för dimensioneringen av olika ämneskombinationer, inriktningar och specialiseringar. Dimensioneringen ska svara mot studenternas efterfrågan och mot arbetsmarknadens behov. Åtgärder för att informera och vägleda studenterna i detta val ska redovisas i årsredovisningen för 2009.

För att möta studenternas behov av studievägledning, utifrån studentens egna önskemål och arbetsmarknadens behov, har det under året fortsatt funnits en central studievägledningsfunktion på programnivå för lärarstudenter som ett komplement till de enskilda ämnesinstitutionernas studievägledare. Denna centrala funktion syftar till att bättre kunna överblicka och ge vägledning för hela lärarprogrammet bland annat utifrån arbetsmarknadens behov.

De studerande på lärarprogrammet tillhör numera en av fem så kallade hemvistinstitutioner som har ett särskilt ansvar för studenterna inom ett specifikt område, till exempel lärarutbildningen inom det naturvetenskapliga området. Denna specialisering på institutionsnivå gör det lättare att ge adekvat information inom området i fråga.

Inom lärarprogrammet sker val av andrainriktning och specialiseringskurser en gång per termin. Inför dessa val anordnas flera möjligheter för studenterna att få vägledande information. Utöver utökad studievägledning inför valen och aktuell webbinformation anordnas också särskilda chatt-tillfällen för alla studenter som berörs av valet. Studievägledare och utbildningsledare på lärarprogrammet medverkar och svarar på de frågor som studenterna ställer.

Forskning och utbildning på forskarnivå

Omfattning av utbildning på forskarnivå

Nyantagning

Under år 2009 antogs 312 studenter till utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet. De nyantagna doktorandernas fördelning på vetenskapsområden och forskningsämnen framgår av nedanstående tabeller. Antalet nyantagna inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet är oförändrat jämfört med 2008 medan nyantagningen inom det naturvetenskapliga vetenskapsområdet ökade med 18,1 procent.

Sett i ett längre perspektiv har det förekommit relativt stora variationer mellan åren när det gäller antalet nyantagna studenter på forskarnivå inom båda vetenskapsområdena. Ökningen av antalet nyantagna inom det naturvetenskapliga vetenskapsområdet kan bero på flera olika faktorer varav en kan vara ökade forskningsresurser inom de nya utbildningsvetenskapliga institutionerna. En annan faktor som kan påverka är antalet examinerade. Om det är stort finns det större utrymme för nyantagningar.

Vetenskapsområde	2009	2008	2007
Humanistisk-samhällsvetenskapligt	142 (60)	142 (61)	130 (61)
Naturvetenskapligt	170 (45)	144 (51)	113 (48)
Totalt	312 (52)	286 (56)	243 (55)

Tabell 33: Antal nyantagna till utbildning på forskarnivå 2007-2009 fördelat på vetenskapsområden. Andelen kvinnor anges inom parentes i procent av antalet nyantagna per år och vetenskapsområde.

Fördelningen av de nyantagna på forskningsämnena avspeglar fördelningen på vetenskapsområdena.

Forskningsämne	2009	2008	2007
Humaniora/religionsvetenskap*	47 (64)	57 (72)	43 (58)
Rättsvetenskap/juridik	6 (33)	9 (56)	6 (67)
Samhällsvetenskap	105 (63)	80 (53)	81 (62)
Matematik	13 (23)	8 (25)	12 (25)
Medicin**	2 (0)	3 (67)	2 (100)
Naturvetenskap	133 (44)	127 (53)	97 (48)
Teknikvetenskap***	6 (50)	2 (100)	2 (100)

Tabell 34: Antal nyantagna till utbildning på forskarnivå 2007-2009 fördelat på forskningsämnen. Andelen kvinnor i procent av antalet nyantagna per år och forskningsämne anges inom parentes.

*Religionsvetenskap finns inte som ämne vid Stockholms universitet.

**Medicinsk strålningsfysik

***Biofysik och naturresurshushållning

Mellan 2007 och 2009 har totalt 52 studerande antagits till utbildning på forskarnivå som ska leda till en licentiatexamen. Under 2009 har totalt 12 studerande antagits till utbildning på forskarnivå som ska leda till en licentiatexamen, varav knappt hälften kvinnor. Ökningen av antalet antagna till licentiatexamen 2008 var en följd av antagningen till forskarskolorna för vidareutbildning av lärare.

Vetenskapsområde	2009	2008	2007
Humanistisk-samhällsvetenskapligt	7 (43)	16 (81)	5 (80)
Naturvetenskapligt	5 (40)	16 (31)	3 (0)
Totalt	12 (42)	32 (56)	8 (50)

Tabell 35: Antal antagna 2007-2009 till utbildning på forskarnivå som ska leda till licentiatexamen. Andelen kvinnor i procent av antalet antagna per år och vetenskapsområde anges inom parentes.

Genomsnittlig studietid

I tabellen nedan redovisas genomsnittlig studietid för doktorsexamen och licentiatexamen fördelat på vetenskapsområde för år 2009 jämfört med åren 2007 och 2008.

Vetenskapsområde	2009	2008	2007
Humanistisk-samhällsvetenskapligt			
Doktor	6,3	5,9	6,4
Licentiat	6,4	4,6	5,8
Naturvetenskapligt			
Doktor	5,0	5,3	5,3
Licentiat	3,8	3,6	4,5

Tabell 36: Genomsnittlig nettostudietid (år) för doktorsexamen respektive licentiatexamen 2007-2009 fördelat på vetenskapsområde.

Som framgår av tabellen är den genomsnittliga studietiden längre inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet än inom det naturvetenskapliga både när det gäller doktorsexamen och licentiatexamen. Den genomsnittliga studietiden för licentiatexamen har ökat inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet. När det gäller licentiatexamen är populationen inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet emellertid relativt liten, vilket gör att enskilda resultat får stort genomslag.

Examina

I årsredovisningen ska utfall redovisas per år avseende perioden 2009-2012 i förhållande till målen. Examinationsmålet för forskarutbildningen inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet 550 examina för fyraårsperioden 2009-2012. Inom det naturvetenskapliga vetenskapsområdet är målet 455 forskarexamina för perioden.

Inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet uppgick antalet forskarexamina till 108 2009. Detta innebär en minskning jämfört med föregående

år. Det är främst inom Samhällsvetenskapliga fakulteten som minskningen skett. Samhällsvetenskapliga fakulteten bedömer emellertid att nedgången är en normalvariation snarare än ett tecken på en neråtgående trend.

Inom det naturvetenskapliga vetenskapsområdet uppgick antalet forskarexamina till 128,5 2009.

Varken när det gäller det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet eller när det gäller det naturvetenskapliga vetenskapsområdet har det skett några större förändringar. Det finns möjligheter att nå målet för perioden 2009-2012 under förutsättning att antalet examina ökar något de kommande åren.

I tabellen nedan redovisas resultatet för 2007-2009.

Vetenskapsområde	Antal doktors- examina som inte föregåtts av licentiatexamen	Antal doktors- examina som föregåtts av licentiatexamen	Antal licentiat- examina	Antal examina i forskar- utbildningen, omräknade*
Humanistisk-samhällsvetenskapligt				
Utfall 2009	96	9	15	108
Utfall 2008	111	18	13	126,5
Utfall 2007	108	14	8	119
Naturvetenskapligt				
Utfall 2009	57	65	78	128,5
Utfall 2008	56	69	83	132
Utfall 2007	40	53	99	116

Tabell 37: Antal doktorsexamina respektive licentiatexamina per vetenskapsområde 2009.

* Doktorsexamen räknas som en examen. Doktorsexamen som föregåtts av licentiatexamen och licentiatexamen räknas som en halv examen.

Totala omfattningen av studiefinansiering i utbildning på forskarnivå

Av årsredovisningen 2009 ska för de doktorander som är antagna vid lärosätet framgå den totala omfattningen av de medel som används för studiefinansiering i utbildning på forskarnivå. Av redovisningen ska framgå hur medlen fördelas på olika finansieringsformer och vetenskapsområde.

Vetenskapsområde	Humanistisk-samhällsvetenskapligt	Medicinskt	Naturvetenskapligt	Tekniskt	Summa
Finansieringsform (tkr)					
Anställning som doktorand	110 444	-	144 464	3 516	258 424
Utbildningsbidrag	5 561	-	26 516	-	32 077
Annan anställning vid lärosätet	11 724	-	10 402	840	22 966
Stipendier	3 627	-	1 231	-	4 858
Summa	131 356	-	182 613	4 356	318 325
varav anslagsmedel	107 429	-	127 155	4 007	238 591
varav externa medel	23 926	-	55 458	349	79 733

Tabell 38: Omfattning av studiefinansiering i utbildning på forskarnivå 2009.

I tabellen redovisas omfattningen av de medel som under 2009 använts för studiefinansiering i utbildning på forskarnivå, fördelade på finansieringsformer och vetenskapsområde.

Endast de medel är redovisade som avser faktisk utbildning på forskarnivå och därmed inräknas i kategorin Forskning och utbildning på forskarnivå (FUF) i den av Sveriges universitets- och högskoleförbund rekommenderade och av Stockholms universitet använda modellen för full kostnadsredovisning. Detta innebär att för doktorander med doktorandanställning fördelad på 80 procent egen utbildning på forskarnivå och 20 procent institutionstjänstgöring har i tabellen endast medräknats de förstnämnda 80 procenten. I beräkningarna ingår lönekostnadspåslag (LKP) men inte indirekta kostnader (OH).

Uppgifterna har tagits fram på institutionsnivå och sammanställts på fakultetsnivå. De får bedömas som tillförlitliga.

Antalet industridoktorander vid Stockholms universitet uppgår till 97, varav 12 vid Humanistiska fakulteten, 5 vid Juridiska fakulteten, 9 vid Naturvetenskapliga fakulteten samt 71 vid Samhällsvetenskapliga fakulteten. Som industridoktorander räknas sådana doktorander som bedriver sin utbildning på forskarnivå inom en anställning i näringsliv eller offentlig sektor. Till kategorin räknas exempelvis de lärare verksamma i kommunala skolor som antagits i samverkan mellan universitetet och kommuner i regionen.

Åtgärder i utbildningen på forskarnivå

Utbildningsvetenskaplig forskning och utbildning på forskarnivå

Universitet och högskolor som anordnar lärarutbildning ska i årsredovisningen för 2009 redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att stärka utbildningsvetenskaplig forskning och utbildning på forskarnivå med en sådan inriktning samt resultatet av åtgärderna.

Lärarutbildningen vid Stockholms universitet ges av ett trettiotal institutioner, varav åtta utbildningsvetenskapliga.

Institutionerna arbetar på olika sätt för att stärka utbildningsvetenskaplig forskning och utbildning på forskarnivå med en utbildningsvetenskaplig inriktning. Det finns flera forskarskolor med utbildningsvetenskaplig inriktning och inom ramen för en teknikdidaktisk forskarskola har kontakter med internationellt ledande forskare etablerats och konceptet för forskarskolan (lärare som både forskar och undervisar i skolan) har uppmärksammats internationellt.

Läroverstyrelsens utbildningsnämnden finansierar via de åtta utbildningsvetenskapliga institutionerna 46 doktorander. Till det kommer en särskild satsning från rektor som omfattar 12 adjunkter och vissa ytterligare satsningar från institutioner. Utöver det är ca 40 doktorander finansierade via externa medel. De utbildningsvetenskapliga institutionerna har vidtagit en rad åtgärder för att öka rekryteringen och stärka kvaliteten i utbildningen på forskarnivå.

Institutionen för matematikämnet och naturvetenskapsämnenas didaktik (MND) arbetar exempelvis med regelbunden seminarieverksamhet för sina doktorander i respektive ämne samt årligen återkommande internat som ger utrymme för doktorander och handledare att utbyta erfarenheter över ämnesgränserna. Institutionen har också inrättat ett handledarkollegium för samtliga disputerade lärare vid institutionen. Handledarkollegiet behandlar frågor om utbildning på forskarnivå och är beredande för institutionsstyrelsen. Under 2009 har framtagande av riktlinjer och rutiner för utbildningen på forskarnivå varit en central uppgift för handledarkollegiet. Kollegiet är också ett forum för diskussion av nya kurser i utbildningen på forskarnivå.

Ett led i arbetet med att stärka utbildningen på forskarnivå med inriktning mot utbildningsvetenskap är att samordna kurser på avancerad nivå för att kunna erbjuda studenter på forskarnivå ett bredare kursutbud (Pedagogiska institutionen) och karriärvägledning och uppmuntran till institutionstjänstgöring (Specialpedagogiska institutionen). Inom ämnet utbildningsvetenskap med inriktning mot praktiska kunskapstraditioner har också nya kurser på forskarnivå tagits fram under 2009.

En förhoppning är att en del av studenterna på forskarnivå kommer att kunna stärka universitetets fortsatta utbildningsvetenskapliga forskning medan andra kommer att bidra till en ökad forskningskompetens och ett ökat forskningsinflytande i kommunernas pedagogiska verksamheter. Ett möjligt problem är att universitet och kommuner idag ofta inte har en utarbetad beredskap för att ta emot de doktorander som avslutar sin utbildning på forskarnivå med en licentiatexamen.

Institutionen för utbildningsvetenskap med inriktning mot humaniora och samhällsvetenskap (UHS) har arbetat särskilt med rekrytering och har utlyst och tillsatt en postdoktor. Institutionen har också medvetet rekryterat nydisputerade från andra universitet som visstidsanställda lärare och dessa har gett betydande tillskott till forskningsmiljön.

Vid Institutionen för utbildningsvetenskap med inriktning mot tekniska, estetiska och praktiska kunskapstraditioner (UTEP) har gästprofessorerna bidragit till förstärkningen av den utbildningsvetenskapliga forskningsmiljön genom föreläsningar, seminarier och handledningsinsatser.

Vid MND sker mycket av arbetet med att stärka den ämnesdidaktiska forskningen genom nyrekrytering samt genom att utveckla den befintliga forskningen vid institutionen. En bemanningsplan som beskriver vetenskaplig kompetens och tid för pensionering för institutionens lärare används strategiskt för utlysning av lektorat i matematikämnets- eller naturvetenskapsämnenas didaktik, så att institutionen genom nyrekrytering kan få en större andel disputerade lärare.

Matematikämnets didaktik har ett nära samarbete med forskare såväl nationellt som internationellt inom bedömningsområdet. Genom nyrekrytering och utbildning på forskarnivå utvecklar institutionen matematikämnets didaktik mot områden som språkperspektiv i relation till matematik samt matematisk begreppsbildning.

Ett antal nya forskningsprojekt, några med finansiering från Vetenskapsrådet, har initierats under 2009 vid de utbildningsvetenskapliga institutionerna. Vetenskapsrådet finansierar vidare en forskarskola i betyg och bedömning. Under hösten 2009 startade universitetet tillsammans med Stockholm stad och Botkyrka kommun en forskarskola i ämnesdidaktik.

Utbildning på forskarnivå för lärare i skolan

Med anledning av budgetpropositionen för 2009 har 100 mnr fördelats för forskarskolor avseende lärare. Världlärosätet ska i årsredovisningen för 2009 redovisa hur många licentiander som antagits till utbildningen och till vilket vetenskapsområde de knutits. Av årsredovisningarna ska kortfattat framgå formerna för samarbetet mellan världlärosätet och partnerlärosätena. Vidare ska framgå hur forskarskolan samarbetat med skolorna. Vid utgången av 2010 ska Stockholms universitet ha utexaminerat 15 licentiander inom området läs- och skrivutveckling, 15 licentiander inom teknikområdet och 10 inom området geografi, naturkunskap, fysik och kemi.

Forskarskolan i läs- och skrivutveckling

De 16 licentiander som antogs till forskarskolan i läs- och skrivutveckling 2008 fortsätter alla med sin utbildning. Licentianderna är knutna till fem olika forskarutbildningsämnen, samtliga inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet. Berörda institutioner bidrar med handledare till forskarskolan, obligatoriska och/eller valfria kurser samt seminarier. Två av handledarna kommer från partneruniversitetet Högskolan i Gävle och övriga 18 från världlärosätet Stockholms universitet.

Det löpande arbetet med forskarskolan sköts av tre koordinatörer, medan diskussioner om den gemensamma verksamheten för forskarskolan (kurser, kursplaner, tidsplaner etc.) förs i en så kallad samrådsgrupp. Det är primärt där man fattar beslut om forskarskolan (Institutionsstyrelsen för nordiska språk är formell beslutsinstans). Samrådsgruppen har från och med november 2009 utökats och består nu av ledamöter från alla institutioner som har antagit deltagare till forskarskolan (sju ledamöter samt en suppleant) och en ledamot från partnerlärosätet. Deltagarna i forskarskolan har också en plats i gruppen till sitt förfogande. Utökningen av gruppen är bland annat ett led i den gemensamma planeringen av och arbetet med den kommande examinationen av licentianderna under vårterminen 2011.

Forskarskolan har också ett handledarkollegium där samtliga handledare ingår.

Två av handledarna kommer från partneruniversitetet. Kollegiet träffas två gånger per år. En av de tre koordinatörerna är sammankallande och ansvarig för samrådsgruppen och handledarkollegiet.

En av koordinatörerna har också det sammanhållna ansvaret för kontakter med deltagarnas skolor. Efter första årets etablerande av kontakter och diskussioner om avtal och fakturering upprätthålls nu kontakten mellan forskarskolan och skolorna.

I samrådsgruppen kommer diskussioner att föras om på vilka sätt forskarskolan och kommunerna kan samarbeta i slutfasen av utbildningen. Till denna diskussion kommer givetvis också kommunerna att inbjudas, och deras initiativ och förslag kommer att bli värdefulla för avslutning, uppföljning och återkoppling.

Forskarskolan Teknikutbildning för framtiden (TUFF)

Totalt 13 licentiander är antagna till forskarskolan, åtta vid Stockholms universitet och fem vid KTH. Åtta är knutna till naturvetenskapligt och fem är knutna till tekniskt vetenskapsområde.

Den operativa ledningsgruppen med representanter från alla tre lärosäten (KTH, Högskolan i Gävle samt Stockholms universitet, där Stockholms universitet är ordförande) samt en studentrepresentant har regelbundet träffats under 2009.

I TUFF:s referensgrupp finns representanter från alla berörda kommuner. Vid referensgruppens möten (en gång per termin) ges möjlighet till erfarenhetsutbyte mellan kommuner och skolor kring arbetet med att ta tillvara TUFF-doktorandernas kompetens ute i kommunerna och även kring hur kommunerna kan stödja doktoranderna.

Forskarskolan Klimatutveckling och Vattenresurser (LKV)

Tio licentiander antogs till forskarskolan under 2008. Samtliga är knutna till naturvetenskapligt vetenskapsområde.

Forskarskolan organiseras i samarbete mellan flera institutioner. Den naturvetenskapliga forskningskompetensen representeras av Institutionen för geologi och geokemi, Meteorologiska institutionen och Institutionen för naturgeografi och kvartärgeologi vid Stockholms universitet, medan Institutionen för livsvetenskaper vid Södertörns högskola i huvudsak bedriver ämnesöverskridande forskning med stark miljökoppling. Forskningskompetens inom det pedagogiska och didaktiska fältet tillförs av Institutionen för matematikämnet och naturvetenskapsämnenas didaktik vid Stockholms universitet.

Forskarskolan leds av en ledningsgrupp bestående av representanter från de samverkande institutionerna, studentrepresentant samt representant från skolvärlden. Ledningsgruppen träffas tre gånger per termin och fattar övergripande beslut om budget, gemensamma aktiviteter och skolsamverkan. Planerade samverkansaktiviteter omfattar bland annat gemensamma seminarieserier turvis organiserade av de samverkande institutionerna.

Forskarskolan strävar kontinuerligt efter ett kunskapsutbyte mellan skolorna och den akademiska världen. Aktiva forskare inom forskarskolans fokusområden,

hållbar utveckling, vattenresurser och klimatutveckling har besökt, och kommer framgent att besöka, gymnasieskolor och berätta om sin forskning. Denna samverkan planeras i samråd med lärarlicentianderna. Även olika seminarium med deltagare från skolan och lärosätena har genomförts.

Publiceringar

Publicering i tidskrifter, och då särskilt tidskrifter med peer review-granskning, brukar användas som en indikation på hög kvalitet i forskningen. Antal publikationer inom forskningen är också ett viktigt prestationsmått. Fakulteternas möjligheter att publicera forskningsresultat i tidskrifter varierar emellertid. Följande totalsiffror gäller för publiceringar i olika kategorier de senaste två åren⁶.

Vetenskapsområde	2009	2008
Humanistisk-samhällsvetenskapligt	2 212	2 203
Naturvetenskapligt	1 540	1 548
Totalt	3 752	3 751

Tabell 39: Antal publiceringar fördelat per vetenskapsområde för åren 2008 och 2009. Redovisningen avser samtliga publiceringar, inklusive populärvetenskapliga.

Särskilda forskningsområden

Svenska som andraspråk för döva

Av årsredovisningen ska framgå omfattning av, inriktning och total kostnad för verksamheten inom forskningsområdet svenska för döva.

1998 inrättades en professur i ämnet Svenska som andraspråk för döva vid Stockholms universitet, då universitetet tilldelats särskilda medel för forskningsområdet. Professuren gavs en ämnesbeskrivning där den tillämpade forskningen och appliceringen av forskningsresultaten i undervisningen för döva särskilt lyftes fram. Forskning, utvecklingsarbete och kompetensutveckling av lärare, framförallt inom specialskolan, har knutits samman i verksamheten. Utbildningen i ämnet för döva studenter, men även för hörande och hörselskadade, utgör också en viktig del av arbetet. Både forskningen och utbildningen är unika för Stockholms universitet.

Fram till sommaren 2008 tillhörde ämnet Institutionen för nordiska språk men flyttades till Institutionen för lingvistik, där det närliggande ämnet teckenspråk haft sin hemvist sedan starten och där svenskämnet numera utgör en egen avdelning. Flytten genomfördes som ett led i fakultetens kvalitetsarbete.

Under året har utvecklingsarbete skett i samverkan med bland annat Specialpedagogiska institutionen kring en ny lärarutbildning i ämnena teckenspråk och svenska för döva. Ytterligare en helt ny kurs har avslutats, Genrepedagogik för döva/hörselskadade. Den togs fram inom Lärarlyftet och vände sig till lärare vid Manilaskolan, en specialskola för döva/hörselskadade elever, och hörselklasserna vid Alviksskolan i Stockholm. De båda skolorna har olika traditioner och använder

⁶ Jämförbara siffror saknas för 2007.

olika undervisningsmetoder men har nu börjat närma sig varandra, inte minst som en följd av att allt fler döva barn får viss hörsel via så kallade cochlea-implantat. Samverkan mellan skolorna, intresseorganisationerna inom området och forskningen har lett fram till ett utvecklingsprojekt som i december 2008 beviljades medel av Arvsfonden. Professorn i ämnet har också på andra sätt samverkat med det omgivande samhället genom föreläsningar, medverkan i studiedagar och liknande.

Av internationell samverkan under året kan särskilt nämnas fortsatt arbete med ett antal latinamerikanska länder. En doktorand från Colombia fick handledning under ett längre besök vid institutionen under vårterminen. Professorn har också medverkat i ett forsknings- och utvecklingsprojekt vid en dövskola i Santiago de Chile, finansierat av den chilenska staten. Huvudansvarig för projektet är en forskare vid Pontificia Universidad Católica de Chile. Vidare har kontakter utvecklats med en dövskola i São Paulo, Brasilien, vilket bland annat lett till en ansökan om ett samverkansprojekt. I början av hösten medverkade professorn i en veckolång workshop för dövslärare i Mexico City med deltagare från hela landet. Professorn är också engagerad som expert inom området dövundervisning åt World Federation of the Deaf (WFD) som är ett internationellt samarbetsorgan för dövas egna organisationer och som samverkar med bland annat UNESCO.

Innehavaren av professuren i ämnet har fullgjort heltidstjänstgöring under året. Härutöver finns två universitetsadjunkter anställda. Båda har bedrivit studier på forskarnivå under året. Den totala kostnaden för forskningen under år 2009 var 2 540 tkr vilket ska jämföras med 1 449 tkr år 2008 och 1 378 tkr år 2007. Kostnadsökningen beror på att principen om full kostnadstäckning nu är införd till fullo samt att en professor tidigare skött en stor del av undervisningen på grundnivå och då har finansierats via anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå i stället för via forskningsanslaget.

Gemensamt för verksamhetsgrenarna

I detta kapitel behandlas frågor som är gemensamma för utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå. Det gäller bland annat universitetets kvalitetsarbete och internationaliseringsarbete, studentinflytande och samverkan.

Kvalitetsarbete

Prioriterade insatser

Universitet och högskolor ska i årsredovisningen redovisa vilka insatser som har prioriterats högst i kvalitetsarbetet och hur dessa insatser har bidragit till att höja kvaliteten.

Alla institutioner arbetar utifrån de kvalitetsmål som står angivna i universitetets långsiktiga plan och verksamhetsplan. Vilka kvalitetshöjande insatser som givits högst prioritet under 2009 varierar något inom universitetet beroende på vilka behov som befunnits mest angelägna inom de olika delarna av verksamheten.

Bland de prioriterade åtgärderna för att höja kvaliteten i utbildningen på grundnivå och avancerad nivå märks exempelvis arbete med att revidera och förbättra kursplaner, lärandemål och betygskriterier. Flera institutioner har arbetat med att bättra tillvarata studenternas synpunkter genom att utveckla och förbättra kursutvärderingarna. Ett flertal har också satsat på ökad kvalitet genom ökad undervisnings-täthet medan andra satsat på varierande undervisningsformer.

Rekrytering av högt meriterade forskare och lärare har mycket hög prioritet liksom satsningar på lärarpersonalens kompetensutveckling, exempelvis genom att ge professorer och lektorer större utrymme för forskning inom tjänsten eller att bevilja undervisningsfri tid för att skriva forskningsansökningar. Även lärarnas pedagogiska utveckling prioriteras, till exempel genom att tid i tjänsten avsätts för högskolepedagogiska kurser och seminarier.

Internationaliseringsarbetet är ett prioriterat område, inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå genom exempelvis utveckling av kurser på engelska och medverkan av utländska gästlärare, samt inom forskning genom att utreda och stärka institutionernas internationella samarbeten och kontakter i forskarvärlden.

Humanistiska fakulteten, Naturvetenskapliga fakulteten och Samhällsvetenskapliga fakulteten arbetar samtliga med strategiska dokument där för hela fakulteten prioriterade områden identifieras. Exempel på Humanistiska fakultetens strategier är framtagande av nya utbildningsprogram på avancerad nivå samt initierande av samverkan med andra universitet för att om möjligt starta nationella/regionala forskarskolor eller upprätta gemensamma utbildningar på forskarnivå. Naturvetenskapliga fakulteten, som sedan åtta år tillbaka fastställer femåriga planer, har som övergripande mål för sin nuvarande plan att vara en internationellt framstående naturvetenskaplig fakultet inom forskning och utbildning, att hävda den nyfikenhetsstyrda grundforskningen samt att bedriva undervisning baserad på resultat från

och i nära kontakt med vetenskaplig forskning. Samhällsvetenskapliga fakulteten kommer att fastställa sitt strategidokument under våren 2010.

Rektor har uppdragit åt fakultetsnämnderna att till den 31 december 2010 inkomma med kompletta förteckningar över ledande och potentiellt ledande forskningsområden samt framstående utbildningsområden. Fakultetsnämnderna har under 2009 påbörjat detta arbete och inkom i december med rapporter där de beskriver hur de avser att identifiera dessa områden.

Av årsredovisningen ska särskilt framgå vilka insatser som har prioriterats av lärosätets ledning för att förbättra den pedagogiska kompetensen vid lärosätet.

Universitetspedagogiskt centrum (UPC) har i uppdrag att stötta och främja pedagogiskt utvecklingsarbete vid universitetet och ger högskolepedagogisk utbildning inklusive forskarhandledarutbildning. Även Naturvetenskapliga fakulteten har under många år bedrivit handledarutbildning. Utbildningen ges två gånger per år och är obligatorisk för docentkompetens vid fakulteten.

Den högskolepedagogiska utbildningen ges för närvarande genom kurserna Universitetspedagogik 1, 2 och 3 samt genom Forskarhandledarutbildning – i teori och praktik. För undervisande doktorander krävs högskolepedagogisk utbildning motsvarande två veckor och för anställning som adjunkt och lektor krävs motsvarande fem veckor. Under 2009 gavs drygt 20 kursomgångar på svenska och engelska av dessa högskolepedagogiska kurser med totalt ca 300 deltagande lärare.

Utöver högskolepedagogiska kurser anordnar UPC seminarier, driver projekt och ger pedagogiskt stöd till enskilda institutioner i syfte att förbättra lärarnas pedagogiska kompetens. Prioriterade insatser under 2009 har varit att omarbета innehållet i det pedagogiska handlingsprogrammet och integrera det i universitetets långsiktiga plan som olika mål. En långsiktig satsning på att motverka plagiering har inletts under året genom olika introduktionsseminarier för lärare och utarbetande av en stödtext. Det fortsatta arbetet med att skriva lärandemål och betygskriterier och utveckla examinationsformerna stöttas genom olika utbildningsinsatser. En universitetsgemensam arbetsgrupp, som samordnas av UPC, reviderar föreskrifterna för examination och utarbetar stödtexter för lärare med råd och rekommendationer om examination och bedömning.

Internationalisering

Universitet och högskolor ska i årsredovisningen redovisa vilka mål för internationaliseringsarbetet som tidigare har beslutats av lärosätet samt resultatet i förhållande till dessa mål.

Målen för internationalisering inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå är enligt universitetets långsiktiga plan att Stockholms universitet ska bli ett mer attraktivt universitet för utländska studenter och att studenternas beredskap för den internationella studie- och arbetsmarknaden ska stärkas. Att andelen in- och utresande studenter på grundnivå och avancerad nivå ska öka mellan 2007 och 2009 var ett av delmålen i universitetet verksamhetsplan för 2009.

Ingen fakultet lyckades uppnå målet fullt ut. Andelen inresande ökade vid Humanistiska fakulteten och vid Naturvetenskapliga fakulteten. I övriga fall minskade andelen in- och utresande alternativt förblev oförändrad jämfört med 2007.

Till viss del kan minskningarna förklaras av övertagandet av lärarutbildningen. Lärarutbildningen har traditionellt sett endast en liten andel in- och utresande studenter vilket framgår i tabell 41.

Fakultetsnämnd	Helårsstudenter*	Antal		Andel	
		in	ut	in	ut
Humanistisk					
2009	8 750	497	69	5,7%	0,8%
2008	8 248	398	94	4,8%	1,1%
2007	6 640	277	95	4,2%	1,4%
Juridisk					
2009	2 791	146	120	5,2%	4,3%
2008	2 774	140	96	5,0%	3,5%
2007	2 605	143	150	5,5%	5,8%
Samhällsvetenskaplig					
2009	13 710	433	205	3,2%	1,5%
2008	12 700	447	132	3,5%	1,0%
2007	10 258	522	157	5,1%	1,5%
Naturvetenskaplig					
2009	3 890	156	18	4,0%	0,5%
2008	3 732	108	14	2,9%	0,4%
2007	2 280	82	22	3,6%	1,0%

Tabell 40: In- och utresande studenter i utbytesprogram.

*Endast studenter i Ladok ingår.

Stockholms universitet har under 2009 arbetat för att kunna erbjuda så bra studentboende för så många inresande utbytesstudenter som möjligt. Till vårterminen 2009 kunde alla inresande utbytesstudenter erbjudas boende genom universitetet. Hösten 2009 ökade antalet inresande studenter med nästan 100 personer medan antalet studentrum minskade med ca 70. Detta innebar att många studenter inte kunde erbjudas studentboende via universitetet under höstterminen.

I samband med att de inresande master- och utbytesstudenterna anländer till Stockholms universitet har välkomstdagar anordnats där studenterna får information om bland annat praktiska frågor inför studierna vid universitetet. Studentkåren anordnar under terminstid även sociala aktiviteter för utbytesstudenterna samt möjlighet att få en svensk student som fadder.

Stockholms universitet arbetar genom Sektionen för internationellt student- och lärarutbyte kontinuerligt med att informera och försöka ge ett så bra stöd som möjligt till institutionerna när det gäller internationaliseringsfrågor. Detta arbete sker främst via institutionernas internationella utbyteskoordinatorer.

Universitetet arbetar också kontinuerligt med att informera lärare och studenter om möjligheter till internationellt utbyte. En viktig informationskanal för att nå ut till så många som möjligt med aktuell information är Stockholms universitets webbplats. Utöver information via webben har Sektionen för internationellt student- och lärarutbyte under hösten 2009 vid två tillfällen informerat om utbytesstudier vid ett informationsbord utanför huvudbiblioteket på universitetsområdet. Syftet har varit att nå ut med information om möjligheter till utbytesstudier till fler studenter och på så sätt få fler att åka ut som utbytesstudent. Information om möjligheten till utbytesstudier har också presenterats på informationsmöten varje termin för studenter, på universitetets plasmaskärmar samt i en annons i studentkårens tidning *Gaudeamus*.

När det gäller forskning och utbildning på forskarnivå är målet i universitetets långsiktiga plan att antalet institutioner och enheter där forskningen intar en internationellt framstående ställning ska öka. Universitetet har under perioden 2006-2008 haft som prioriterade mål i verksamhetsplanen att andelen vetenskapliga artiklar på annat språk än svenska i tidskrifter och antologier ska öka samt att andelen vetenskapliga monografier, inklusive doktorsavhandlingar, på andra språk än svenska ska öka.

En viss ökning skedde under perioden. Det var främst naturvetenskapliga institutioner som hade en stor andel artiklar på annat språk än svenska i tidskrifter och antologier. Även när det gällde andelen monografier på annat språk än svenska hade Naturvetenskapliga fakulteten en hög andel. Detta är inte oväntat då det inom naturvetenskapen är viktigt att publicera sig i internationella tidskrifter.

Hur har den internationella dimensionen i lärosätets utbildningar och forskning beaktats och hur använder sig lärosätet i sin verksamhet av mångfalden i det svenska samhället.

Många institutioner har litteratur på engelska på samtliga utbildningsnivåer och en del genomför en stor del av sina kurser på engelska vilket underlättar såväl student- som lärarutbytet. Vissa ämnen är till sin natur av internationell karaktär, som till exempel socialantropologi, där fältarbeten utomlands är ett centralt inslag, medan exempelvis yrkesutbildningen i socialt arbete fokuserar på svenska förhållanden.

Kontakterna mellan svenska och utländska studenter bidrar till utbildningens internationalisering och flera institutioner har utländska gästföreläsare och samarbeten med utländska lärosäten. Juridiska institutionen har exempelvis rekryterat lärare bland forskare med examen från annat land. Dessa lärare bidrar på många sätt till den pågående internationaliseringen, inte minst genom kursutveckling. Juridiska institutionen diskuterar också för närvarande hur de utländska studenternas kunskaper och insikter bättre ska kunna tas till vara inom ett planerat internationellt kursblock i juristprogrammet.

Många institutioner har internationellt forskningssamarbete och internationellt orienterad forskning och flera forskare publicerar på engelska och deltar i internationella konferenser. En del forskning är med nödvändighet internationell om den ska hålla hög erkänd nivå. Detta medför också att doktoranderna i dessa fall ges möjlighet till internationella kontakter och erfarenheter vid flera tillfällen under sin utbildning.

Redovisningen ska även beskriva den internationella rörligheten avseende antalet kvinnor och män bland studenter inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive studenter inom utbildning på forskarnivå, lärare och annan personal, i synnerhet i förhållande till utbildningsprogram inom den Europeiska unionen. I redovisningen av antalet utresande studenter och lärare ska antalet inom lärarutbildningen redovisas särskilt.

När det gäller studenter på grundnivå och avancerad nivå är antalet inresande större än antalet utresande. Man kan också konstatera att antalet kvinnor i olika utbytesprogram är betydligt större än antalet män. Förhållandet är det omvända för studenter inom utbildning på forskarnivå, där antalet utresande är större än antalet inresande. Det finns inte heller ett lika tydligt mönster när det gäller antalet kvinnliga studenter i förhållande till antalet manliga, vilket avspeglar hur könsfördelningen generellt ser ut bland studenter på forskarnivå.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	Erasmus		NordPlus		Övriga	
	in	ut	in	ut	in	ut
Kvinnor	520	168	75	13	241	92
<i>varav inom lärarutbildningen</i>	<i>41</i>	<i>3</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>11</i>	<i>0</i>
Män	171	73	28	5	113	61
<i>varav inom lärarutbildningen</i>	<i>6</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>3</i>	<i>1</i>

Tabell 41: Studerande i utbildning på grundnivå och avancerad nivå inom olika utbytesprogram 2009 med särredovisning av studenter inom lärarutbildningen.

Utbildning på forskarnivå, utresande	EU-länder	Övriga Europa	USA	Övriga OECD	Övriga världen
Kvinnor	23	13	18	3	16
<i>varav inom lärarutbildningen</i>	<i>1</i>	<i>3</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Män	25	6	19	2	18
<i>varav inom lärarutbildningen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>0</i>

Tabell 42: Studerande inom utbildning på forskarnivå med särredovisning av studenter på forskarnivå inom lärarutbildningen. Avser studenter på forskarnivå som antagits till svensk utbildning på forskarnivå och som med sin utresa har för avsikt att genomföra poänggivande delar av (men inte hela) utbildningen på forskarnivå utomlands.

Utbildning på forskarnivå, inresande	EU-länder	Övriga Europa	USA	Övriga OECD	Övriga världen
Kvinnor	45	7	4	0	10
<i>varav inom lärarutbildningen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Män	25	2	3	1	11
<i>varav inom lärarutbildningen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Tabell 43: Studerande inom utbildning på forskarnivå med särredovisning av studenter på forskarnivå inom lärarutbildningen. För att räknas till gruppen krävs att den inresande bedriver utbildning på forskarnivå enligt lärosätets mening, inte är antagen samt inte har för avsikt att genomföra hela utbildningen på forskarnivå i Sverige.

För lärare och annan personal går det inte att urskilja något tydligt mönster, vare sig när det gäller kvinnor och män eller när det gäller inresande och utresande. Man kan dock notera att det totala antalet utresande lärare är litet, och att endast

en lärare med anknytning till lärarutbildningen rest ut.

Lärare och annan personal, utresande	EU-länder		Övriga Europa		USA		Övriga OECD		Övriga världen	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Professor	0	10	2	3	1	7	0	1	2	4
<i>varav inom lärarutbildningen</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lektor	3	0	0	0	0	2	1	1	0	1
<i>varav inom lärarutbildningen</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Adjunkt	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0
<i>varav inom lärarutbildningen</i>	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Forskarassistent	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0
<i>varav inom lärarutbildningen</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Annan forskande och undervisande personal	2	5	1	2	2	1	0	0	0	5
<i>varav inom lärarutbildningen</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabell 44: Utresande lärare och annan personal 2009 med särredovisning av lärare och annan personal inom lärarutbildningen. Utbytena omfattar en sammanhängande period om minst en månad under kalenderåret.

Lärare, inresande	EU-länder		Övriga Europa		USA		Övriga OECD		Övriga världen	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Utländska lärare	16	10	4	5	1	5	1	3	5	16
<i>varav inom lärarutbildningen</i>	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1

Tabell 45: Inresande lärare 2009 med särredovisning av lärare och annan personal inom lärarutbildningen. Utbytena omfattar en sammanhängande period om minst en månad under kalenderåret.

Lärosätena ska även redovisa hur deras arbete relaterar till och bidrar till att uppfylla målen i den nationella strategin för internationalisering av den högre utbildningen som presenterades i propositionen Ny värld – ny högskola (prop. 2004/05:162).

En förändringsprocess som präglat universitetets verksamhet under de senaste åren är Bolognaprocessen med dess internationellt jämförbara poäng- och examenssystem. Utbildningens internationalisering är och har varit en av huvudfrågorna för Stockholms universitet och ett internationaliseringsarbete bedrivs på bred front.

Vid halvårsskiftet 2008 införde Stockholms universitet en internationellt gångbar, sjugradig målrelaterad betygsskala och från och med den 1 november 2008 ska samtliga kurs- och utbildningsplaner finnas på engelska. I samband med att Bolognamodellen infördes och därmed utbildning på avancerad nivå ökade antalet kurser på engelska.

Stockholms universitet har som tidigare nämnts haft en ökning av andelen inresande och utresande studenter som ett prioriterat mål i verksamhetsplanen. Med anledning av ett eventuellt införande av anmälnings- och studieavgifter kommer arbetet med rekrytering av utländska studenter att ses över. För att skapa gynnsammare förutsättningar för studenternas rörlighet ska universitetsgemensamma

riktlinjer tas fram för tillgodoräknande av utländsk utbildning.

Genom till exempel deltagande på internationella mässor och besök vid utländska universitet arbetar Stockholms universitet för att hitta intressanta samarbetspartners för eventuella utbytesprogram.

Även en ökning av internationellt rekryterade lärare och ett ökat lärarutbyte lyfts fram som mål i universitetets långsiktiga plan. Detta som ett led i att öka internationaliseringen inom universitetet, vilket innebär en möjlighet även för studenter som inte väljer att studera utomlands att ta del av internationaliseringen.

I redovisningen ska lärosätena också redogöra för hur studenter från andra länder påverkar verksamheten och de ekonomiska förutsättningarna inom lärosätena.

En del institutioner har få studenter från andra länder och vid dessa institutioner påverkas varken verksamheten eller ekonomin. Vid de institutioner som har en större andel internationella studenter är uppfattningen att internationellt utbyte är berikande då det ger olika perspektiv och erfarenheter för såväl institutionen som studenterna på en kurs. Från institutionens och lärarens sida kan det vara nödvändigt att vara mer innovativ och kreativ i sin verksamhet för att möta de skillnader i utbildningskulturer och utbildningsperspektiv som finns. Deltagandet av internationella studenter ses som en i sig betydelsefull kvalitetshöjande faktor.

Internationellt utbyte är emellertid kostsamt. Antagningsprocessen för antagning till masterprogrammen har utvecklats nationellt, men systemet behöver utvecklas ytterligare. Antagningsprocessen för antagning av internationella studenter till masterprogram är arbetskrävande på såväl institutionsnivå som central nivå och kräver stora resurser. De utländska studenterna behöver också, särskilt inledningsvis, mer stöd och hjälp än övriga studenter. Kurser där utländska studenter deltar kan kräva mer studieadministrativt stöd och studievägledning.

Språket kan också vara ett problemområde. Vid vissa institutioner har det uppstått visst missnöje bland svenskspråkiga doktorander när kurser med hänsyn till de utländska doktoranderna måste hållas på engelska.

I årsredovisningen för 2009 ska de förändringar som skett sedan rapporteringen i årsredovisningen för 2006 kommenteras.

Den stora förändringen jämfört med 2006 är införandet av Bologna-modellen. Som en konsekvens av detta har flera institutioner inrättat masterkurser/-program på engelska där de utländska studenternas andel ofta är stor. Efterfrågan på masterprogram från internationella studenter har ökat kraftigt jämfört med den första ansökningsomgången hösten 2007. Ökningen av studenter som påbörjar utbildningen har dock inte varit lika kraftigt som ökningen av antalet ansökningar.

Det planerade införandet av anmälningsavgifter och studieavgifter för studenter utanför EES kommer med största sannolikhet att påverka antalet internationella studenter. Vilka förändringar detta kommer att innebära på lång sikt är dock svårt att förutspå.

Jämställdhetsarbetet vid universitetet

Målet för Stockholms universitets jämställdhetsarbete är att det ska råda balans mellan kvinnors och mäns inflytande på undervisning, forskning, studie- och arbetsförhållanden. Balans ska även råda mellan antalet kvinnor och män i utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå, inom olika yrkesgrupper, samt i nämnder och styrelser. Till grund för universitetets jämställdhetsarbete ligger den av universitetsstyrelsen fastställda jämställdhetspolicyn för perioden 2007-2010. Utgångspunkten är att främja kvinnors och mäns lika rätt i fråga om studier, arbete, anställnings- och andra arbetsvillkor samt utvecklingsmöjligheter.

Nedan redovisas den rådande könsfördelningen bland olika kategorier av studenter och anställda tillsammans med vilka åtgärder som vidtagits för att åstadkomma en jämnare fördelning. Vidare kommenteras effekterna av åtgärderna kort liksom arbetet med genusperspektiv i utbildningarna.

Studenter på grundnivå och avancerad nivå

Av årsredovisningen för 2009 ska framgå vilka åtgärder som vidtagits för att få en jämnare könsfördelning beträffande utbildningar med ojämn könsfördelning samt vilka resultat som jämställdhetsarbetet har lett till.

Utbildningsområde	2009	2008	2007
Humaniora	67	66	64
Juridik	62	62	62
Samhällsvetenskap	58	62	58
Naturvetenskap	55	59	56
Teknik	42	33	37
Vård	81	84	84
Medicin	68	67	70
Undervisning	81	77	-
Idrott	49	45	-
Övrigt	78	78	68
Totalt	64	64	60

Tabell 46: Andel kvinnor i procent bland studenter på grundnivå och avancerad nivå 2007-2009 med fördelning på utbildningsområden.

Inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå har inga större förändringar avseende könsfördelningen skett under de senaste åren. Det finns emellertid relativt stora skillnader mellan de olika utbildningsområdena. De största obalanserna mellan könen finns inom utbildningsområdena undervisning och vård som har en stor majoritet kvinnliga studenter. Utbildningsområdena med den jämnaste könsfördelningen är idrott med 49 procent kvinnor och det naturvetenskapliga med 55 procent kvinnor.

Könsfördelningen varierar något mellan och ibland inom olika fakulteter. I vissa fall har man lyckats åstadkomma en bättre könsfördelning genom samarbete mellan institutioner med olika balans mellan könen. Ett exempel på det är Pedagogiska institutionen som samarbetar med Institutionen för data- och systemveten-

skap i ett program för multimedia och pedagogik.

Psykologiska institutionen antar två tredjedelar av studenterna till psykologprogrammet baserat på resultat från högskoleprovet. Då män i genomsnitt sägs ha bättre resultat på högskoleprovet kan det vara en förklaring till att institutionen har den högsta andelen manliga studenter på psykologprogrammen i Sverige.

Fysikum ger i samarbete med Centrum för genusvetenskap vid Uppsala universitet kursen Fysik och genus, 7,5 hp. Projektet har fått stöd från Delegationen för jämställdhet i högskolan.

Studenter på forskarnivå

Av årsredovisningen för 2009 ska framgå vilka åtgärder som vidtagits för att få en jämnare könsfördelning beträffande områden i utbildning på forskarnivå med ojämn könsfördelning samt vilka resultat som jämställdhetsarbetet har lett till.

Vetenskapsområde	2009	2008*	2007*
Humanistisk-samhällsvetenskapligt	61	60	59
Naturvetenskapligt	48	51	50
Totalt	55	56	55

Tabell 47: Andel kvinnor i procent bland aktiva doktorander 2007-2009 med fördelning på vetenskapsområden.

* Antagna till utbildning på forskarnivå som ska leda till licentiatexamen ingår ej.

De flesta ämnena inom respektive fakultet har över de senaste åren en relativt jämn fördelning mellan könen. Inom vissa ämnen råder dock en obalans, som är en avspeglning av situationen på lägre nivåer. Vad som kan konstateras är att då antagning till utbildning på forskarnivå är så reglerad och antagningen alltid sker i konkurrens mellan många sökande är det svårt att i det skedet vidta åtgärder för att påverka könsfördelningen bland dem som antas. Det bästa sättet att jämna ut könsskillnader där sådana finns inom utbildningar på forskarnivå förefaller vara genom att dels försöka öka andelen studenter av underrepresenterat kön på grundnivå och avancerad nivå, dels uppmuntra studenter från det underrepresenterade könet att läsa vidare och intressera sig för studier på forskarnivå. Några institutioner uppger att om det uppstår en situation där två sökande till utbildningen på forskarnivå bedöms ha lika meriter så får underrepresenterat kön företräde.

Ett exempel på hur man kan utjämna könsskillnader kommer från Juridiska institutionen där man tidigt uppnådde paritet mellan könen genom att alla doktorander erbjuds doktorandanställning. Effekten av att de forskarstuderande har sådan anställning istället för utbildningsbidrag är centralt för jämställdhetsarbetet.

Lärarkåren

Av årsredovisningen för 2009 ska framgå vilka åtgärder som vidtagits för att få en jämnare könsfördelning beträffande rekrytering och befordran av lärare samt vilka resultat som jämställdhetsarbetet har lett till.

Det blir allt vanligare att fakultetsnämnderna regelmässigt granskar institutionernas förslag till anställningsprofiler vid nyrekryteringar. Möjliga åtgärder diskuteras

med berörd prefekt, som i vissa fall ombeds inkomma med ytterligare upplysningar om exempelvis genomförd inventering och kartläggning av potentiella kvinnliga sökande. Vidare accepterar fakultetsnämnderna inte en ojämn könsfördelning bland de sakkunniga, om inte synnerliga skäl föreligger. I förekommande fall uppmanas sökande av underrepresenterat kön att söka anställningen.

Andra institutioner har i utlysningar av lektorat och professurer uttryckligen efterfrågat kvinnliga sökande och uppmanat kvinnor att söka lediga anställningar. I något fall ämnar man även pröva förutsättningarna att utlysa tjänster med inriktning på forskningsområden som kan tänkas attrahera kvinnliga sökande.

Könsfördelningen är fortfarande ojämn med undantag för Humanistiska fakulteten där könsfördelningen bland lektorer i princip är helt jämn. Även i kategorin professorer har under 2009 anställts fler kvinnor än män och andelen kvinnliga professorer (totalt) är nu nära 40 procent.

Studierektorer

Av årsredovisningen för 2009 ska framgå vilka åtgärder som har vidtagits för att få en jämnare könsfördelning beträffande rekrytering av studierektorer eller motsvarande samt vilka resultat som jämställdhetsarbetet har lett till.

Även bland professorer och prefekter är könsfördelningen ojämn. Betydligt fler kvinnor finns emellertid bland studierektorer. En del institutioner arbetar aktivt med att skapa en jämn könsfördelning bland studierektorerna. Könsfördelningen när det gäller studierektorer är nästan jämn med 52 procent kvinnor. Dock kan det handla om 1-4 studierektorer per institution, varvid det kan vara svårt att alltid ta hänsyn till absolut jämn könsfördelning räknat i procent.

Jämställdhetsaspekter i utbildningen

Av årsredovisningen ska även framgå vilka åtgärder som lärosätet har vidtagit för att jämställdhetsaspekter ska beaktas i lärosätets utbildningar, där så är relevant.

Några institutioner framhåller särskilt att det ligger i deras ämnes karaktär och tradition att uppmärksamma och intressera sig för jämställdhetsaspekter. Därför kommer dessa aspekter ständigt upp i undervisningssammanhang på samtliga nivåer. På många institutioner finns kurser som behandlar genusperspektiv medan andra institutioner i arbetet med kursplaner, litteraturlistor och bemanningsplaner tillgodoser att genusperspektivet finns med.

Naturvetenskapliga fakultetsnämnden har under året tillstyrkt en kursplan för Fysik och genus, 7,5 hp. Kursen ska ges vid Fysikum men i samarbete med Centrum för genusvetenskap vid Uppsala universitet. Studenterna ska efter genomgången kurs med utgångspunkt i genusvetenskaplig forskning kunna reflektera kritiskt kring sin egen utbildning och de sammanhang där studenten är eller kommer att vara verksam som fysiker. Projektet har fått stöd från Delegationen för jämställdhet i högskolan.

Jämställdhets- och genusfrågor ingår numera även i de kurser som ges vid Universitetspedagogiskt centrum (UPC) för såväl lärare inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå som forskarhandledare. Till Stockholms universitets samlade jämställdhetsarbete bidrar även Centrum för genusstudier, dels med undervisning och forskning, dels med öppna tvärvetenskapliga seminarier och konferenser.

Studentinflytande

Högskolan ska i sin årsredovisning beskriva vilka åtgärder som har vidtagits för att utveckla studentinflytandet och hur detta inflytande har fördelats och utvecklats ur ett jämställdhetsperspektiv.

Studenterna är sedan lång tid tillbaka representerade i universitetets centrala beredande och beslutande organ. Även på fakultets- och institutionsnivå är studenterna väl representerade i dessa organ. Under 2009 antog Stockholms universitet en policy och riktlinjer för studentinflytande. Dokumentet har arbetats fram i nära samarbete mellan universitetet och studentkåren. Syftet är att konkretisera hur arbetet med studentinflytande ska bedrivas inom universitetet och ge en vägledning till goda rutiner för samarbetet mellan universitetets anställda och studenter i frågor som rör utbildningen och studiesituationen i övrigt. Den nya policyn och riktlinjerna innebär att ett flertal åtgärder har införts för att stärka och utveckla studentinflytandet på alla nivåer inom universitetet, bland annat:

- Samtliga institutioner ska tillhandahålla en informationskanal, till exempel en anslagstavla eller utrymme på hemsidan, för information från studentkåren kring studentinflytande. Studentkåren ansvarar för att hålla informationen uppdaterad.
- Regelbundna möten, minst en gång per månad, mellan representanter från studentkåren och tjänstemän på universitetet med beredande och beslutande funktioner ska hållas för att möjliggöra reellt studentinflytande genom information och samråd.
- När ett nytt organ inrättas, vars verksamhet rör utbildning eller studenternas situation, ska studentrepresentanter inbjudas att delta i detta. Information och inbjudan till medverkan skickas till studentkåren.
- Samtliga kurser på Stockholms universitet ska utvärderas. Även kursvärderingar av delkurser bör genomföras. Studenterna ska ha möjlighet att göra kursvärderingarna anonymt. Utformning och uppföljning av kursvärderingar ska ske i samråd med studentrepresentanter. Prefekten vid respektive institution ansvarar för att kursvärderingar genomförs och sammanställs samt för att information om resultat och eventuella åtgärder hålls tillgängliga.

Studenterna ansvarar själva för att få en jämställd representation. Eftersom det är studentkåren som väljer representanterna har universitetet inga möjligheter att påverka representationen.

Holdingsbolag

Universitet och högskolor som förvaltar ett holdingsbolag ska kortfattat i årsredovisningen redovisa holdingsbolagets resultat. Redovisningen ska omfatta holdingsbolagets verksamhet och dess uppfyllande av sina finansiella mål t.ex. lönsamhet och kapitalstruktur. Vidare ska av redovisningen framgå på vilket sätt holdingsbolaget arbetar tillsammans med lärosätet som holdingsbolaget är knutet till och hur gränsdragningen ser ut mellan dessa båda.

Holdingsbolagen bör, vid behov, fungera också i förhållande till andra universitet och högskolor än det egna. Av respektive lärosätets redovisning ovan ska även framgå

sådana samarbeten mellan ett lärosätes holdingbolag och andra lärosäten.

Redovisningen bör även omfatta en beskrivning av bolagets väsentliga risker av betydelse för företagets resultat, ställning och framtidsutsikter, liksom investeringar, förvärv och väsentliga händelser som inträffat under räkenskapsåret och efter dess slut. Slutligen bör styrelsens sammansättning under året redovisas.

Stockholms universitet Holding AB är en del av universitetets arbete med samverkansuppgiften.

Stockholms universitet Holding ska

- stimulera och underlätta kommersialisering av forskningsresultat vid Stockholms universitet framförallt med fokus på de tidiga faserna i kommersialiseringsprocessen
- genom nära samarbete med universitetet utgöra den administrativa plattformen för stöd till utvecklingen av nya idéer samt erbjuda delägarskap i nya lovande företag etablerade av universitetets forskare, studenter och övriga anställda
- säkerställa hanteringen av de immateriella rättigheterna och processerna för att kommersialisera dessa.

Verkställande direktör för holdingbolaget är även näringslivschef vid Stockholms universitet. Bolaget fungerar framförallt som ägare av rörelsedrivande dotterbolag och andelar i kommersialiseringsprojekt. Samarbetet med universitetet sker främst med Näringslivssektionen inom Kommunikationsenheten vid universitetsförvaltningen.

Innovationsverksamheten vid universitetet bedrivs i dotterbolaget SU Innovation AB. SU Innovation är en av de 19 innovationsmiljöer i Sverige som finansieras via Innovationsbron inom det nationella inkubatorsprogrammet.

2009 blev ett sämre år för SU Holding-koncernen än 2008, bland annat beroende på det allmänna konjunkturläget. Resultatet påverkas negativt av en nedskrivning av värdet på innehavet i ett av intressebolagen, samt av extra engångskostnader på grund av omstruktureringar i dotterbolaget Academus AB.

Stockholms universitet Holding har liten riskexponering då koncernen inte har skulder eller ställda säkerheter och genom en försiktig värdering av intressebolag i samråd med bolagets revisor.

Under 2009 har Stockholms universitet Holding AB köpt andelar i bolaget Svensk Mätjuridik motsvarande 5 procent av kapitalet. Bolaget är bildat av studenter vid universitetet och har erhållit stöd av SU Innovation i kommersialiseringsprocessen. Stockholms universitet Holding deltar även i bolagsbildandet av NeoZeo AB som kommer att inregistreras i början av 2010.

Styrelsen för Stockholms universitet Holding har under 2009 bestått av: professor Elisabeth Haggård-Ljungquist, universitetsdirektör Ann-Caroline Nordström, dr Tommy Bergkvist, direktör Kjell Westerberg, professor Claes Sandgren, forskningschef Eva Karin Anderman. Ordförande är direktör Björn Wolrath. Suppleant har kommunikationschef Sofie Mauritzon varit.

Holdingbolaget är med i Föreningen för holdingbolag i Sverige och träffar där regelbundet andra holdingbolag i Sverige. I Stockholm finns även ett informellt samarbete mellan holdingbolagen vid Stockholms universitet, KTH och Karolinska institutet. Under 2009 har diskussioner bland annat förts kring hur Stockholms universitet, KTH och Karolinska institutet ska samarbeta kring de nya innovationskontor som är under bildande vid KTH och Karolinska institutet.

Samarbeten med andra universitet och högskolor

Av årsredovisningen för 2009 ska framgå av varje lärosätes ledning under 2009 beslutade samarbeten med andra såväl statliga universitet och högskolor som enskilda utbildningsanordnare i syfte att uppnå ökad profilering och arbetsfördelning. Vidare ska av redovisningen framgå omfattningen på samarbetena och konsekvenser för såväl studenter som lärare och övriga anställda.

Stockholms universitet har ett mycket väl etablerat samarbete med övriga högskolor i regionen, framför allt med Karolinska Institutet och Kungliga Tekniska högskolan (KTH) som avseende utbildningsutbud i hög grad kompletterar universitetet. Även på forskningssidan bedriver dessa tre lärosäten en nära samverkan. Under 2009 beslutade regeringen att som en av sina strategiska satsningar anslå 101,5 mnkr till första fasen av uppbyggnaden av det för Stockholms universitet, Karolinska Institutet och KTH gemensamma forskningsinstitutet Science for Life Laboratory (SciLife Lab). En överenskommelse har nu träffats med Uppsala universitet om att göra Science for Life Laboratory till en gemensam satsning under detta namn, med två noder, Science for Life Laboratory Stockholm och Science for Life Laboratory Uppsala. Visionen för institutet är att inom 10 år vara internationellt erkänt som ett av världens främsta centra för livsvetenskap, med en primär inriktning mot teknikdriven grundforskning inom molekylärmedicin och analys av organismers arvsmassa, och med ett viktigt syfte att också överföra kunskapen till medicinsk riskanalys och individualiserad behandling. Satsningen kommer att ytterligare stärka Stockholm-Uppsalaregionens ställning som ledande i Europa, och bland de ledande i världen, inom utbildning och forskning inom livsvetenskaperna.

Universitetsledningen har under 2009 träffat nya universitetsövergripande samarbets- och utbytesavtal med University of Western Australia, Australien, University of Saskatchewan, Kanada, Jawaharlal Nehru University, Indien samt University of Florida, USA. Under året har universitetsledningen även träffat avtal som omfattar samarbeten och utbyten rörande institutioner eller sektioner inom universitetet; för Institutionen för genetik, mikrobiologi och toxikologi med University of Salerno, Italien samt för Företagsekonomiska institutionen med Wuhan University, Kina.

Stockholms universitet påbörjade under 2009 en strategisk översyn av de centrala samarbetsavtalen, vilken avser att leda till framtagande av universitetsgemensamma riktlinjer för internationella samarbeten. Då emellertid dessa riktlinjers utformning i avsevärd grad är avhängiga av innehållet i den proposition rörande studieavgifter som aviserats till våren 2010 avvaktar universitetet med fastställande av riktlinjer till dess att propositionen offentliggjorts.

Kompetensförsörjning

Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter ska myndigheten redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. I redovisningen ska det ingå en analys och en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till att nå verksamhetens mål.

Då en av universitetets huvudsakliga uppgifter är att tillgodose samhällets behov av kvalificerad kompetens inom en mängd olika områden medför detta att även universitetets egna behov av kärnkompetens tillgodoses genom den egna liksom genom och andra universitetets och högskolors verksamhet.

Universitetets övergripande mål för kompetensförsörjning är att ha tillräcklig tillgång på kvalificerad kompetens inom olika vetenskapsområden så att universitetet är attraktivt för både studenter, anställda och externa forskningsfinansiärer och därigenom kan fullgöra sina av statsmakterna och andra uppdragsgivare ålagda arbetsuppgifter.

Universitetet har dessutom stort behov av andra kompetenser som stöd för verksamheten, till exempel det administrativa och tekniska området.

I universitetets långsiktiga plan för perioden 2009-2013 anges delmål för universitetets kompetensförsörjning. Dessa utgörs bland annat av förbättrade karriärmöjligheter för nydisputerade doktorer, mer planerad nyrekrytering av lärare kopplad till breddad utlysning av lediga läraranställningar samt attraktiva anställningsvillkor med exempelvis sammanhängande tid för forskning och/eller egen kompetensutveckling. Kompetensutveckling uppmärksammas också i universitetets riskanalys.

I dagens arbetsliv ställs det stora krav på dem som har chefs- eller arbetsledningsansvar. Universitetet har därför tagit fram ett brett program för ledarutveckling. I flera fall genomförs de olika utbildningsinsatserna i samarbete med andra högskolor. Utbildningsinsatserna vänder sig till dem som redan är chefer men även till blivande chefer och ledningsgrupper. För anställda som är intresserade av ett framtida chefskap erbjuds två ledarkandidatsprogram. För nytillträdna prefekter och enhetschefer ges en obligatorisk introduktion till chefs- och ledarskap om sammanlagt nio dagar. Universitetet ger även fördjupningsutbildningar inom exempelvis arbetsmiljö, personligt ledarskap, projektledning etc.

Inom utbildningen på forskarnivå arbetar man – inom vissa ämnen – med att rikta utlysningar av doktorandanställningar till sådana delområden där man bedömer att det finns behov av kompetensförstärkning. Man arbetar även med att identifiera och om möjligt åtgärda brister i doktorandernas arbetsmiljö så att dessa inte medför onödiga fördröjningar i utbildningen på forskarnivå.

Vidare har man med de olika institutionsledningarna gått igenom hur läget ser ut för den enskilda institutionen inför den kommande generationsväxlingen och vilka möjligheter institutionerna har att planera undervisning etc. så att lärare kan erbjudas sammanhängande undervisningsfri tid för forskning.

För att höja kompetensen främst inom administration har inom ramen för personalutbildning under året erbjudits kurer som är tillgängliga för alla anställda eller

riktad mot vissa målgrupper. Exempel på sådana utbildningar är projektledarutbildning, skyddsombudsutbildning samt förvaltningskurser kring exempelvis diarieföring och arkivering.

Som en indikator på kompetensläget vid universitetet kan man anföra att 76 procent av lärarna⁶ (exklusive gäst- och timlärare) vid universitetet har doktors-examen, en ökning med 4 procentenheter jämfört med 2008 (82 procent 2007).

Universitetet har under året genom externa annonser sökt knappt 400 nya medarbetare, jämt fördelade mellan lärare (inkl. professorer) och forskare, doktorander samt teknisk och administrativ personal. Under året har antalet annonser på engelska som då publiceras på universitetets engelskspråkiga webbplats ökat betydligt. I de flesta fall, men inte inom alla områden, har responsen på annonserna varit god, vilket betyder att universitetet kunnat anställa nya medarbetare med god kompetens såväl avseende lednings- och kärnkompetens som stödkompetens.

Sjukfrånvaro

Uppgift ska lämnas om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret.

Sjukfrånvaron vid Stockholms universitet (mätt som procent av ordinarie arbetstid) under 2009 var 1,8 procent. Den har således sjunkit något och detta från en tidigare mycket låg nivå. Liksom tidigare var sjukfrånvaron högre för kvinnor än män men skillnaden var 2009 något mindre än 2008. Jämfört med 2008 kan man konstatera att sjukfrånvaron 2009 ökade något i den yngsta ålderskategorin, i de två andra ålderskategorierna var den i stor sett oförändrad. Långtidssjukfrånvarons (60 dagar eller mer) andel av den totala sjukfrånvaron har minskat 2009 jämfört med 2008 och utgör drygt hälften (55 procent) av den totala sjukfrånvaron.

	2009	2008	2007
Anställda - 29 år	1,2%	0,9%	1,3%
Anställda 30 - 49 år	2,0%	2,0%	2,1%
Anställda 50 år –	1,8%	1,9%	2,6%
Kvinnor	2,4%	2,7%	3,1%
Män	1,1%	1,0%	1,4%
Totalt	1,8%	1,9%	2,2%
varav långtidssjuka (60 dagar eller mer)	1,0%	1,1%	1,5%

Tabell 48: Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid.

Källa: Eget PA-system

⁶ Räknat på årsarbetare, det vill säga med hänsyn till anställningens omfattning och längd under året.

Ekonomisk redovisning

Bokslutet för Stockholms universitet 2009 visar på en positiv kapitalförändring om ca 73,0 mnkr, vilket motsvarar omkring 1,9 procent av verksamhetens kostnader. Det slutliga resultatet var bättre än för 2008 då universitetet hade ett positivt resultat om 13,0 mnkr. Liksom för 2008 utnyttjade universitetet inte hela takbeloppet. 2009 reducerades anslagsintäkterna med 101,4 mnkr på grund av detta, för 2008 minskades intäkterna med 158 mnkr. Det ackumulerade myndighetskapitalet för Stockholms universitet är 465,6 mnkr, varav ca -4,4 mnkr utgörs av andelar i dotterföretag.

Delårsbokslutet visade på ett underskott om 68,1 mnkr för första halvåret, vilket var något sämre än delårsresultatet för 2008 då underskottet var 40,0 mnkr. Underskottet för halvåret beror på att semesterlöneskulden då bokföringsmässigt är som störst och påverkar resultatet negativt. Om den hade varit av samma storlek som vid årsskiftet hade resultatet varit ett överskott på ungefär 28 mnkr.

Den prognos som gjordes i samband med delårsbokslutet pekade på en positiv kapitalförändring om ungefär 23 mnkr. Att utfallet blev 49,8 mnkr bättre än prognosen beror delvis på att intäkterna blev högre än beräknat, 58,5 mnkr. Vidare blev kostnaderna för verksamheten 38,4 mnkr högre men för transfereringarna blev kostnaderna 30,0 mnkr lägre än prognosen.

Anslagsintäkterna blev sammantaget 85,1 mnkr lägre än prognosen. Det beror på att universitetet inte utnyttjade hela takbeloppet utan måste reducera anslagsintäkterna med 101,4 mnkr totalt. Intäkter av avgifter och andra ersättningar blev 21,3 mnkr (7,2 procent) högre än prognostiserat. Merparten av denna post avser uppdragsintäkter, men även avgifter enligt 4 § i avgiftsförordningen ingår. Bidragsintäkterna var 119,2 mnkr högre än prognosen. En stor del av denna ökning består av de extra forskningsmedel på 66,1 mnkr som tilldelats universitetet år 2009. Dessa medel utbetalades via Kammarkollegiet och behandlas således som bidragsmedel. Det rådde under året en viss osäkerhet kring hur dessa medel skulle behandlas men i december meddelades det att medlen skulle intäktsföras i sin helhet under år 2009. Detta ledde till att den största delen av dessa medel hamnat som en bidragsintäkt i december och fanns inte med i prognosberäkningen. I övrigt är det svårt att hänföra ökningen av bidragsintäkterna till något eller några enskilda projekt. De finansiella intäkterna blev 6,0 mnkr lägre än prognosen. Den genomsnittliga räntan minskade under andra halvåret.

Av den stora differensen mot prognosen på lokalkostnader, 66,4 mnkr, hänför sig 46,8 mnkr till den avsättning för tomma lokaler på Campus Konradsberg som universitetet gjorde i december år 2009. Övriga driftskostnader blev 16,4 mnkr lägre än prognosen. I prognosen beräknas de övriga driftskostnaderna genom ett genomsnitt av andra halvårets kostnader de senaste fem åren i förhållande till det första halvåret. Detta gav ett genomsnitt på 91 procent och utfallet blev 85 procent. Utfallet har dock varierat mycket mellan åren och bland annat år 2004 var utfallet för andra halvåret just 85 procent av utfallet första halvåret på övriga driftskostnader. Att det lägre ränteläget påverkar utfallet av de finansiella intäkterna i kronor mer än de finansiella kostnaderna beror på att skuldsidan är betydligt lägre än tillgångssidan. Kostnaderna för transfereringar var 30,0 mnkr mindre

än prognosen. Prognosen för kostnaderna för transfereringar är alltid mycket osäker och beräknades genom den genomsnittliga förbrukningen andra halvåret i jämförelse med det första halvåret 2004-2008.

Ett tidigare problem har varit den resultatmässiga snedfördelningen mellan de olika verksamhetsgrenarna. I samband med 2001 års bokslut ändrades principerna för fördelning av de universitetsgemensamma kostnaderna, vilket medför att kostnaderna fördelas mer rättvist mellan utbildning på grundnivå och avancerad nivå och forskning/utbildning på forskarnivå. Den historiska snedfördelningen mellan de två verksamhetsgrenarna kvarstår dock i den balanserade kapitalförändringen.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

	2009	2008	2007	2006	2005
Utb. på grundnivå och avancerad nivå samt utb. på forskarnivå					
Totalt antal hst inkl. uppdragsutbildning	29 213	27 446	22 936	22 988	24 044
– andel kvinnor	64	64	60	60	61
– andel män	36	36	40	40	39
Totalt antal hpr inkl. uppdragsutbildning	21 972	20 749	16 028	16 231	16 613
Totalt antal nyantagna doktorander	312	286	243	259	283
– andel kvinnor	52	56	55	49	56
– andel män	48	44	45	51	44
Totalt antal doktorander totalt med någon aktivitet	1 790	1 866	1 706	1 907	1 821
– andel kvinnor	55	56	55	55	55
– andel män	45	44	45	45	45
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.)	717	643	758	751	869
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag (årsarb.)	318 ¹	309 ¹	350 ¹	173	279
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen ²	4,2	3,8	4,7	4,5	-
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen ²	5,6	5,6	6,0	6,1	-
Totalt antal doktorsexamina	236	254	282	221	241
Totalt antal licentiatexamina	93	96	107	102	102
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	3 413	3 715	-	-	-
Medelantal anställda	4 850	4 598	-	-	-
Personal; lärare³					
Totalt antal lärare (årsarb.)	1 310	1 248	1 162	1 416	1 663
– andel kvinnor	45	45	36	36	38
– andel män	55	55	64	64	62
Antal disputerade lärare (årsarb.)	939	904	946	1 044	1 063
– andel kvinnor	39	39	34	32	32
– andel män	61	61	66	68	68
Antal professorer (årsarb.)	395	367	400	390	351
– andel kvinnor	27	24	22	22	20
– andel män	73	76	78	78	80
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr), varav	3 802	3 605	2 951	2 930	2 746
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	1 599	1 524	1 087	1 156	1 048
– andel anslag	87	87	86	87	85
– andel externa intäkter	13	13	14	13	15
Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	2 203	2 081	1 864	1 773	1 698
– andel anslag	54	55	55	56	57
– andel externa intäkter	46	45	45	44	43
Kostnader totalt (mnkr)	3 729	3 592	2 897	2 781	2 766
– andel personal	65	65	65	65	65
– andel lokaler	16	16	17	17	17
Lokalkostnader ⁴ per kvm (kr)	2 151	1 922	1 850	1 795	1 787
Balansomslutning (mnkr),	2 142	1 972	1 583	1 355	1 228
– varav oförbrukade bidrag	836	707	591	500	402
– varav årets kapitalförändring	73	13	53	149	-20
– varav myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	466	394	345	293	144

1 Antal individer, ej årsarbetare. Eftersom dessa personer saknar anställning vid universitetet är uppgifter om antal årsarbetare inte möjliga att ta fram.

2 Nettostudietid

3 Definition enligt högskoleförordningen.

4 Enligt resultaträkningen.

Redovisningsprinciper och värderingsgrunder

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Universitetets redovisning följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring och god redovisningssed samt förordningen (1993:1153) om redovisning av studier mm. vid universitet och högskolor.

Universitetet tillämpar från och med 1 januari, 1999 i alla väsentliga delar Baskontoplan 1999 för statliga myndigheter. Den nya kontoplanen har blivit mer detaljerad vad gäller särredovisning av transaktioner med andra myndigheter.

Om inget annat anges redovisas beloppen i den ekonomiska redovisningen i tusental kronor.

För universitet och högskolor gäller undantag från vissa bestämmelser.

1. Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen om avräkning av anslagsmedel enligt 5 och 16 §§ anslagsförordningen (1996:1189). Avräkningen mot anslag och anslagsposter för medel som utbetalas till lärosätenas räntekonto i Riksgäldskontoret ska ske i samband med de månatliga utbetalningarna till respektive lärosätes räntekonto i Riksgäldskontoret.

2. Universitet och högskolor medges undantag från 11 § i anslagsförordningen (1996:1189) på så sätt att efter utgången av 2009 får lärosätet överföra såväl helårsprestationer som utnyttjat takbelopp (anslagssparande) till ett värde av högst 10 procent av takbeloppet till efterföljande budgetår, utan att särskilt begära regeringens medgivande.

3. Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap 4 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av väsentliga uppgifter. Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt bilaga 44.

Universitet och högskolor ska i samband med upprättandet av noter till årsredovisningen särskilt beakta att specifikation ges av

- låneram i Riksgäldskontoret uppdelade på beviljad låneram och utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut, och
- beviljad och under året maximalt utnyttjad kontokredit hos Riksgäldskontoret.

4. Universitet och högskolor medges i årsredovisningen för 2009 undantag från bestämmelserna enligt 6 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, om att i årsredovisningen upprätta och till regeringen lämna en finansieringsanalys.

Tillgångar

Tillgångar har värderats enligt lägsta värdets princip. Fordringar har tagits upp med de belopp de beräknas inflyta.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar:

Inventarier med ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr och med en ekonomisk livslängd på minst tre år redovisas som anläggningstillgång. Anläggningstillgångar avskrivs enligt plan med följande avskrivningstider:

- 3 år   Datorer
- 5 år   Kontorsmaskiner, inredningsinventarier, elektriska apparater, bilar mm.
- 10 år   Byggnadsinventarier, skepp och förbättringsutgift annans fastighet.

Konst avskrivs ej.

Från och med år 2002 upptar universitetet immateriella tillgångar med ett anskaffningsvärde av minst 10 tkr och avskrivningstid av fem år.

Externmedelsfinansierade projekt

I den löpande redovisningen bokförs inbetalda medel för bidragsprojekt (förskott) som en skuld till finansiären. Kostnader som avser projektet ska bokföras löpande när de uppstår. För bidragsfinansierade projekt bokförs vid varje månads slut intäkter motsvarande månadens kostnader, vilket medför att de bidragsfinansierade projekten löpande under året har ett resultat på noll kronor. Vid bokslutet redovisas oförbrukade bidrag under periodavgränsningsposter på skuldsidan i balansräkningen, om avtalet anger en dispositionstid efter den 31 december 2009. Bidragsprojekt där dispositionstiden löper ut den 31 december 2009 resultatförs.

I de fall kostnaderna under året har varit större än inbetalda medel har universitetet en fordran på finansiären, och denna bokförs på tillgångssidan i balansräkningen under periodavgränsningsposter.

Uppdragsprojekt erhåller normalt inga förskott. Kostnaderna bokförs löpande under året men ingen intäktsavräkning sker vid månadens slut. För uppdragsprojekt som inte är avslutade vid upprättandet av delårsbokslut och årsbokslut betraktas över- och underskott som förutbetalda intäkt respektive upplupen intäkt med andra ord resultatförs de inte och påverkar inte årets resultat.

Uppdragsprojekt som utgörs av undervisning åt andra universitet eller högskolor betraktas vid helårsbokslutet som löpande verksamhet och resultatförs. Uppdragsprojekt resultatförs i samband med att projektet avslutas löpande under året.

Alla bidragsprojekt kontrolleras årligen för att fastställa, att de har ett underliggande kontrakt med dispositionstid för medlen efter den 31 december. Om dispositionstiden har löpt ut senast 31 december innevarande räkenskapsår resultatförs de i enlighet med försiktighetsprincipen.

Transfereringar

Från och med 1999 redovisar universitetet transfereringar enligt Ekonomistyrningsverkets rekommendationer. Som transfereringar redovisas bland annat stipendier

och lämnade bidrag samt de intäkter som erhållits för att finansiera transfereringarna, där antingen givaren till universitetet och/eller mottagaren från universitetet är en statlig part. I de fall där ingen part är statlig bokförs transfereringarna enbart via balansräkningen. Tidigare år före år 1999 har större delen av transfereringarna bokförts som driftskostnader.

Utbildningsbidrag har tidigare redovisats i avsnittet för transfereringar men från och med år 2005 redovisas utbildningsbidragen i avsnittet personalkostnader.

Avstämning av mellanhavanden med andra statliga myndigheter

Från och med år 2000 har statsredovisningen ökat kraven på särredovisning av mellanhavanden med andra statliga myndigheter och från och med 2003 ska, vid inrapportering till statsredovisningen, varje transaktion till annan statlig myndighet kunna särredovisas. Erhållna bidrag och avgifter samt givna bidrag och köp ska redovisas och stämmas av med varje statlig motpart för belopp överstigande 1 mnkr. För fordringar och skulder över årsskiftet gäller att belopp över 100 tkr ska stämmas av. För att klara detta har Stockholms universitet utökat sin kodsträng. En unik kod för varje myndighet och en gemensam kod för samtliga övriga motparter har införts. Förändringen har genomförts från och med 2002 vid Stockholms universitet. Efter årets avstämning med andra statliga myndigheter har universitetet ingen oförklarad differens.

Verksamhetsgrenar

Enligt regleringsbrev finns två verksamhetsgrenar, nämligen utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt forskning, konstnärligt utvecklingsarbete och utbildning på forskarnivå.

Övriga väsentliga uppgifter

Fördelning av förvaltningens intäkter och kostnader

Förvaltningens kostnader och intäkter fördelas till verksamhetsgrenarna och fakulteterna genom en fördelningsnyckel baserad på hur kostnaderna för institutionerna fördelar sig.

Förvaltningens intäkter och kostnader har fördelat sig med 48 procent till utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 52 procent till forskning och utbildning på forskarnivå.

Stockholms universitet Holding AB

Ägandet av Stockholms universitet Holding AB övergick per den 1 januari 1998 från Närings- och handelsdepartementet till Stockholms universitet. Bolaget äger helt eller delvis aktier i sex bolag. Aktierna i ett intressebolag har sålts under 2009.

Förvaltning av stiftelser

I enlighet med stiftelselagen (1994:1220) bröts de fonder och samförvaltade donationer som är att betrakta som stiftelser och därmed egna juridiska personer ut ur universitetets redovisning den 1 januari 1997. Utanför universitetets redovisning finns 157 anknutna stiftelser vilka avger separata bokslut och årsredovisningar.

Marknadsvärdet av det förvaltade kapitalet uppgår till 378,8 mnkr per den 31 december 2009. Beviljade medel uppgår till 12,4 mnkr. Förmögenheten har ökat i värde med 9,5 procent under 2009. Den totala avkastningen på stiftelsernas kapital

var 14,8 procent under år 2009. Förvaltningen av universitetets stiftelser bygger på långsiktiga placeringar och regleras av universitetets placeringspolicy. Det förvaltade kapitalet bestod vid utgången av året av svenska aktier 7 procent, utländska aktier 1 procent, garantiprodukter 16 procent och övriga ränteplaceringar 76 procent.

Den stora andelen övriga ränteplaceringar förklaras av att cirka två tredjedelar av det av donationsförvaltningen förvaltade kapitalet har, efter beslut och upphandling, överlämnats till två externa förvaltare för diskretionär förvaltning från och med årsskiftet.

Universitetet handhar förvaltningen av stiftelserna tillsammans med förvaltningen av Stockholms universitet Holding AB och dotterbolag. Denna förvaltning har under 2009 haft kostnader på 9 957 tkr (9 775) varav personalkostnaderna är 6 655 tkr (6 224). Ersättning från stiftelserna och holdingbolag med dotterbolag uppgår till 6 648 tkr.

Pensionsskuld per 2009 12 31

Skulden utgör värdet av de pensionsförmåner för vilka myndigheten ska bekosta utbetalningarna. Universitetet bokför den av SPV beräknade pensionskulden samt beviljade men ännu inte utbetalade pensioner. Beloppet utgörs dels av pensionsersättningar, dels av delpensioner.

Resultaträkning

(tkr)	Not 1	2009-01-01- 2009-12-31	2008-01-01- 2008-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		2 577 816	2 467 315
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 2	316 105	317 799
Intäkter av bidrag	Not 22	897 548	764 330
Finansiella intäkter	Not 3	10 530	56 046
Summa		3 801 999	3 605 490
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 4	-2 389 816	-2 337 841
Kostnader för lokaler	Not 23	-666 765	-587 124
Övriga driftskostnader		-546 223	-535 974
Finansiella kostnader	Not 5	-2 275	-14 438
Avskrivningar		-123 685	-117 105
Summa		-3 728 765	-3 592 482
Verksamhetsutfall		73 234	13 008
Resultatandelar i dotterföretag		-205	82
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		111 939	124 767
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		57 731	30 430
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		19 804	37 256
Lämnade bidrag		-189 474	-192 453
Saldo		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	Not 15	73 028	13 090

Balansräkning

(tkr)		2009-12-31	2008-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	Not 6	3 153	3 341
Summa Immateriella anläggningstillgångar		3 153	3 341
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		140 920	149 016
Maskiner, inventarier, installationer m m		206 910	223 436
Pågående nyanläggningar		8 079	30 953
Summa Materiella anläggningstillgångar	Not 7	355 909	403 405
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i dotterföretag	Not 8	363	554
Långfristiga värdepapper	Not 9	3 560	0
Summa Finansiella anläggningstillgångar		3 923	554
Fordringar			
Kundfordringar		13 420	17 167
Fordringar hos andra myndigheter	Not 10	63 170	66 445
Övriga fordringar		963	1 840
Summa Fordringar		77 553	85 452
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		143 566	156 767
Upplupna bidragsintäkter		95 403	82 633
Övriga upplupna intäkter		7 529	4 711
Summa Periodavgränsningsposter	Not 11	246 498	244 111
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	Not 12	-248 059	-274 581
Summa Avräkning med statsverket		-248 059	-274 581
Kassa och bank			
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	Not 13	1 671 245	1 468 726
Kassa, postgiro och bank	Not 14	32 277	40 726
Summa Kassa och bank		1 703 522	1 509 452
SUMMA TILLGÅNGAR		2 142 498	1 971 734

KAPITAL OCH SKULDER		2009-12-31	2008-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital		5 298	5 298
Donationskapital		139	139
Resultatandelar i dotterföretag		-4 432	-4 528
Balanserad kapitalförändring		391 606	379 787
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		73 028	13 090
Summa Myndighetskapital	Not 15	465 639	393 786
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	Not 16	40 728	48 871
Övriga avsättningar	Not 17	48 701	0
Summa Avsättningar		89 429	48 871
Skulder m m			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 18	346 224	368 530
Skulder till andra myndigheter	Not 19	87 931	124 639
Leverantörsskulder		71 753	79 518
Övriga skulder	Not 20	52 906	75 580
Depositioner		106	141
Summa Skulder m m		558 920	648 408
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		165 744	153 994
Oförbrukade bidrag	Not 24	835 862	706 812
Övriga förutbetalda intäkter		26 904	19 863
Summa Periodavgränsningsposter	Not 21	1 028 510	880 669
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		2 142 498	1 971 734

Anslagsredovisning

Anslag	Ingående överför. belopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Indragning	Tot. disp. belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp 09-12-31
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning						
<i>16:02:009 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (ramanslag)</i>						
	249 753	1 550 033	-103 107	1 696 679	-1 448 620	248 059
001 Takbelopp (ram)	249 753	1 482 208	-103 107	1 628 854	-1 380 795	248 059
002 Breddat och fördj. samarb. inom lärarutbildningen mellan universitetet, GIH, KF och KMH (ram)		21 481		21 481	-21 481	0
003 Nationellt resurscentrum i kemi (ram)		1 236		1 236	-1 236	0
004 Rekryteringsinsatser för lärarstudenter med utländsk bakgrund och annat modersmål än svenska (ram)		737		737	-737	0
005 Tolk- och översättarinstitutet (ram)		11 639		11 639	-11 639	0
006 Särskilda uppgifter rörande svenska som andraspråk och svenskundervisning för invandrare (ram)		3 211		3 211	-3 211	0
007 Studenters kostn f deltagande i kurser i Nordens språk och litteratur (ram)		433		433	-433	0
008 Stöd till studenter med funktionshinder inkl. teckentolkning (ram)		26 938		26 938	-26 938	0
009 Utveckling av lärarutbildningen för dövas och hörselskadades behov (ram)		2 150		2 150	-2 150	0
<i>16:02:010 Forskning och utbildning på forskarnivå (ramanslag)</i>						
004 Basresurs (ram)		1 189 608		1 189 608	-1 189 608	0
<i>16:25:65 (2007) Lärarhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (ramanslag)</i>						
003 Lärarhögskolan - del till SU (ram)	24 828		-24 828			
Utgiftsområde 17 Kultur medier, trossamfund och fritid						
<i>17:14:002 Bidr. till vissa handikappåtg. inom folkbildn.(1) (ramanslag)</i>						
002 Bidrag till tolkutb. samt teckenspråkläroarb. (ram)	5 271	37 405	-5 271	37 405	-35 818	1 587
003 Bidrag till SU för förvaltningskostn. vid TÖI (ram)		534		534	-534	0

<i>17:14:003 Bidrag till kontakttolkutbildning (ramanslag)</i>	0	15 708	0	15 708	-15 708	0
001 Bidrag till kontakttolkutbildningen (ram)	0	15 708	0	15 708	-15 708	0
Summa	279 852	2 792 754	-133 205	2 939 400	-2 689 754	249 646

(1) En indragning av de ingående överföringsbeloppen inom utgiftsområde 17 har skett då dessa ej får disponeras enligt de finansiella villkoren för anslagen 17:14:002 och 17:14:003.

Finansiella villkor

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

2:9 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (ramanslag)

Anslagsbelastningen för anslagen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå i form av ersättning för helårsstudenter och helårsprestationer samt ersättning för särskilda åtaganden med mera ska redovisas i årsredovisningen. Ersättning för helårsstudenter och helårsprestationer beräknas på grundval av redovisningen i LADOK. Eventuell mellanskillnad mellan avräknade överföringar till räntekontot och den slutliga anslagsbelastningen redovisas som ett anslagssparande. Om redovisning sker av fler helårsprestationer än vad som kan ge ersättning inom takbeloppet, kan sådana helårsprestationer sparas till följande budgetår utan regeringens särskilda medgivande. Stockholms universitet har ingen anslagskredit.

Ränteintäkter som erhållits på räntekonto och som hänför sig till anslagssparande för budgetåret 2009 som inte får behållas ska beräknas från budgetårets utgång och fram till dess betalning sker. Denna ska ske senast när årsredovisningen är upprättad. Universitetets anslagssparande är 2009 över 10 procent av takbeloppet och den överskjutande delen med ränta ska därför återbetalas.

Per capitaersättningen för helårsstudenter och helårsprestationer inom de olika utbildningsområdena anges under avsnitt 2.2 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå punkt 8.

Universitetet ska betala medel till Gymnastik- och idrottshögskolan, Konstfack och Kungliga Musikhögskolan enligt avtal som träffats mellan parterna.

Vidare erhålls ersättning för särskilda åtaganden inom anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Ersättningen erhålls i tolfte delar och avräknas i samband med överföringen.

2:10 Forskning och utbildning på forskarnivå (ramanslag)

Medel får disponeras fritt utan begränsning till vetenskapsområden.

Universitetet ska använda minst 1 250 tkr av medlen under anslagsposten för att finansiera forskning som bedrivs av den tidigare rektorn för Lärarhögskolan i Stockholm fram till den 31 augusti 2012. Utfallet för 2009 var 1 439 tkr.

Till räntekontot överförs varje månad en tolfte del av anslagen 2:9 och 2:10. Anslagen avräknas i samband med överföringen.

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

14:2 Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen, anslagsposterna 2 och 3

14:2 ap.2 Anslaget används för statsbidrag till folkhögskoleförlagd teckenspråkstolkutbildning och teckenspråkslärarutbildning och planeras av Tolk- och översättarinstitutet i samråd med berörda handikapporganisationer. Av medlen får högst 500 tkr användas för rekryteringsfrämjande åtgärder och högst 2 700 tkr till institutets administration och för utvärdering och utveckling av teckenspråkstolkutbildningen och teckenspråkslärarutbildningen.

Utfallet för rekryteringsfrämjande åtgärder 2009 var 500 tkr och för administration och för utvärdering och utveckling av teckenspråkstolkutbildningen och teckenspråksläroverutbildningen var utfallet 2 700 tkr. Medlen rekvireras från statsverkets checkräkning.

14:2 ap.3 Bidrag till universitetet för förvaltningskostnader vid Tolk- och översättarinstitutet uppgick till 534 tkr och utbetalas i tolftedelar till universitetets räntekonto och avräknas i samband med överföringen.

14:3 Bidrag till kontakttolkutbildning

Anslaget används till kontakttolkutbildning i språk för asyl- och invandringens behov. Högst 1 250 tkr får användas till förvaltningskostnader, utvecklingsinsatser och rekryteringsfrämjande insatser för Tolk- och översättarinstitutet. 4 150 tkr ska användas i enlighet med regeringsbeslutet den 2 juni 2005 nr II:3 (U2005/1577/SV) om ett uppdrag till Stockholms universitet angående kontakttolkutbildning. Där stadgas att 300 tkr avser kostnader för administration samt att högst 300 tkr får användas för rekryteringsåtgärder. Av anslaget har 1 849 tkr använts till förvaltningskostnader. Medlen rekvireras från statsverkets checkräkning.

Noter till resultat- och balansräkning

NOT 1 RESULTAT PER VERKSAMHETSGREN	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	Forskning/ utbildning på forskarnivå	Totalt
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1 397 303	1 180 512	2 577 816
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	155 541	160 564	316 105
Intäkter av bidrag	41 120	856 429	897 548
Finansiella intäkter	5 369	5 161	10 530
Summa	1 599 333	2 202 666	3 801 999
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-1 002 728	-1 387 089	-2 389 816
Kostnader för lokaler	-356 554	-310 212	-666 765
Övriga driftskostnader	-220 669	-325 553	-546 223
Finansiella kostnader	-1 177	-1 098	-2 275
Avskrivningar	-40 777	-82 908	-123 685
Summa	-1 621 905	-2 106 860	-3 728 765
VERKSAMHETSUTFALL	-22 572	95 806	73 234
Resultat från andelar i dotterföretag	-107	-99	-205
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	102 903	9 036	111 939
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	19 887	37 844	57 731
Övriga medel för finansiering av bidrag	3 085	16 719	19 804
Lämnade bidrag	-125 875	-63 599	-189 474
Saldo	0	0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	-22 679	95 707	73 028
Årets kapitalförändring 2008-12-31	24 487	-11 397	13 090

NOT 2 AVGIFTSFÖRORDNINGEN 4 § AVGIFTER	2009-12-31	2008-12-31
Kompendier	3 356	3 181
Diverse övrigt material	0	0
Lokaler	15 366	14 832
Konferenser	7 593	13 746
Inträden	617	535
Information och kursmaterial	5 412	5 354
Kopieringskort e d	279	703
Rikstest mm.	645	612
Konsulttjänster	16 541	25 895
Administrativa tjänster	1 510	2 984
Resurssamordning	16 417	0
Övriga tjänster	20 481	21 188
Summa	88 217	89 030

NOT 3 FINANSIELLA INTÄKTER	2009-12-31	2008-12-31
Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret	9 826	55 863
Övriga finansiella intäkter	704	183
Summa finansiella intäkter	10 530	56 046

NOT 4 KOSTNADER FÖR PERSONAL	2009-12-31	2008-12-31
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	1 533 376	1 477 998

NOT 5 FINANSIELLA KOSTNADER	2009-12-31	2008-12-31
Räntekostnader på lån i Riksgäldskontoret	2 461	14 272
Övriga finansiella kostnader	-186	166
Summa finansiella kostnader	2 275	14 438

NOT 6 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	Förvärvade licenser, rättigheter, mm.	
	2009	2008
IB anskaffningsvärde	8 236	8 987
Årets anskaffningar	1 306	1 580
Under året omklassificerade		214
Årets försäljningar/utrangeringar	-234	-2 545
UB anskaffningsvärde	9 308	8 236
IB ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-4 894	-5 922
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-1 494	-1 304
Under året omklassificerade		-214
Årets försäljningar/utrangeringar	233	2 545
UB ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-6 155	-4 895
Summa bokfört värde	3 153	3 341

NOT 7 MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	Tekniska anläggningar	Transportmedel, inventarier	Skepp	Förbättringsutgift på annans fastighet	Pågående nyanläggningar	Summa
Ingående anskaffningsvärde	353 989	702 051	6 318	333 788	30 953	1 427 099
Under året anskaffade	41 303	39 795	0	18 571	855	100 524
Under året definitivsatta anläggningar (pågående 2009-12-31)				2 692	-23 729	
Under året omklassificerade		-391		391		0
Under året utrangerade	-4 883	-47 237		-8 495		-60 615
Summa anskaffningsvärde	390 409	694 218	6 318	346 947	8 079	1 445 971
Ingående avskrivningar	-216 307	-617 299	-5 039	-187 562	0	-1 026 207
Återförda avskr. pga. förändrad redovisningsprincip						
Årets avskrivningar	-53 117	-42 052	-321	-26 876		-122 366
Under året omklassificerade						0
Avskrivningar utrangerade	4 605	45 495		8 411		58 511
Ackumulerade avskrivningar	-264 819	-613 856	-5 360	-206 027	0	-1 090 062
Bokfört värde	125 590	80 362	958	140 920	8 079	355 909
(Bokfört värde 2008-12-31)	137 405	84 751	1 279	149 016	30 953	403 404

Under Förbättringsutgift på annans fastighet, under året anskaffade, ligger pågående förbättringsutgift annan fastighet med 9 637 tkr.

NOT 8 ANDELAR I DOTTERFÖRETAG

Universitetet äger 100 procent av Stockholms universitet Holding AB (3 000 aktier, nominellt värde 300 tkr). Bolaget är ej börsnoterat. Andelarna, motsvarande 5 275 tkr, har erhållits från Näringsdepartementet enligt beslut 20 december, 1997. Därmed har inte universitetet något anskaffningsvärde för aktierna.

Stockholms universitet Holding AB innehar följande aktier 2009-12-31:

100%	Academus AB
100%	Success AB
100%	SU innovation AB
49%	TryPrep AB
23%	Läraryouren i Sverige AB
20%	Nordic Brand Academy

Bokfört värde:	2009-12-31	2008-12-31
Statskapital (från Näringsdepartementet)	5 000	5 000
Resultatandel (inkl 275 tkr från Näringsdepartementet)	-4 432	-4 528
Resultatandel per 31 december 2009	-205	82
Totalt värde andelar i dotterföretag	363	554

NOT 9 LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPER	2009-12-31	2008-12-31
Aktier och aktiefonder	552	0
Räntefonder	3 008	0
Summa	3 560	0

Marknadsvärde för aktier och andelar per 091231 var 655 tkr.
Marknadsvärde för räntefonder per 091231 var 3 574 tkr.

NOT 10 FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	2009-12-31	2008-12-31
Kundfordringar hos andra myndigheter	20 728	13 706
Fordran mervärdesskatt	41 683	39 716
Övriga fordringar hos andra myndigheter	759	13 023
Summa	63 170	66 445

NOT 11 PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2009-12-31	2008-12-31
Inomstatliga		
Förutbetalda hyreskostnader	2 395	661
Förutbetalda försäkringskostnader	402	429
Övriga förutbetalda kostnader	253	15 177
Överförbrukade bidrag annan statlig myndighet	32 536	23 601
Upplupna uppdragsintäkter	2 119	1 802
Övriga upplupna intäkter		
Summa periodavgränsningsposter inomstatliga	37 704	41 670
Utomstatliga		
Förutbetalda hyreskostnader	123 996	124 106
Upplupna intäkter uppdragsprojekt	5 352	2 432
Överförbrukade bidrag övriga finansörer	62 867	59 031
Övriga periodavgränsningsposter	16 520	16 395
Övriga upplupna intäkter	59	477
Summa periodavgränsningsposter utomstatliga	208 794	202 441
Summa	246 498	244 111

NOT 12 AVRÄKNING MED STATSVERKET	2009-12-31	2008-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	0	-167
Redovisat mot inkomsttitel	0	0
Uppbörd som betalats till icke räntebärande flöde	0	0
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel	0	167
Fordringar/Skulder avseende uppbörd	0	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslag	50 992	47 250
Medel hänförliga till transfereringar mm. som betalats till icke räntebärande flöde	-50 992	-47 250
Fordringar/Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-274 581	-117 593
Redovisat mot anslag	2 638 762	2 544 832
Anslag som tillförts räntekonto	-2 740 175	-2 701 820
Återbetalning av anslagsmedel	127 935	0
Fordringar/Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-248 059	-274 581

NOT 13 RÄNTEKONTO HOS RIKSGÄLDEN

Universitetet har en kredit på räntekontot på 275 007 tkr. Krediten är ej utnyttjad under året. Likviditetsbehovet (utbetalningar – inbetalningar) till och med den 31 januari år 2010 är negativt då inbetalningarna överstiger utbetalningarna. Likviditetsbehovet för personalrelaterade utbetalningar för år 2009 uppgår till 5,8 procent (96 990 tkr).

	2009-12-31	2008-12-31
Saldo på räntekonto hos Riksgälden per den 31 december	1 671 245	1 468 726
Består av:		
Ej förbrukade anslagsmedel	248 059	274 581
Bidrag från annan statlig myndighet	529 012	447 610
Övriga icke statliga bidrag	209 136	176 570
Upplupna/oförbrukade uppdragsintäkter myndigheter	15 500	8 601
Upplupna/oförbrukade uppdragsintäkter övriga	2 781	10 892
Räntenetto	7 364	42 014
Personalens källskatt, sociala avgifter mm. kostnadsfört i december men inbetalas i januari	102 752	153 071
Övriga medel	556 641	355 388
Summa	1 671 245	1 468 726

NOT 14 KASSA, POSTGIRO OCH BANK

Stockholms universitet har 968 875 Euro på valutakonton per 31/12 2009 jämfört med 1 769 799 Euro 31/12 2008. Stockholms universitet har erhållit rätt att enligt 12 § donationsförordningen (1998:140) förvalta medel i aktier och andra värdepappersfonder. I enlighet med detta var 22 326 tkr per 31/12 2009 placerade på räntekonto hos SEB.

NOT 15 MYNDIGHETSKAPITAL

Universitetet redovisar en positiv kapitalförändring om 73 028 tkr, vilket motsvarar 1,95 procent av verksamhetens kostnader (3 728 765 tkr). Av årets kapitalförändring härrörs -205 tkr till resultatandelar i dotterföretag.

Myndighetskapital per verksamhetsgren	2009-12-31	2008-12-31
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	428 000	450 626
Forskning och utbildning på forskarnivå	36 634	-57 750
Kapital, donationskapital och resultatandelar i dotterföretag	1 005	910
Totalt myndighetskapital	465 639	393 786

	Ingående balans	Omföring 2009 kapitalförändring	Omfört från Näringsdepartementet	Årets kapitalförändring	Totalt myndighetskapital
Statskapital utan avkastningskrav	5 437				5 437
Resultatandelar i dotterföretag	-4 528	96			-4 432
Balanserad kapitalförändring	392 877	-1 271			391 606
Årets kapitalförändring	0			73 028	73 028
Totalt myndighetskapital	393 786	-1 175	0	73 028	465 639
(Totalt myndighetskapital 2008)	380771	-75	0	13 090	393 786

Under år 2009 har universitetet lyft ur konst bokförd till ett värde av 1 189 tkr ur bokföringen. Detta har minskat det balanserade kapitalet med motsvarande belopp. Konsten tillhör en av de stiftelser universitetet förvaltar.

NOT 16 PENSIONSSKULD

Pensionsskuld per 2009-12-31 är 40 728 tkr, varav avsättning till delpensioner uppgår till 25 836 tkr. Värdet har beräknats i enlighet med NSAs försäkringstekniska riktlinjer 10/99.

Ingående pensionsskuld 1/1	48 871
Årets pensionskostnad	13 616
Årets pensionsutbetalningar	-21 759
Utgående pensionsskuld 31/12	40 728

NOT 17 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR	2009-12-31	2008-12-31
Omhändertagningskostnad av strålkällor	1 880	0
Tomma lokaler Konradsberg	46 820	0
Övriga avsättningar per 31/12	48 701	0

Stockholms universitet tar det finansiella ansvaret, i enlighet med 13 § första stycket punkt 1 i strålskyddslagen (1988:22), för radioaktivt avfall från de fem slutna strålkällor som finns i universitetets verksamhet. En källa är under avveckling, de andra fyra är inte aktuella för avveckling förrän tidigast om 20-30 år.

Under året har universitetet gjort en avsättning för de tomma lokaler som uppstått på Campus Konradsberg när universitetet flyttat verksamhet från Campus Konradsberg till andra lokaler i universitetets regi. Avsättningen är beräknad på hela den återstående kontraktstiden för de tomma lokalerna.

NOT 18 SKULD TILL RIKSGÄLDSKONTORET	2009-12-31	2008-12-31
Lån i Riksgälden per 1/1	368 530	344 196
Under året upptagna lån	0	32 712
Årets amortering	-22 306	-8 378
Lån i Riksgäldskontoret per 31/12	346 224	368 530

Universitetet disponerar en låneram på 415 000 tkr i Riksgäldskontoret för finansiering av anläggningstillgångar i verksamheten.

NOT 19 SKULD TILL ANDRA MYNDIGHETER	2009-12-31	2008-12-31
Leverantörsskulder till andra myndigheter	26 283	21 254
Skuld mervärdesskatt	5 762	8 301
Skuld till Riksskatteverket, sociala avgifter	43 043	53 716
Övriga personalrelaterade skulder	12 812	38 222
Övriga skulder	30	3 147
Summa	87 931	124 639

NOT 20 ÖVRIGA SKULDER	2009-12-31	2008-12-31
Personalens källskatt, innevarande år	42 294	55 218
Avräkning valutakonton	9 951	19 353
Övrigt	661	1 009
Summa	52 906	75 580

NOT 21 PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2009-12-31	2008-12-31
Inomstatliga		
Förutbetalda intäkter	0	166
Förutbetalda uppdragsintäkter	17 619	10 403
Oförbrukade bidrag	563 719	471 942
Övriga upplupna kostnader	0	0
Summa periodavgränsningsposter inomstatliga	581 338	482 510
Utomstatliga		
Förutbetalda intäkter	1 153	835
Förutbetalda uppdragsintäkter	8 132	8 460
Oförbrukade bidrag	272 142	234 871
Upplupna personalkostnader	164 422	153 135
Övriga upplupna kostnader	1 322	858
Summa periodavgränsningsposter utomstatliga	447 172	398 160
Totalt periodavgränsningsposter	1 028 510	880 669

NOT 22 BIDRAGSINTÄKTER	2009-12-31	2008-12-31
Bidragsintäkter per finansiärsgrupp		
Forskningsråd	428 866	408 530
Organisationer liknande forskningsråd	35 780	36 457
Sektorsorgan	48 840	43 515
Övriga statliga myndigheter	155 490	81 811
Kommuner	777	799
Landsting	19	284
Svenska stiftelser och ideella föreningar	136 167	136 094
Svenska företag	16 643	-13 892
Affärsdrivande verk	521	816
Statliga bolag	33	80
Bidrag från andra EU-länder	0	4
EU-program	51 489	51 988
Nordiska finansiärer	7 340	4 973
Utländska finansiärer utom Norden	15 581	12 869
Summa	897 548	764 330

Under år 2009 har Stockholms universitet erhållit 66 128 tkr i extra forskningsanslag (16:2:56 ap.10). Dessa har utbetalats av Kammarkollegiet och bokförts som bidragsmedel. Hela summan är intäktsförd under år 2009 i enlighet med anvisningar från ESV.

NOT 23 KOSTNADER FÖR LOKALER

Den största anledningen till de högre lokalkostnaderna är den avsättning om 46,8 mnkr som universitetet gjort under 2009 för tomma lokaler på Campus Konradsberg.

NOT 24 OFÖRBRUKADE BIDRAG	2009-12-31	2008-12-31
Forskningsråd	393 569	302 691
Finansiärer av rådskaraktär	26 090	26 862
Sektorsorgan	25 348	21 125
Övriga statliga myndigheter	111 868	113 607
Kommuner och landsting	1 924	772
Svenska stiftelser och ideella föreningar	165 099	155 585
Svenska företag, affärsdrivande verk	20 278	26 769
EU-program	60 705	30 794
Nordiska finansiärer	8 565	5 872
Utländska finansiärer	10 234	10 017
Högskolor och universitet	6 844	7 656
SU:s fonder	5 337	5 061
Totalt oförbrukade bidrag	835 862	706 813

Sedan 2005 har de oförbrukade bidragen ökat med i genomsnitt 20,1 procent per år. 2009 har ökningen varit 18,3 procent.

Kapitalförändring per verksamhetsgren

Indelning av verksamheten (belopp i tkr)	Balanserad kapitalförändring (A)	Årets kapitalförändring (B)	Summa (A+B)
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	450 679	-22 679	428 000
Utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev	430 067	-20 916	409 151
Uppdragsverksamhet	20 612	-1 763	18 849
Forskning/konstnärligt utvecklingsarbete/utbildning på forskarnivå	-59 073	95 707	36 634
Utbildning på forskarnivå och forskning	-92 778	95 886	3 108
Uppdragsforskning	33 705	-179	33 526
Summa	391 606	73 028	464 634

Historiskt har universitetet en del balanserat kapital som är ofördelat mellan verksamhetsgrenarna. Detta kapital är fördelat enligt samma fördelning som använts för att fördela förvaltningens kostnader. I årets kapitalförändring (B) finns resultatförd bidragsverksamhet inom utbildning med -521 tkr och resultatförd bidragsverksamhet inom forskning med -407 tkr.

Redovisning av avgiftsbelagd verksamhet 2009

Verksamhet	Över-/underskott t.o.m. 2007	Över-/underskott 2008	Intäkter 2009	Kostnader 2009	Över-/underskott 2009	Akkumulerat över-/underskott, utgående 2009
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå						
Beställd utbildning	2 691	-1 483	9 358	-11 371	-2 013	-806
Uppdragsutbildning	7 600	11 806	90 554	-90 304	250	19 656
Biljett- eller programintäkter	0	0	0	0	0	0
Upplåtande av bostadslägenhet	0	0	0	0	0	0
Forskning och utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	34 221	-516	91 459	-91 638	-179	33 526
Inträde till museum	0	0	0	0	0	0
Tjänsteexport						
Tjänsteexport	0	0	0	0	0	0
Summa	44 512	9 807	191 371	-193 313	-1 942	52 376
Offentligrättslig verksamhet						
Övriga avgifter inom grundläggande högskoleutbildning	-2 792	-503	4 791	-5 133	-342	-3 637

För den avgiftsfinansierade verksamheten uppgår det ackumulerade överskottet i förhållande till sin omsättning till 27,3 procent. Enligt 23 § kapitalförsörjningsförordningen (1996:1188) ska myndigheten lämna ett förslag till disposition till regeringen om överskottet uppgår till mer än 10 procent. För 2008 har universitetet tillskrivit regeringen och lämnat förslag till disposition av det ackumulerade överskottet avseende avgiftsfinansierad verksamhet. Universitetet kan disponera det ackumulerade överskottet inom respektive verksamhetsgren. Universitetet avser att även för 2009 tillskriva regeringen och lämna förslag på disposition av det ackumulerade överskottet till och med 2009. Av det ackumulerade överskottet avser 12 087 tkr Stockholms akademiska forum, Sveriges universitets- och högskoleförbund och Det nordiska universitetsadministratörssamarbetet (NUAS). Dessa medel kan universitetet ej disponera. Det disponibla ackumulerade överskottet i den avgiftsfinansierade verksamheten uppgår till 40 289 tkr och motsvarar 21,0 procent av de totala kostnaderna.

Ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter

Nedan visas ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter. Ersättningar och förmåner redovisas för budgetåret 2009. Enligt regeringsbeslut utgår arvode till de externa ledamöterna med 28 000 kr per år. Till suppleanter utgår ingen ersättning. Till ordförande utgår arvode med 66 000 kr per år.

	Belopp	Övriga uppdrag
Rektor, prorektor		
Kåre Bremer	1 290 460	Stockholms Akademiska Forum
		Stiftelsen Vetenskapsstaden
		Sveriges universitets- och högskoleförbund
		Henrik Granholms stiftelse
		Carl Mannerfelts stiftelse
		Albert och Maria Bergströms stiftelse
		Stiftelsen Kungstenen
Lena Gerholm	884 230	Inga uppdrag
Ordförande		
Sten Heckscher	66 000	Sten Heckscher AB
Externa ledamöter		
Lars Nyberg	28 000	Autoliv Inc.
		DataCard Corp
Ethel Forsberg	28 000	Kemikalieinspektionens Insynsråd
		Kemikalieinspektionens Reachråd
		Kemikalieinspektionens Toxikologiska råd
		Miljömålsrådet
		Ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap, Vetenskapsrådet
Lars Brandt	28 000	Inga uppdrag
Inger Liliequist	28 000	Stiftelsen föremålsvård Kiruna
		Miljömålsrådet

Staffan Salén	28 000	Skyways AB
		AB Sagax
		e-work AB
		Fredells Trävaru AB
		Direktflyg AB
		Landauer Ltd
		Strand Kapitalförvaltning AB
		X5 Music Group
		Amapola AB
		Salénia AB
		Westindia AB
		Largus AB
Berit Svedberg	28 000	Inga uppdrag
Verksamhetsföreträdare		
Gudrun Dahl	855 416	Beredningsgrupp för FRIMUF-projekt vid Norges Forskningsråd
Said Mahmoudi	826 553	Inga uppdrag
Studentrepresentanter		
Gardar Björnsson (t.o.m. 090630)	--	Stiftelsen Stockholms Studentbostäder
		Läs Böcker AB
Hans Vindeland (t.o.m. 090630)	14 000	Inga uppdrag
Andrey Tibajev (fr.o.m. 090701)	14 000	Inga uppdrag
Lotta Wiklund (fr.o.m. 090701)	14 000	Suppleant i Folkuniversitetets styrelse Region Stockholm
		Suppleant i Frescatihallen AB
Thomas Neidenmark (t.o.m. 090630)	14 000	Inga uppdrag
Lotta Paulin (fr.o.m. 090701)	14 000	Inga uppdrag

Gruppsuppleanter, verksamhetsföreträdare

Stefan Nordlund	878 578	Inga uppdrag
-----------------	---------	--------------

Gunnar Svensson	835 164	Inga uppdrag
-----------------	---------	--------------

Gruppsuppleanter, studentrepresentanter

Veera Jokirinne (t.o.m. 090630)	--	Suppleant i Campusbutiken AB
---------------------------------	----	------------------------------

		Vice ordförande i Frescati förvaltning AB
--	--	---

Oscar Lavelid (fr.o.m. 090701)	--	Inga uppdrag
--------------------------------	----	--------------

Bilagor

Bilaga 1 Underlag för beräkning av anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för budgetåret 2009

Bilaga 43: Anvisningar för redovisning av högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå i årsredovisningen för 2009

Tabell 1 Intäkter för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tkr)	År 2009
Utnyttjat takbelopp och eventuellt utnyttjat anslagssparande för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	
Under 2009 genomförda helårsstudenter och helårsprestationer inom	
1.a. 2009 års takbelopp enligt tabell 2	1 377 887
1.b. Eventuella decemberprestationer från 2008 som ryms inom takbeloppet	2 908
2.a. Eventuellt utnyttjande av under tidigare budgetår uppkommet anslagssparande, eller	
2.b. Eventuellt utnyttjande av tidigare sparade helårsprestationer	
Summa	1 380 795
Årets anslagsbelastning avseende särskilda åtaganden	67 825
Summa intäkter för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 448 620

Ersättning för helårsprestationer för december 2008 (totalt belopp oberoende av om det ryms inom ordinarie takbelopp eller ej) som tidigare ej ersatts inom takbeloppet 2 908 tkr.

Bilaga 43: Tabell 2 Redovisning av antal helårsstudenter (HST), helårsprestationer (HPR) samt redovisning av intäkter på anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Utfall avseende perioden 2009-01-01 - 2009-12-31

Utb.omr.	A	B	C	D	E	F
	Utfall HST ¹⁾	Utfall HPR ¹⁾	HST Ersättn. (tkr)	HPR Ersättn. (tkr)	Utfall total ersättning C+D	Takbelopp enl RB (tkr)
Humaniora	7 249	4 715	151 255	86 355	237 609	
Teologi						
Juridik	2 779	2 352	57 988	43 073	101 061	
Samhällsvetenskap	8 834	6 652	184 330	121 839	306 169	
Naturvetenskap	3 213	2 346	153 990	94 808	248 798	
Teknik	1 551	888	74 353	35 898	110 251	
Farmaci						
Vård	377	351	19 197	15 493	34 691	
Odontologi						
Medicin	538	402	30 659	27 861	58 520	
Undervisning	2 438	2 263	81 082	88 651	169 732	
Övrigt	1 582	1 268	60 893	39 644	100 537	
Design		0		31	31	
Konst						
Musik						
Opera						
Teater						
Media						
Dans						
Idrott	71	76	6 999	3 489	10 487	
Summa	28 632	21 314	820 745	557 142	1 377 887	1 482 208

Lärosätet har tidigare uppkommet anslagssparande motsvarande 146 646 tkr. Redovisningen visar att lärosätet kommer under takbeloppet med 104 321 tkr.

Kommentarer till tabellen

1) Exklusive utbildning för annan högskola, uppdragsutbildning, särskild utbildning för lärare i yrkesämnen, övriga särskilda lärarutbildningar, speciallärare och projekt för invandrade akademiker.

Bilaga 43: Tabell 3 Redovisning av högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå**A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)**

Årets takbelopp (tkr)	1 482 208
+ Ev. ingående anslagssparande (tkr)	146 646
Summa (A)	1 628 854

B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Ersättning för HPR från december föregående budgetår	2 908
Årets utfall: ersättning för HST+HPR (tkr)	1 377 887
+ Ev. utnyttjande av tidigare sparade HPR (tkr)	
Summa (B) ¹	1 380 795
Summa (A-B) ²	248 059

¹ Summan ska avse den totala ersättning som lärosätet genomför produktion för, dvs. oberoende av om den ryms eller inte inom tilldelade medel (A).

² Om summan blir positiv, ska det föras in i tabell över anslagssparandet nedan. Blir summan i stället negativ, ska beloppet föras till tabell över sparade helårsprestationer nedan.

Tabell Anslagssparande

Totalt utgående anslagssparande på anslaget för grundutbildning (A-B)	248 059
- Ev. anslagssparande över 10 % av takbeloppet ³	99 838
Summa	148 221

³ Den del av anslagssparandet som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.

Tabell Sparade helårsprestationer

Ingående värde av sparade HPR (tkr) ⁴	
- Ev. utnyttjande av tidigare sparade HPR under 2009 (tkr)	
+ Ev. sparade HPR under 2009 (tkr)	
Summa	0
- Ev. belopp överstigande 10 % av takbeloppet 2009 (tkr)	
Utgående värde av sparade HPR (tkr) ⁵	0

⁴ Kan uppgå till högst 10 % av takbeloppet 2008.

⁵ Kan uppgå till högst 10 % av takbeloppet 2009.

Bilaga 2 Statistik rörande studenter och studenter på forskarnivå med funktionshinder som erhållit medel för särskilt pedagogiskt stöd budgetåret 2009

	Teckenspråkiga studenter			Hörselskadade stud. ej tolk			Synskadade studenter			Rörelsehindrade studenter			Studenter med dyslexi/läs- och skriv		
	ant	kv	män	ant	kv	män	ant	kv	män	ant	kv	män	ant	kv	män
Uppsala universitet	3	3		11	5	6	9	4	5	19	12	7	118	76	42
Lunds universitet	4	4		14	5	9	13	8	5	45	32	13	316	181	135
Göteborgs universitet	10	6	4	3	2	1	6	5	1	17	14	3	63	45	18
Stockholms univ.*	50	38	12	10	4	6	24	17	7	53	35	18	318	217	101
Umeå universitet	0			15	11	4	14	9	5	29	22	7	247	172	75
Linköpings univ.	7	2	5	6	4	2	7	3	4	51	42	9	212	126	86
Karolinska Institutet	3	3		4	3	1	10	7	3	6	3	3	108	67	41
K. Tekniska Högsk.	5	2	3	18	3	15	12	1	11	29	8	21	214	59	155
Luleå tekniska univ.	6	2	4	7	2	5	8	3	5	20	15	5	112	78	34
Karlstads universitet	2	2		2	1	1	5	3	2	13	9	4	93	65	28
Växjö universitet	0			9	5	4	6	3	3	19	16	3	106	71	35
Örebro universitet	38	29	9	25	17	8	13	10	3	30	24	6	197	125	72
Mittuniversitetet	5	4	1	7	6	1	12	6	6	21	16	5	125	87	38
Blekinge tekn. högsk.	0			1	1		1		1	2	1	1	9	5	4
Malmö högskola	5	5		2	1	1	7	5	2	18	11	7	234	171	63
Högskolan i Kalmar	0			19	14	5	10	6	4	10	9	1	76	46	30
Mälardalens högsk.	3	2	1	7	4	3	6	3	3	7	4	3	103	62	41
Danshögskolan	0			0			0			0			2	1	1
Dramatiska instiutet	1		1	0			0			0			0		
GIH	0			0			0			0			8	4	4
Högskolan i Borås	2	2		3	3		4	3	1	9	4	5	99	87	12
Högskolan Dalarna	1	1		5	3	2	7	5	2	5	4	1	59	42	17
Högsk. på Gotland	0			0			0			0			23	14	9
Högskolan i Gävle	1	1		2	1	1	3	3		2	1	1	60	39	21
Högsk. i Halmstad	0			4	2	2	0			12	6	6	102	70	32
Högsk. Kristianstad	0			4	2	2	3	1	2	13	11	2	51	39	12
Högskolan i Skövde	1	1		7	6	1	2		2	1		1	69	39	30
Högskolan Väst	0			4	4		4	1	3	8	6	2	61	42	19
Konstfack	0			0			0			0			0		
K. Konsthögskolan	0			0			0			0			0		
K. Musikhögskolan	0			0			2	2		0			10	6	4
Operahögsk. i Sthlm	0			0			0			0			0		
Södertörns högskola	4	4		2	2		2	2		10	7	3	65	53	12
Teaterhögskolan	0			0			0			0			0		
Försvvarshögskolan	0			0			0			0			16	8	8
Chalmers tekn. högsk	0			1	1		4	1	3	4	2	2	94	34	60
Handelshögsk. i Sth	0			0			1		1	2	1	1	20	5	15
Högsk. i Jönköping	1	1		8	5	3	6	5	1	20	13	7	126	78	48
Teol. högskolan Sthlm	0			0			1	1		4	3	1	16	12	4
Ersta Sköndal högsk.	0			0			0			0			0		
Johannel. teol. högsk.	0			0			0			1	1		6	4	2

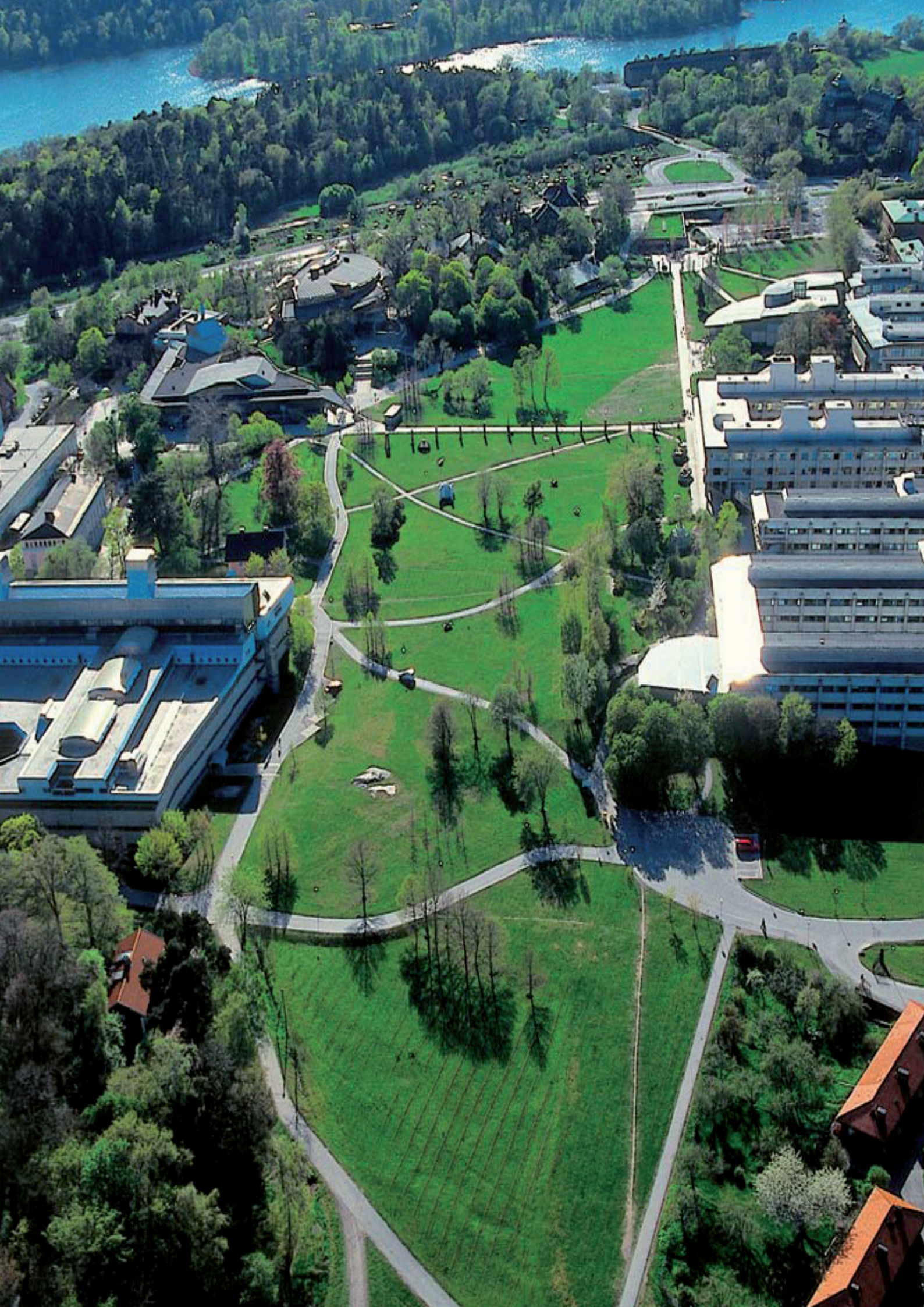
Sth:s Musikped. Inst.	0		0		0		1	1		0					
Ericastiftelsen	0		0		0		0			0					
Röda Korsets högsk.	0		0		0		0			7	6	1			
Sophiah. högsk.	0		0		0		0			16	16				
Beckm. designhögsk.	0		0		0		0			0					
Örebro teol. högskola	0		0		0		0			0					
SUMMA	152	112	40	200	117	83	202	117	85	481	333	148	3 561	2 252	1 309
Sveriges lantbr.univ.	1	1		3	1	2	1	1		11	8	3	73	38	35
Summa	153			203			203			492			3 634		

	Kognitiva svårigheter / funktionshinder			Stud. med annat funktionshinder			Sammanlagt antal studenter			Varav studenter på forskarnivå		
	ant	kv	män	ant	kv	män	ant	kv	män	ant	kv	män
Uppsala universitet	89	60	29	12	8	4	261	168	93	0		
Lunds universitet	105	61	44	15	5	10	512	296	216	2	1	1
Göteborgs universitet	26	15	11	0			125	87	38	1	1	
Stockholms universitet*	84	45	39	12	10	2	551	366	185	8	6	2
Umeå universitet	41	18	23	12	8	4	358	240	118	0		
Linköpings universitet	47	25	22	26	19	7	356	221	135	2	2	
Karolinska Institutet	28	11	17	30	22	8	189	116	73	3	2	1
K. Tekniska Högskolan	26	10	16	34	6	28	338	89	249	1		1
Luleå tekniska universitet	40	15	25	21	12	9	214	127	87	0		
Karlstads universitet	30	9	21	12	7	5	157	96	61	0		
Växjö universitet	39	19	20	3	3		182	117	65	2	1	1
Örebro universitet	46	31	15	10	7	3	359	243	116	4	3	1
Mittuniversitetet	43	28	15	6	4	2	219	151	68	0		
Blekinge tekniska högskola	10	3	7	0			23	10	13	0		
Malmö högskola	19	15	4	32	29	3	317	237	80	0		
Högskolan i Kalmar	41	23	18	20	15	5	176	113	63	0		
Mälardalens högskola	12	7	5	3	2	1	141	84	57	0		
Danshögskolan	0			0			2	1	1	0		
Dramatiska institutet	0			0			1	0	1	0		
GIH	2		2	0			10	4	6	0		
Högskolan i Borås	16	8	8	13	11	2	146	118	28	0		
Högskolan Dalarna	21	11	10	7	6	1	105	72	33	0		
Högskolan på Gotland	14	4	10	0			37	18	19	0		
Högskolan i Gävle	12	6	6	1	1		81	52	29	0		
Högskolan i Halmstad	19	14	5	8	6	2	145	98	47	0		
Högskolan Kristianstad	10	8	2	3	2	1	84	63	21	0		
Högskolan i Skövde	32	17	15	8	6	2	120	69	51	0		
Högskolan Väst	17	13	4	0			94	66	28	0		
Konstfack	0			1	1		1	1	0	0		
K. Konsthögskolan	0			1	1		1	1	0	0		
K. Musikhögskolan	1		1	0			13	8	5	0		
Operahögsk. i Sth	0			0			0	0	0	0		
Södertörns högskola	13	6	7	6	4	2	102	78	24	0		
Teaterhögskolan	0			0			0	0	0	0		
Försvarshögskolan	0			1	1		17	9	8	0		
Chalmers tekn. högsk	16	7	9	18	10	8	137	55	82	0		
Handelshögskolan i Sth	6	2	4	1	1		30	9	21	0		
Högskolan i Jönköping	28	20	8	3	3		192	125	67	0		
Teologiska högskolan Sth	4	4		1	1		26	21	5	0		
Ersta Sköndal högskola	0			0			0	0	0	0		
Johannel. teologiska högskola	0			0			7	5	2	0		
Sth:s Musikped. Institut	0			0			1	1	0	0		
Ericastiftelsen	0			0			0	0	0	0		
Röda Korsets högskola	0			0			7	6	1	0		

Sophiahemmet högskola	0		0		16	16	0	0				
Beckmans designhögskola	0		0		0	0	0	0				
Örebro teologiska högskola	0		0		0	0	0	0				
SUMMA	937	515	422	320	211	109	5 853	3 657	2 196	23	16	7
Sveriges lantbruksuniversitet	18	17	1	10	8	2	117	74	43	2	1	1
Summa	955			330			5 970	3 731	2 239	25		

*Vid Stockholms universitet har 14 av de teckenspråkiga studenterna deltagit i undervisning på teckenspråk med teckenspråkskunniga lärare (dvs. utan tolk). Av de 19 studenterna var 16 kvinnor och 3 män. Några av dessa studenter har även deltagit i undervisning med utbildningstolkning.

Stockholms universitet är regionens centrum för högre utbildning och forskning inom humaniora, juridik, naturvetenskap och samhällsvetenskap. Med 50 000 studenter och 6 000 medarbetare är Stockholms universitet ett av landets största universitet och en av huvudstadens största arbetsgivare.

Universitetsområdet är ett modernt campus som sträcker sig från Sveaplan i söder till och med Bergianska trädgården i norr. Stockholms universitets läge mitt i världens första nationalstadspark - Ekoparken - präglas av såväl unika natur- och kulturvärden som närhet till huvudstaden.

Ytterligare information finns på hemsidan www.su.se

